

Vuosijulkaisu 2001

APUTASSU

**Tassut ja tuomarit tarkkana
- taitokoe Tuurissa**

**Iira, Kara, Lola, Remu
UUDET URAPUTKESSA**

**Korvattavuutta
avustajakoirille**

**Naksu - uutta tehoa
koulutukseen**

20 mk

ARTTU – avustajakoira uuteen Käpylän kuntoutuskeskukseen?

Teksti: Katja Mikalahti ja Leena Rajala

Terve! Olen suklaanuskea, löppähuu-
linen ja 1.5-vuotias labradorinoutajau-
ros Arttu. Tutut kutsuvat minua myös
Apeliksi, Hurmuripojaksi, Ainstainiksi ja
joskus myös Villiksi Viipottajaksi. Opis-
kelen parasta aikaa avustajakoiraksi. Kun
koulutukseni päättyy, luovuttaa Avusta-
jakoirayhdistys minut laitosavustajakoi-
raksi rakenteilla olevaan uuteen Käpy-
län kuntoutuskeskukseen. Haluan esitel-
lä avustajakoiran työtehtäviä jokaiselle
Käpylään kuntoutukseen tulevalle liikun-
tarajoitteiselle henkilölle. Kuntoutukses-
sa olevat saavat kokeilla millaista on käyt-
tää avustajakoira eli meikäläistä “apu-
välineenä”. Tuleva tehtäväni on tärkeä,
sillä tiedän, kuinka merkittävää työtä
avustajakoirat tekevät. Pienten käytän-
nön tehtävien, kuten tavaroiden nosta-
misen tai oven aukaisemisen lisäksi
olemme tukena, turvana ja seurana pyy-
teettömästi vuorokauden ympäri. Tulen
tekemään töitä Käpylässä omistajani,
Paula Leppäsen ohjaamana. Kotioloissa
vietän tavallista koiranelämää, joskin
emännälläni on tehtävänä muistuttaa
minua käytöksen kultaisista säännöistä.

Koulutaipaleeni on vasta alkanut, tosin
olen oppinut jo hihnäkäyttäytymistä, pai-
kallaan odottamista ja tavaroiden suus-
sapitämistä pureskelematta. Toisten koi-
rien kanssa telmiminen on niin mielu-
saa puuhaa, että mukavan tyttökoiran
nähdessäni joskus unohdan käytöksen
kultaiset säännöt. Hau hau, olen sitä
paitsi ihastunut luppakorviani myöten
Meeriin, mustaturkkiseen labradorin-
outajatyttöseen, jolle myöskin opete-
taan avustajan tehtäviä (mutta ihastumi-
seni on salaisuus...). Onneksi koulutus-
ta on vielä jäljellä! sanovat kouluttajani eli Rajalan Leena, Mikalahden Katja ja Rautavirran Taru.

Avustajakoirayhdistys osallistuu koulutuskustannuksiini keräämällä rahaa lahjoituksina ja erilaisia tuotteita myymällä.
Toivottavasti keräys on tuottoisa, jotta koulutukseni voi jatkua.

Vekkulimaista vuotta 2001! Hypitään kun tavataan. Ai niin, minä en saa hyppiä, mutta etutassua nostan, kun sinä sanot terve!

Terveisin Arttu-koira

APUTASSU
Vuosijulkaisu 2001

ISSN 1456-3584

Julkaisija

Avustajakoira – Assistenthund ry

Päätoimittaja

Ritva Lehtiö
 Antreksenkuja 4 A 3
 20320 Turku
 puh. 02-2485 027
 sähköposti: ekiritva@netti.fi

Sivunvalmistus ja painotyöt

Painola - Kaarina

Avustajakoira – Assistenthund ry
puh. 040-811 88 60

Puheenjohtaja

Petri Ikola
 Tiilismaantie 7 D 18
 65280 Vaasa
 puh. 050-525 67 02
 040-555 42 50

Varapuheenjohtaja

Kalevi Sirviö
 Aukiotie 7
 88300 Paltamo
 puh. 08-871 778
 0400-385 714
 sähköposti: kalevi.sirvio@paltamo.net

Kansi: Elina ja Lola
 Kuva: Jorma Räsänen

APUTASSU ilmestyy nyt kolmannen kerran. Se on Avustajakoira ry:n vuosijulkaisu. Sivuilla esiintyvät päähenkilöt edustavat nuorta ja tärkeää haaraa ikivanhassa koira-alan ammattikirjossa. Avustajakoiria on koulutettu maassamme vuodesta 1994 lähtien. Aputassut työskentelevät käyttäjänsä palveluksessa kaikkialla missä niitä tarvitaan - ja tarvetta löytyy enemmän kuin osataan kuvitellaan.

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
Arttu - avustajakoira uuteen Käpylän kuntoutuskeskukseen?	2
Puheenjohtajan palsta, Ordförarens spalt	4
Ulla ja lira: Vapautta tulla ja mennä	5
Lolalla suuret tassunjäljet täytettävänä	6
Osku in memoriam	7
Sihteerin palsta: Askeleita lainsäädännössä	8
Uutta koirakansalaisuudesta	10
Mistä tunnet avustajakoiran	10
Invalidiliitto vaatii avustajakoirille korvattavuutta	11
Myönteiset vaikutukset toimintakykyyn	12
Koira lainsäädännössä	13
Kara the koira	14
Remua ja riemua	15
Ilolla on designkärryt	16
Aputassujen koulutusta USA:ssa	17
Avustajakoira koulutusta Saksassa	18
Tuuria vai taitoa Tuurissa	20
Milka työkokemuksella mestariksi	21
Avustajakoira haaste tuomarille	24
Koiran kouluttaminen naksuttimen avulla	26
Kivaa tämä dogsitterin työ	27
Koira – hyvän kunnan kuntalainen	28
Yes hierojalla	30
Stressi ja avustajakoira	31
Ja ruotsinlaivalla seilattiin	32
Niko: aputassu esikoulun opettajana	32
Nessu työmatkalla Saksassa	34
Rape kansainvälistyy: työtä Espanjassa	36
Rico kuntoutuksella	37
Kun Riku tapasi hirven	38
Avustajakoiran hakijaksi	39
Ulkoilu on tekstiiliurheiluakin	40

aputassut aina palveluksessa
TUE TOIMINTAAMME

Avustajakoira - Assistenthund Ry
Pankkitili: Aktia 497011-210521
 Yhdistyksen toimialue on koko Suomi
 Kotipaikka Lappeenranta

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Ensimmäinen vuosi on mennyt uudesta vuosituhannesta, yhdistystoimintakin on edennyt vauhdikkaaseen malliinsa. Neljä onnellista hakijaa on saanut Invalidiliitto ry:n avustajakoiran. Avustajakoira-yhdistyksemme toiminta on jatkunut suurella innolla niin aktiivisten jäsenten kuin tukijoidenkin yhteistyönä.

Tilaisuuksiin on tultu vuosi vuodelta innokkaammin ajamaan yhteistä koira-asiaa, tapaamaan tuttuja ja pitämän hauskaa. Erilaisissa julkisissa tilaisuuksissa olemme esitelleet koiriamme ja kertoneet kuinka tärkeitä ne ovat meille liikuntarajoitteisille. Päivittäisessä elämänmenossamme ne nostavat tavaroita, avaavat ovia, sytyttävät ja sammuttavat valoja, vetävät pyörätuolia, voivat kääntää sängyssä ja auttaa monissa muissa henkilökohtaisissa asioissa, joissa emme selviä ns. terveiden ihmisten tapaan.

On ollut ilo huomata, että työmme on al-

kanut kantaa hedelmää, kun ihmiset ovat kuulleet, lukeneet tai nähneet TV:stä avustajakoirien arvokkaasta työstä. Monta mutkaa on vielä matkassa ennen kuin asiat ovat sillä mallilla että jokainen tarvitseva saa koiran avustajakseen. Senpä takia työtä on jatkettava täysin palkein että saamme itsemme entistä paremmin näkyviin erilaisissa tapahtumissa. Useat messut, esim. apuvälinemessut ja muut sosiaali- ja terveysalan messut ovat mainioita paikkoja saada ihmisille tiedoksi että liikuntarajoitteinen ihminen tarvitsee koiraä yhtä lailla kuin näkövammaisen kumppaninsa opaskoira. Suuri haaveemme onkin saada jonain päivänä omat avustajamme lain edessä opaskoiron kanssa samaan asemaan rahoituksen suhteen. Kun koira toimii apuvälineenä vuosikautia, sen kustannukset eivät ole niin suuret kuin päältä katsoen näyttää. Lisäksi pitää laskea se, miten paljon koira vähentää ihmisavun tarvetta.

Koiran antama apu on fyysistä ja henkistä.

Moni meistä on päässyt pois neljän seinän sisältä, saanut ihmiskontakteja kotipaikkakunnallaan ja yhdistyksemme kautta myös muualta. Aputassut helpottavat isäntiensä opiskelua, työssäkäyntiä ja harrastuksia. Kiitos kaikille jotka ovat tehneet työtä avustajakoira-asian hyväksi. Edistystä on tapahtunut: pääsemme kulkemaan aputassujemme kanssa kaupoissa, junissa, lentokoneissa, busseissa ja muissa kulkuvälineissä ja julkisissa tiloissa – kiitos lakiasetuksen.

Avustajakoira ry:stä saa tietoa lisää oman puhelinnumeron päästä: 040 8118860.

Ordförarens spalt

Det första året av det nya millenniet har passerat snabbt och vår förening har varit aktiv igen. Fyra lyckliga som ansökte om det fick Invalidförbundets servicehundar. Samarbetet mellan de aktiva medlemmarna och understödsmedlemmarna i Assistenthund rf var fruktbart.

Medlemmarna har deltagit allt ivrigare i våra tillställningar för att befrämja vår gemensamma hundsak, för att träffa bekanta och ha roligt. Vi har förevisat våra hundar på olika tillställningar och berättat hur viktiga de är för rörelsehindrade människor. Servicehundarna plockar saker, öppnar dörrar, tändar och släcker lampor, drar rullstolar, vänder en människa i sängen och hjälper med otaliga personliga sysslor vi inte kunde klara av utan sk. friska människor.

Jag är glad över att vårt arbete tydligt burit frukt när människor har hört, läst eller sett i TV hur storartat arbete servicehundarna gör. Vägen är ganska krokig ännu innan alla människor, som behöver servicehundar,

kan få en. Därför måste vi göra allt mer för att vara synliga på olika tillställningar. Många mässor, t.ex. hjälpmedels- och andra social- och hälsovårdsmässor erbjuder oss värdefulla möjligheter att informera om varför en rörelsehindrad människa behöver en servicehund lika mycket som en synskadad person sin ledarhund. Vår stora önskan är att service- och ledarhundar en dag uppnår ett likvärdigt finansiellt bemötande i lagstiftningen. Då hundar används som hjälpmedel under många år, är kostnaderna inte så stora som man kunde föreställa sig. Dessutom bör man räkna med i hur stor grad hunden minskar behovet av människohjälp.

Hunden ger både fysisk och psykisk hjälp. Många av oss har fått nya möjligheter att gå ut, fått nya människokontakter i sina hemtrakter och även annorstädes. Servicehundar hjälper oss att studera, arbeta och delta i olika hobbyer. Ett stort tack till alla de som har arbetat för servicehundsaken. Vi har sett positiva resultat: tack vare

den nya förordningen kan vi nu ta våra servicehundar med oss när vi går till butiker, reser med tåg, flygplan, buss och andra kollektivtrafikmedel eller besöker allmänna utrymmen.

Assistenthund rf ger information, tel. 040 8118860.

Petri Ikola
puheenjohtaja
ordförande

Ulla ja lira:

VAPAUTTA TULLA JA MENNÄ

Teksti: Ritva Lehtiö

-Koira on elämäntapa, sanoo Ulla Ayner. Hän sai labradorinnoutaja liran viime keväänä. Kotona oli ollut koiria ennen ja edelleen siellä asustaa samojedin koira Jazik, joka on jo 14-vuotias. Sen ikä oli jonkun aikaa verottanut työkykyä. Jazik sokeutui muutama vuosi sitten ja vanhuuttaan sen liikkuminenkin on hidastunut. Ulla oli Jazikin kanssa oppinut liikkumaan niin, että koira oli kävellessä tukena ja seisoi nousutelineenä kun emäntä kaatui. Näissä tehtävissä se ei näyttänyt merkkiäkään villin eräkoiran ominaisuuksista, jotka helposti yhdistetään tähän rotuun. Liikkumisapuvälineenä se oli mukavampi kuin rollaattori ja kepit, joita Ulla joutui myös käyttämään.

Ullan liikkumisvaikeudet johtuvat niskassa olleista välilevyluiskahduksista, joiden seurauksena hänen tasapainoelimensä ja liikehermonsaurioituivat pysyvästi. Lisäksi on tullut Menieren tauti, joka tekee olon entistä huterammaksi.

-Näytän kulkiessani siltä kuin olisin kolmen promillen humalassa, Ulla toteaa. -Joudun ylläpitämään tasapainoa pelkän näköaistin perusteella, joskin tasapainon hallinnan kannalta silmissä kieppuva maailma pikeminkin sotkee kuin auttaa tasapainon säilyttämisessä. Ilman avustajaa liikkumiseni ei onnistu.

Lisäksi pienikin alustan epätasaisuus tai kaltevuus kaataa Ullan pitkin pituuttaan. Tämä on pahempi juttu myös sen takia, että hänellä on osteoporoosi. Tasapaino-ongelmat tekevät myös tavaroiden kantamisen vaikeaksi.

Takaisin ”elävien kirjoihin”

Kun Jazik ei enää pärjännyt apuna, Ulla joutui pysyttelemään yhä enemmän neljän seinän sisällä tai turvautumaan ystävä- ja omaisapuun. Sinkkuelämää viettävälle tämä ei luonnistunut. Ulla toteaaakin pohtineensa pitkin hampain henkilökohtaisen avustajan hakemista - ystäviä ja omaisihan ei voi loputtomiin vaivata. Hän päätyi kuitenkin karvakorva-apulaisen hakemiseen heti, kun kuuli Invalidiliiton avustajakoiraista.

-Koira kumppanina tuntui äärettömän ihanaalta ajatukselta! Sitä paitsi uskoin vahvasti siihen, että koulutettu avustajakoira toimisi vähintään yhtä hyvin kuin Jazik. Koira mahdollistaisi asioimiseni kaupungilla niin, et-

tei vierelläni olisi aina ylimääräistä korvaparia. Yksityisyyden menettäminen on sairastuneelle ihmiselle kova paikka!

Ulla sai liran ensimmäisellä hakukerralla. Hän on Porvoosta ja tutustui avustajakoira-asiaan samalla seudulla asuvan Pauli Ritolan kautta, jolla on ollut Ponu aputassuna jo monta vuotta. liran tultua taloon Ullan ulkoilureissut ovat pidentyneet taas mahtaviksi. Tavallinen päivälentki kestää pari tuntia, mikä sopii mainiosti lirallekin nuoruuden energian purkamiseen. Se tehdään valoisaan aikaan, jolloin Ullan on helpompi pärjätä tasa-painonsa kanssa. Lisäksi piipahdetaan pienemmille lenkeille vielä kaksi-kolme kertaa päivän aikana.

lira on 3-vuotias. Ulla on antanut sille (yhdeksi!) lempinimeksi Junttura, mikä kuvaa hyvin sen lihaksikasta ja jämäkkää olemusta. Puolessa vuodessa yhteistoiminta on loksautanut jo aika lailla uomiinsa. Tärkeimpänä apuna Ulla pitää sitä, että lira vie hänet ulos ja kuljettaa myös kauppoissa ja muilla asioilla. Heillä ei ole ollut suurempia ongelmia eri paikkoihin sisään pääsemisessä, mutta on kuitenkin erinomainen asia,

että nyt oikein lakiasetus sanoo että avustajakoira voi kulkea kaikkialla. Ostokset lira kuljettaa selkäreppussaan - kokouspaperit suussa.

liran ansiosta Ulla on voinut ”palata elävien kirjoihin” ja lisätä myös harrastuksiaan. Järjestötoiminta on ollut kuvioissa kaiken aikaa mm. vammaisneuvoston jäsenyyden kautta. Nyt Ullalla on meneillään lukuvuoden kestävä tietokonekurssi ja lisäksi hän käy ompelukurssilla.

Karvakorva-kotiapua

Suuri apu lirasta on tavaroiden nostajana. Kumartuminen olemattoman tasapainoistien varassa on vaikea ponnistus. Kaikki muu nousee nopsasti, mutta lääkkeet (ja kakkapussit, hyi mokomia!) lira ilmaisee seisomalla tipahtaneen pillerin edessä. Ulla pitää tätä hyvänä sen vuoksi, että hän joutuu voimakkaiden kipujen takia käyttämään niin vahvoja lääkkeitä, että vahingossa nie-laistu pilleri voisi olla koiralle vaaraksi. lira hallitsee mm. sukien, kenkien, postin ym noutamisen. Siivoaminenkin kuuluu sen repertuaariin. lira poimii niin rahat kuin roskatkin näppärästi lattioilta.

-lira osaa myös käydä kauppa tavaroiden tuomisella. Ahkerimmin se toimi viime kesänä nauttiessani ystävättäreni kanssa jäätelöä parvekkeellani. lira toi viidessätoista minuutissa 23 tavaraa syliini! Ahkera tyttö!

lira on oppinut hakemaan tavaroita milloin mistäkin. Kerran kännykkä oli pudonnut pyykkikoriin ja soi siellä. Ulla ei olisi löytänyt sitä, koska hän ei pysty paikallistamaan äänilähteen suuntaa lainkaan, mutta lirapa toimitti puhelimen vilauksessa emännälleen.

Tiedottajan roolissa

Avustajakoiraan kanssa liikkuva ihminen kiinnostaa kanssakulkijoita aina ja mielellään Ulla kertookin lirasta niin terveille kuin (mahdollisesti) tuleville avustajakoiraisten haltijoille. Ulla kiittelee ihmisten myönteistä suhtautumista työtätekevään koiraan. liralta on kuitenkin vielä opittavaa siinä, ettei se saisi kiinnostua muista ihmisistä ylenpalttisesti. lira pitää kaikkia kavereina ja intoutuu välillä osoittamaan tunteitaan liikaa -valjaista huolimatta!

Ulla on tiedottajanroolissaan valjastanut käyttöönsä sairaanhoitajakoulutuksensa. Hän on ollut pitkään sairaseläkkeellä, mutta käy nyt luennoimassa liran kanssa mm. terveydenhuoltoalan opiskelijoille siitä, mitä pitkäaikainen sairaus tai vammaisuus ihmiselle merkitsee.

-Hämmästyttämme sillä, miten paljon koirasta on konkreettista apua. Erityisen kiinnostavana koetaan se, miten koira auttaa pyörätuolin kanssa liikkuvia. On myös mukava kertoa koira-avun taloudellisesta merkityksestä sairaanhoitokuluissa. Avustajakoira säästää monella tavalla yhteiskunnan varoja, sehän on tänä päivänä - valitettavasti - erittäin korkealle arvostettu kriteeri sairaanhoidossa!

Elämäniloa roppakaupalla

-lira on minulle erittäin rakas, Ulla pohtii. -

En koe liraan sitoutumisessa pienintäkään harmia - päinvastoin: lira antaa minulle vapautta tulla ja mennä oman aikatauluni mukaan ja minne vaan - sairaaloissakin olemme käyneet jo ties kuinka monta kertaa! Lira huolehtii myös siitä että lenkit tulee tehdyksi. Vain jatkuvalla liikkumisella voin säilyttää kykyäni kävellä. Päivät alkavat nykyään helpommin, kun lira kurkkii sängyn vieressä, että koska emäntä nousee ja päästään liikkeelle. Iloa ja elämästä nauttimista lira antaa niin minulle kuin Jazikillekin. Jazik on innostunut jopa oppimaan uusia asioita. Tänä aamuna Jazik toi jopa sukan mammalleen!

Ulla treenaa Iraa naksun avulla ja siitä Jazik on ymmärtänyt yskän ainakin sen perusteella, että se on alkanut ruoka-aikaan tuomaan metallisen(!) ruokakuppinsa Ullalle - ja saa namin. Lira on saanut Jazikin - ja tietenkin myös emäntänsä, leikkimään. Jazi-

kin tutkaillessa liran nallea, tämä tarrasi nalleensa hampaillaan. Jazikpa ei päästänyt kään lelusta otettaan, ei sitten millään, ja niinhän siinä sitten kävi: lira veti Jazikia pitkin lattiaa, mutta vanha-herra ei vain päästänyt nallea otteestaan - ei edes silloin, kun vanhanherran jalat pettivät alta.

Siinä Jazik meni pitkin lattiaa mahallaan. - Jazik, joka ei ole ikinä pitänyt leluista!! Toistensa parhaat kaverit nämä kaksi Ullan koiraa ovat keskenään. Ullan käydessä keran vierailulla ilman liraa, hän kotiin tullessaan löysi molemmat koiransa makuulla ulko-oven edessä, liran tassu Jazikin tassun päällä eli käsi kädessä! Ja Ullan sydän sulii...

Ps. Haliterveiset Elinalle ja Lolalle, kuten myös Mikolle ja Karalle sekä Erkille ja Remulle! Ja tietysti Marjalle ja Leenalle!

KERTOMUS HYVIN PIENESTÄ KOIRASTA, JOLLA OLI HYVIN SUURET TASSUNJÄLJET TÄYTETTÄVÄNÄÄN

Teksti: Elina Jokisuu Kuva: Jorma Räsänen

Elipä kerran kaukana Pohjanmaalla pieni koira, pieni kullankeltainen labradorinnoutaja, jonka nimi oli Lola. Vaikka elämä Ansan ja muiden koirien kanssa oli mukavaa, jotain puuttui: pienellä koiralla ei ollut ikimaa kotia. Kunnes eräänä syyskuuisena sunnuntaina se pääsi ajelulle hienolla punaisella pakettiautolla. Määränpäähän päästyään pieni koira vallan innostui, tapasihan se pitkästä ajasta veljensä Oskun, jota se ei ollut nähnyt puoleen vuoteen, ei sitten sen talvisen keskitysleirin Lappeenrannassa, missä heidät oli pakotettu eroamaan toisistaan. Riemu oli rajaton. Mutta sitten Hän lähti punaisella pakettiautolla ja jätti pienen koiran ihan yksin uuden, oudon emännän kanssa.

Suru on raskas kantaa

Uusi asumus oli kyllä ihan kelvollinen. Kohtelussakaan ei ollut moittimista, lukuun ottamatta tietenkin väkivaltaista riistämistä Hänen luotaan. Mutta jotenkin pieni koira kuitenkin aisti emännän surullisuuden ja uudessa kodissa vallitsevan painostavan hiljaisuuden. Lattialla lojui vinkuleluja ja puruluita, nurkassa oli patja ja kasa tyyntyä, joissa oli vielä aavemainen painauma edellisen nukkujan jäljiltä. Tuuli vinkui nurkissa ja sade ropisi ikkunaan. Pientä koiraa pelotti.

Oli kulunut muutama päivä. Kohtelussa ei edelleenkään ollut valittamista, se sai ruokaa, katon päänsä päälle ja töitäkin sai tehdä joka päivä yliopistolla, mutta ei sellainen riittänyt koiranarvoiseen elämään. Pieni koira tarvitsee myös rakkautta. Se oli jo epätoivoinen ja epäili, ettei ikinä löytäisi omaa kotia ja omaa ihmistä. Se ei tiennyt, mitä pahaa se oli tehnyt, kun sitä näin välinpitämättömyydellä rangaistiin. Mutta ikuisena optimistina se yhä toivoi, että sen uusi emäntä toipuisi ja alkaisi käyttäytyä kuten ihmiset yleensä, leikkisi ja silittelisi, kouluttaisi ja kehuisi.

Koira kuuli iloisen naurun ja juoksi

Oli kaunis syyspäivä, kun se lähti jälleen kerran ulkoilemaan emäntänsä kanssa. Mentiin läheiseen metsään. Siitä se nautti. Tuulen tuiverruksesta korvissa, hajujen sekamelskasta kuonolla, leikeistä naapurin koirien järsimillä kepeillä. Se tarttui paksuun, kaatuneeseen puunrunkoon ja lähti juoksemaan innoissaan eteenpäin. Riemastuksissaan se ei huomannut mitään muuta ja sen raahaama parimetrinen puunrunko tarttui kiinni läheisen koivun oksanhaaraan. Seurasi kiivas taistelu puunrungon vapauttamiseksi koivun otteesta. Yhtäkkiä pieni koira kuuli sen, emäntänsä naurun. Se kääntyi katsomaan uskomatta korviaan. Sen

emäntä nauro ja vieläpä juuri sille! Pieni koira oli haljeta onnesta. Se juoksi tuhatta ja sataa emäntänsä luo, hyppäsi tätä vasten ja antoi tälle miljoona märkää nuolaisua. Ja he elävät onnellisina elämänsä loppuun saakka.

Kuten kunnan kertomuksilla aina, tälläkin on onnellinen loppu. Pieni koira löysi vihdoin oikean kodin ja ikioman, rakastavan emännän. Se tietää merkitsevänsä emännälleen välttämätöntä tukea ja turvaa, kirjaimellisesti ja kuvaannollisesti. Veljensä jättämiä tassunjälkiä se ei tule ikinä täyttämään eikä sen tarvitsekaan. Se haluaa astella aivan omia polkujaan ja tehdä omat suunnatoman suuret tassunjälkensä, aivan emäntänsä jälkien viereen.

Tämä tarina perustuu tositapahtumiin.

OSKU IN MEMORIAM

kuitenkin muutti Elinan kanssa Jyväskylään ja yliopisto-opinnot alkoivat. Osku seurasi ensimmäisen viikon tutustumistilaisuudet ja vielä toisen viikon ensimmäiset luennot jumppamatolla maaten. Siinä vaiheessa liikkuminen oli kuitenkin jo hidastunut ja niin paljon vaikeutunut, että Osku päätettiin päästää työvapaalle ja sunnuntaina 17.9. Oskun sisko Lola otti sen paikan. Osku jäi kotiin

nan kotoa itsenäiseen elämään ja opiskelmaan. "Onneksi on Osku" oli lentävä lausahdus koko suvun piirissä. Se oli Oskun tehtävä ja sen se hoiti koiramaisen hyvin. Ehkä siksi suru ja ikävä ovat niin suuria, vaikka yhteistä elämää ei ajallisesti paljon ollutkaan. Kiitos Osku, Iso Poika, Norsunkorva, Unski, Ouboi! Onneksi oli Osku!

Kesämökin kuistilla lämpimänä syyskuun iltana 29.9.2000

Marjatta, Kalevi ja Annika

Osku tuli meille huhtikuun 5. päivän iltana. Se käveli sisälle tiukasti Elinan kyljessä, samassa askeltahdissa. Kuin varjo se kulki Elinan mukana kotona ensimmäiset viikot. Vapaalla ollessaan se vähitellen tutustui myös meihin muihin perheenjäseniin. Vanhaa Lilli-koiraamme se kunniotti, pieni Raisa-hamsteri oli sille "Hampus" ja sitä se luvan saatuaan jaksoi haltioituneena tuijottaa loputtomiin. Kevät teki tuloaan ja Elinan ylioppilasjuhlat olivat myös Oskun juhlaa. Se poseerasi lehdissä ja teki elämänsä ainoiksi jääneet lentomatkat Helsinkiin ja laivamatkan Tukholmaan.

Kesä oli Oskulle ilmeisen mukavaa aikaa; leppoisa ja seurallista oleilua maalaismaaisissa, kesämökillä ja suvun perhejuhliissa. Kesän runsas marjasato vei loppukesästä Oskun herkkujen maailmaan. Mansikat, mustikat, viinimarjat ja karviaiset katosivat Oskun suuhun suoraan metsästä ja pensaista. Koko kesä valmistauduttiin myös Jyväskylään muuttoon. Osku oli omalta osaltaan vaikuttamassa siihen, että opiskelija-asuntokin järjestyi koiran tilantarpeet ja olemassaolon huomioiden.

Elokuussa kaikki muuttui

Elokuussa elämä muuttui. Oskun lievä ja satunnainen etujalan ontuminen paljastui pahanlaatuisen, jo olkavarren luuta tuhonneen syöpäkasvaimen aiheuttamaksi. Hoitoa siihen ei ollut. Siitä alkoi surutyö. Osku

Nurmoon kun Elina ja Lola suuntasivat Jyväskylään.

Seuraavat päivät Osku oli Lillin kanssa kotona tai se pääsi mukaan äidin työpaikalle. Iltapäivisin ja iltaisin Osku kävi pienillä kävelylenkeillä tai se lähti Annikan mukana seuraamaan pesä-, lento- tai jalkapallopelejä kenttien reunoille. Se valloitti kaikkien sydämet ja sai sympatiat ja silittelyt osakseen. Elinan ja Lolan kotiintulo seuraavana viikonloppuna ilahdutti Oskua, mutta muuten se oli jo asettunut uuteen paikkaansa osana meidän perhettämme ja nukkui yönsäkin Annikan tyynyllä.

Seuraavalla viikolla Oskun kivut lisääntyivät. Jalka ei kestänyt enää astua ja aamuyöt olivat levotonta liikehdintää. Suurimman osan ajasta se oli makuulla. Paras paikka oli katetun kuistin sohva, jossa sillä oli tyynyjä ja peitteitä petattavana sopivan asennon löytämiseksi ja sää päivin ja öinkin sopivan lämmän. Siinä Osku nukkui vahvan kipulääkityksen turvin viimeisen yönä. Perjantaina 29.9. iltapäivällä se pujotti päänsä innokkaana pantaan, otti talutushihnan suuhunsa ja nilkutteli autoon. Ehkä se ajatteli, että mökille ollaan menossa.

Nyt Osku on haudattuna kesämökin mustikkametsään. Yksi kynttilä tuikkii sen haudalla ja neljä punaista ruusua kiitoksena meiltä. Osku sai meidän perheessä erityismerkityksen siksi, että se liittyi aivan erityiseen ajanjaksoon. Se vei ja saatteli Eli-

Ystävämme

Osku
Marzinas O'Boy

s. 26.7.1998
k.29.9.2000

*Ikuisesti muistaen
Elina ja Lola
Annika, Marjatta ja Kalevi
Lilli
muut ystävät*

*Mutta myös pienet koirat
kuolevat hyvin yksin
vaikka saisivat kuolla
emäntänsä sylissä,
emännän kauniin käden silittäessä
kuumaa kuonoa viimeiseen
läähättävään hengenvetoon asti.*

Mika Waltari

SIHTEERIN
PALSTA

Lainsäätäjänkin huomioi avustajakoirat

Avustajakoira-asiat etenivät toimintavuotenumme 2000 merkittävästi. Selvästi oli huomattavissa, että aiempien vuosien uuttera työ on tuottanut tuloksia. Ne ovat kannustimena toiminnan kehittämisessä.

Vuosikokouksemme helmikuussa laivalla Turku-Tukholma –risteilyllä oli käynnistysmoottorina vuosituhannen alussa. Toki sitäkin aiemmin (yli vuodenvaihteen) oli jo ahkeroitu, erityisesti lehtemme päätoimittaja **Ritva Lehtiö**. Tuloksena olikin vuosikokouksessa käteen saatu tuore Aputassu 2000.

Työtä on tehty tasaisesti kautta vuoden (tietyt kunkin jäsenen omasta aktiivisuudesta riippuen). Kulminaatiopisteenä olivat perinteiset kesäpäivät Lehtimäen kansanopistossa. Kuulimme **Leena Rajalan** mielenkiintoisen ja havainnollisen esitelmän ns. pehmeästä koirakoulutuksesta naksun avulla. **Marja Kalpamaa** kertoi Leenan kanssa tekemästään opintomatkasta USA:aan. Selostusta hyödyttävät videoesitykset antoivat vielä konkreettista kuvaa sikäläisestä toiminnasta. Päivien jännityksellä odotettu huipentuma ja päätös olivat avustajakoirien taidontarkistuskokeet. Kaikki osallistujat läpäisivät testin hienosti, mukavaa oli että myös ensimmäinen käyttäjän itse kouluttama koira suoriutui testistä hyväksytyksi avustajaksi asti.

Yhteisiä hetkiä vietettiin vielä loppuvuodesta pikkujouluristeilyllä. Lähtösatamassa tutustuttiin erityisesti **Arttuun**, avustajakoiraopettajaan, joka toivon mukaan aloittaa aikanaan työssä uudessa Käpylän kuntoutuslaitoksessa.

Tiedotus on tuottanut hedelmää. Kennelliiton puheenjohtajien kirjoitukset ja Janne

Humalajokea ja Börje-koiraa esittelevä artikkeli Koiramme-lehdessä ovat poikineet yhteyksiä paikallisiin koirayhdistyksiin ja näiden yksittäisiin jäseniin. Olemme esiintyneet messuilla heidän osastollaan ja paikallisesti olemme saaneet esitellä avustajakoiria käytännön työtehtävissä.

Kennel-liiton jäsenet ovat lisäksi osallistuneet merkittävästi varainhankintaamme. Erityisesti haluan kiittää **Matti Rouskua** Vehkalahdelta ja Opaskoirayhdistyksen sihteerinä **Eskoa**, joka valmisti jäsentemme avustajakoiraortit.

Pitkäkantoisimmat ja merkittävimmät tulokset toiminnan ja yhdistyksemme jäsenten kannalta on **Hélène Stjernschantzin** työllä. Avustajakoirat rinnastetaan viime vuoden elokuun alusta terveydensuojeluasetuksessa opaskoiriin. Sen mukaan myös avustajakoirien pääsy asiakastiloihin on sallittua. Hélènen ansiosta avustajakoirat on myös otettu huomioon esitteessä **Opas ja avustajakoiran kanssa joukkoliikenteessä**. Tätä on saatavana suomen- ja ruotsinkielisenä, englanninkielinkin olisi ollut paikallaan, kun kuulumme EU:hun.

Yhdistyksemme hallitus on kokoontunut kuusi kertaa. Sen jäseniä olivat **Petri Ikola**, pj. (Vaasa), **Tarja Haltsonen** (Lappeenranta), **Päivi Laine** (Turku), **Lotta Lamminen** (Helsinki), **Kalevi Sirviö** (Paltamo). Rahastonhoitajana oli **Virva Salonen** ja

sihteerinä **Eino Tarakkamäki**. Hallituksen tehtävänä on ollut toiminnan ideointi, suunnittelu, toteuttaminen yhdessä muiden kanssa ja valvonta. Yksi ideoitu juttu on oman kotisivun valmistaminen, se toteutuu tänä vuonna.

Jäsenkuntamme kasvoi, kun neljä uutta henkilöä sai itselleen avustajakoiran helmikuussa pidetyllä kaksiviikkoisella luovutusjaksolla Lappeenrannassa. Marjan ja Leenan vetämillä päivillä oli mukana myös aiemmin koiran saaneita ihmisiä koirineen.

Varainhankinta on toiminnan perustaa. Siinä olemme olleet ahkeria ja sen ansiosta kyenneet tukemaan jäseniämme mukavasti eri tapahtumiin osallistumisessa. Olen ollut mielelläni käytettävissä listakerääjänä, paras palkkio on se että yhdistystämme halutaan tukea. Myyntituotteemme, tassunkuvalla varustetut lippikset, t-paidat ja pinssit ovat myös olleet suosittuja. Aputassu 2001:n painatuskustannuksia voidaan keventää sillä, että olemme saaneet kerättyä mainoksia lehtemme. Uudet kannatusjäsenet ovat myös toiminnan tukena.

On ollut hauska huomata, että tieto avustajakoira-toiminnasta on kasvanut vuodesta taas paljon.

Kiitos kaikille toimintaamme vuoden 2000 aikana tukeneille.

TILATAKSI PALVELUA
INVAKULJETUKSIA
TAKSIMATKAT ROVANIEMI TIMO VÄLITALO
AUTO 049 394 400
FAKSI: 016 346 766

ERITYISKIITOKSET SEURAAVILLE YRITYKSILLE JA YHTEISÖILLE

ANJALANKOSKI	Ameko Oy	KUUSANKOSKI	Kouvolan Pultti Oy Ruskajänkä Oy UPM-Kymmene Oyj, Voikkaa
ELIMÄKI	Elimäen Liikenne Oy Elimäen Osuuspankki PUB-Varikko R.A. Wickholm Oy	IITTI	Halton Oy
ESPOO	Oy Esso Ab, pääkonttori	LAHTI	Flexolahti Oy Hartwall Oyj Oy Huolintakeskus Ab Levypöytä Oy Mercuri Urval Novart Oy Oilon Oy Sotka Finland Tiimari Oyj Wihuri Oy, Wipak
HAMINA	DOW Suomi Oy Haminan Satamalaitos	LAPPEENRANTA	Etelä-Karjalan Osuuskauppa Etelä-Karjalan Osuuspankki Etelä-Karjalan Säästöpankki Kartiopuu Oy Lappeenrannan Energia Lähivakuutus, Etelä-Karjalan Merita Pankki Oyj UPM-Kymmene Oyj, Kaukaan tehtaas
HELSINKI	Aktia Säästöpankki, pääkonttori Amersham Pharmacia Biotech Europe GmbH APETIT Lännen Tehtaas Oyj Crown Pakkaus Oy Fintra, Kansainvälisen kaupan koulutuskeskus Lohja Rudus Oy Ab Merkantidata Miina Sillanpään Säätiö Moto Finland Oy PC-Super Store Oy Oy Selective Investor Ab UPM-Kymmene Oyj, pääkonttori Oy Victor Ek Ab	LAUKAA	Laukaan Apteekki Laukaan Betoni Oy
HEINOLA	Stora Enso Packaging Vierumäen Teollisuus Oy	LOHJA	Finnforest Partek Nordkalk Oyj Lohjan Puhelin Oy
JOENSUU	Abloy Oy Joensuun Energia Oy Joensuun Puhelin Oy Perlos Oyj Pohjois-Karjalan Sähkö Oy Timberjack Oy Veljekset Laakkonen Oy	MIKKELI	Länsi-Savo Oy
JOUTSENO	Oy Metsä-Botnia Ab	PORVOO	Porvoon Yrityslaskenta Oy Porvoon vanha apteekki
JYVÄSKYLÄ	Enermet Oy HB-Betoniteollisuus Oy JE-Urakointi Oy Mateko Imports Oy Oy Panda Ab Prisma Automarket	VANTAA	Fazer Leipomot Oy Matin Rengas ja Auto Oy Oy Veikkaus Ab
JÄMSÄNKOSKI	Genencor International Oy Lindegaard Paperisto Oy		
KERAVA	Oy Sinebrychhoff Ab		
KOTKA	Kotkan Energia Oy Kotkan Putkityö Oy Kotkan Satama Oy Kotkan Seudun Osuuspankki Kymen Puhelin Oy Kuusankoski Oy Robinhood Jukka Saastamoinen Oy Steveco Oy Yritys-Sampo, Itä-Suomen alue		
KOUVOLA	Jaakko Pöyry, JP-Suunnittelu Oy Kouvolan Seudun Osuuspankki Kouvolan Seudun Sähkö Oy Kymen Viestintä Oy Vari Oy		

Myös Viking Linen Isabella-laivan
henkilökunnalle suurenmoiset kiitokset.

aputassut aina palveluksessa
TUE TOIMINTAAMME

Avustajakoira - Assistenthund Ry

Pankkitili:

Aktia 497011-210521

**Yhdistyksen toimialue on koko
Suomi**

Kotipaikka Lappeenranta

KOIRA- JA HEVOSTARVIKE

**Kauppakatu 10-12
KAJAANI
PUH. (08) 624 111**

TEBOIL

**TB Huoltamo
Aki Juntunen Ky**

Torikatu 2
88600 Sotkamo

Puh. 08-666 0641
GSM 0400-680 514
Fax 08-661 042

Kyllä käy

**Jurun
ErikoisTaksit Oy**

keskus

236 2999

auto

0400-860 215

0400-525 775

Kepun lasi

Lasialan ammattilainen

Friitalantie 11
28400 Ulvila
puh. 02-531 9310

UUTTA KOIRAKANSALAISUUDESTA

Avustajakoirat laillisesti asiakastiloihin

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti terveydensuojeluasetuksen 32 § muutettiin 1.8.2000 lähtien seuraavasti: Elintarvikehuoneistoon ei saa päästää koiria tai kissoja tai muita eläimiä lukuun ottamatta ulkotilaa, jossa tarjoillaan ainoastaan juomia. **Näkövammaisten käyttämien opaskoirien ja liikuntavammaisten avustajakoirien pääsy asiakastiloihin on kuitenkin sallittu.**

Avustajakoirat joukkoliikenteessä

Opas- ja avustajakoiran kanssa joukkoliikenteessä on Liikenneministeriön julkaisema uutuusite. Siinä esitetään suosituksia näiden työkoirien kanssa liikkuvien ja eläinallergisten matkustajien ristiriitojen välttämiseksi. Suomessa on noin 200 opaskoiraa käyttävää näkövammaista ja 20 avustajakoira käyttävää liikuntavammaista. Koira on näkö- tai liikuntavammaiselle tärkeä itsenäisen liikkumisen edellytys. Sen

vuoksi opas- tai avustajakoiran kanssa kulkevan on päästävä sellaisiin yleisiin tiloihin, joihin lemmikkieläimen pääsy on kielletty. Ristiriitatilanteet eläinallergisten matkustajien kanssa ovat vältettävissä pienillä järjestelyillä.

Esitteessä annetaan neuvoja ja esitellään käytäntö eri liikennevälineiden osalta. Ot-sikkoja ovat: Taksit, Lähijunat ja metro, Junat, Laivat, Lentokoneet. Ohjeet ovat hyödyksi sekä koiransa kanssa liikkuville asiakkaille että henkilökunnalle.

Lisätietoja saa Liikenneministeriöstä, puh. 09 – 1601, www.mintc.fi ja Invalidiliitosta, puh. 09- 61319218

MISTÄ TUNNET AVUSTAJAKOIRAN?

Töissä ollessaan avustajakoiralla on joko valjaat tai liivi. Kummassakin on tyylitelty kuva pyörätuolissa istuvaa ihmistä vetävästä koirasta ja teksti: **Avustajakoira. Invalidiliitto ry.**

Koira tietää olevansa töissä, kun sillä on liivi tai valjaat. Silloin sitä ei saa häiritä, se tarvitsee työrauhan. Avustajakoiraksi hyväksytyllä koiralla on oikeus kulkea käyttäjänsä kanssa julkisissa tiloissa samoin kuin opaskoirat.

Mainos-Tikkaus

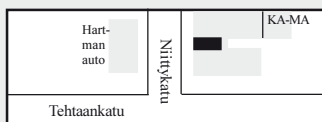
Eija Muhonen & CO.

Niittykatu 1, 67100 KOKKOLA

Puh./fax (06) 8316661

Brodeeraukset kaikkiin tekstiileihin

- ✂ nimikoinnit
- ✂ irtomerkit
- ✂ ohjelmat
- ✂ yms.

Shell Kontiomäki

Viitostien varrella
20 km Kajaanista
pohjoiseen

Tervetuloa laajentuneeseen myymäläämme!

Viitostie 2 88470 Kontiomäki
puh. 08-687 2301

Invalidiliitto vaatii avustajakoirille korvattavuutta:

Koira on halpa ja monikäyttöinen avustaja

Teksti ja kuva: Pekka Huolman

- Koiran voi aina korvata avustajalla, mutta koiran vaikutusta ei voi korvata millään, sanoo teekkari **Lotta Lamminen**, 25. Hänellä on ollut avustajakoira Nessu noin kaksi vuotta.

Lotta Lamminen opiskelee konetekniikkaa Teknillisessä korkeakoulussa Espoossa. Aikaisemmin hän tarvitsi kokopäivätoimisen avustajan selviytyäkseen opinnoistaan, koska hän ei pystynyt itse siirtymään luentosalista toiseen:

- Kun sain Nessun, avustajatuntieni tarve väheni 40 tuntia viikossa, Lotta iloitsee.

Lotalle Nessu merkitsikin lähes uuden elämän alkua:

- Nessu mahdollisti minulle aivan erilaisen liikkumisvapauden. Viime kesänä uskalsin jopa toteuttaa pitkäaikaisen unelmani ja lähteä yksin Saksaan harjoittelemaan koko kesäksi. Avustajaa olisi ollut lähes mahdotonta saada ulkomaille, ja joka tapauksessa olisimme joutuneet asumaan koko kesän saman katon alla, mikä olisi tehnyt ainakin minut hulluksi.

Lotta kuitenkin muistuttaa, ettei koira ole patenttiratkaisu:

- Koirasta on paljon apua ja iloa, mutta kannattaa muistaa, ettei se ratkaise kaikkia arjen ongelmia eikä myöskään korvaa ihmisuhteita. Lisäksi koiran pito ja hoito vaatii sitoutumista ja säännöllisiä elämäntapoja.

Apuna lähes missä vain

Yliääkäri **Hannu Alaranta** Invalidiliiton Käpylän kuntoutuskeskuksesta kehuu avustajakoiraan hyvin monikäyttöiseksi:

- Se vetää hanskat kädestä ja kengät jalasta sekä riisuu housut. Se kantaa kauppakassia tai virkasalkkua, hakee puita vajasta ja vie roskapussin. Se avaa oven, sytyttää valot,

Heidi Lindberg Invalidiliitosta oli tilaisuuden vetäjä. Koirauutta olivat kuulemassa Pauli Ritola avustajakonkari Ponun kanssa.

noutaa pyörätuolin rengasharjan, poimii pudonneita esineitä, vie likaiset vaatteet pyykkikoriin, suoristaa matot ja noutaa postin. Tarvittaessa se vetää pyörätuolia ylämäkeen tai lumessa ja avustaa jopa yöllä asennon vaihdossa. Luonnollisesti se myös vartioi ja toimii kaverina, luettelee Alaranta.

Avustajakoirajärjestelmä on tullut meille Amerikasta:

- Siellä niitä alettiin kouluttaa 70-luvulla. Suomessa ensimmäiset koirat koulutettiin vuonna 1994, ja nyt niitä on käytössä 22. Koulutuksesta vastaa Invalidiliitto Raha-automaattiyhdistyksen tuella, sanoo avustajakoiraopettaja **Leena Rajala**.

Tarjonta ei kuitenkaan vastaa kysyntää:

- Meillä on kohta 50 tarkoin valittua ihmistä jonossa, mutta vuosittain uuden koiran saa vain viisi onnekasta.

Invalidiliitto vaatiikin avustajakoirille samanlaista korvattavuutta kuin sokeiden opaskoirilla on:

- Toiminnan jatkuvuuden kannalta on välttämätöntä saada aikaan päätös, kuuluuko avustajakoira keskussairaaloitten sairaanhoitopiirien kustantavaksi kuten opaskoira ja olisi siko asiasta lisättävä säännöksiä esimerkiksi vammaispalvelulakiin, sanoo Invalidiliiton toimitusjohtaja **Raimo Lindberg**.

Yhden avustajakoiran kouluttaminen maksaa 100.000 markkaa:

- Jo 30 avustajatunnin viikkosäästöllä se maksaa kuitenkin itsensä takaisin kahdeksassa kuukaudessa. Koiran käyttöikä on kahdeksan vuotta, laskee Leena Rajala.

Näkövammaisten opaskoira Suomessa on käytössä noin 200, ja vuosittain niitä luovutetaan 30 uutta. Koulutuksesta vastaa erityinen opaskoiraopettaja, jota ylläpitää Näkövammaisten keskusliitto. Rahoitus tulee sairaanhoitopiireiltä.

TAKSI

3155771

INVATAKSI NIEMI KY

Avustajakoiraseminaarista

MYÖNTEISET VAIKUTUKSET TOIMINTAKYKYYN

Teksti: Ritva Lehtiö

Millä mittareilla avustajakoirien tekemän työn hyötyä voitaisiin arvioida? Asiasta löytyy joitakin tieteellisesti merkittäviä ulkomaisia tutkimuksia, tulokset ovat osoittaneet koirien vaikuttavan positiivisesti käyttäjiensä elämään. Näkökulmat ovat olleet sosiaalisia, psykologisia ja taloudellisia. Meillä on tehty lähinnä opinnäytetöitä, joten syvempi tutkimus olisi paikallaan. Koirien käyttäjien tekemien arviointien perusteella hyöty on suuri ja selkeästi havaittavissa. Invalidiliiton seminaarissa ylilääkäri **Hannu Alaranta** totesikin, että kysymysmerkki voitaisiin jättää pois hänen esityksensä otsikkona olleesta **Myönteiset vaikutukset toimintakykyyn?**

Toimintakykyä voidaan tarkastella toiminnallisuuden kannalta. Arvioinnin perustaksi Alaranta esitti Maailman terveysjärjestön (WHO:n) kaavion, jonka pohjalta huomioiduttaviin asioihin kuuluvat mm, miten avustajakoiran kanssa toimiminen vaikuttaa lihasvoimaan ja terveydentilaan, lisääkö se käyttäjän aktiivisuutta, lisääkö se osallistumista, miten ympäristö soveltuu koiran kanssa toimimiseen, miten koira vaikuttaa koulussa tai työssä käyntiin, harrastuksiin, onko sillä vaikutuksia luonteenpiirteisiin.

Tarve ratkaisee saannin

Avustajakoiran on saanut Suomessa 22 ihmistä tähän mennessä. Ensimmäiset aloitivat työn vuonna -94. Käyttäjät ovat toiminnallisesti ja liikunnallisesti hyvin vaikeavammaisia ihmisiä. Suurin vammaryhmä on tetraplegia, osalla on paraplegia, MS, lihasdystrofia tms. Alaranta totesi diagnoosilutellon osoittavan, että koirien myöntämisen perustana on selkeä toiminnallisen avun tarve. Tämä näkyy siinäkin, että koirien saajat ovat aktiivi-iässä. Avustajakoiria ei myönnetä lemmikiksi.

-Tältä kannalta katsoen koirien määrä on huomattavan pieni, tarve voi olla monikymmenkertainen, arvioi Alaranta.

Vaikuttavia tuloksia

Lihaskuimaan ja terveydentilaan avustajakoira voi vaikuttaa monella tavalla. Liikkuminen lisääntyy huomattavasti. Hengitysharjoitteluna toimii koiran käskyttämisen lisäksi – ja ennemminkin – se, että koiran

avustamana käyttäjä pääsee liikkumaan ulkona ja vieläpä niin ettei ole koko ajan suorituskyvyn ylärajoilla. Uupumiselta välttyminen vaikuttaa koko krooppaan: lihaksista saadaan irti enemmän.

Isäntiensä aktiivisuutta avustajakoirat lisäävät helpottamalla heidän toimintaansa. Alaranta esitti pitkän listan työtehtäviä, joita koirien käyttäjät ovat ilmoittaneet. Useimmat koirat avustavat samoissa töissä, mutta kunkin isännän yksilölliset tarpeet huomioon ottaen. Ne auttavat pukeutumisessa, tavaroiden nostoissa, siirroissa ja kantamisessa, pyörätuolin kanssa liikkumisessa, ovien avaamisessa ja sulkemisessa, isännän istuma-asennon vaihtamisessa, vuoteessa kääntämisessä.

Osallistumismahdollisuuksia koirat parantavat vähentämällä avustajan tarvetta, lisäämällä ulkoilua, säännöllistämällä päivärytmiä ja lisäämällä ihmiskontakteja. Koira koetaan lisäksi ystävänä ja kaverina, turvallisuuden lisääjänä, kaiken kaikkiaan positiivisena vaikuttajana.

Avustajakoirat ovat selkeästi parantaneet opiskelevien käyttäjiensä toiminnallisia mahdollisuuksia ja vähentäneet ihmisten antaman avun tarvetta. Vain yhdellä on ollut ongelmia siinä, että karvaisen avustajan on katsottu aiheuttavan allergiaongelmaa muille. Harrastuspuolella käyttäjät ovat raportoineet entisten lisäksi uusia – ja luonnollisesti kaikilla erilaiset koiraharrastukset ovat tulleet kuvaan.

Avustajakoirien työpätevyyttä seurataan taidontarkistuskokeilla. Koirien ja käyttäjien pitää läpäistä moni-osainen koe joka toinen vuosi. Alaranta piti tätä erittäin hyvänä, koska näin voidaan varmistaa että avustajakoiriin tehty panostus ei valu hukkaan. Tähän mennessä kaikki ovat läpäisseet kokeet mainiosti. Kaikki ovat selviytyneet reippaasti hylkäämisrajan yläpuolelle.

Suomalaisten avustajakoiran käyttäjien kokemukset vastaavat pitkälti ulkomaisissa tutkimuksissa saatuja positiivisia tuloksia. Seminaarissa virinneen keskustelun perusteella on toiveita suomalaisen korkeatasoisen tutkimuksen käynnistymisestä. Jo nyt on kuitenkin selvää, että vaikka meillä avustajakoira-toiminta on vielä alussa, sen jatkamiseen ja laajenemiseen on hyvin perustellut syyt. Nyt tarvitaan päättäjien toimenpiteitä, joilla avustajakoira-toiminta voidaan varmistaa ja sitä voidaan laajentaa ja kehittää.

Kirjallisuutta:

- Allen K, Blascovich J: The value of service dogs for people with severe ambulatory disabilities. *JAMA* 1996; 275: 1001-6.
- Eddy J, Hart LA, Boltz R: The effects of service dogs on social acknowledgements of people with wheelchairs. *J Psychol* 1988; 122: 39-45.
- Mader B, Hart LA: Social acknowledgements for children with disabilities: effects of service dogs. *Child Dev* 1989; 60: 1529-34.
- Valentine DP, Kiddoo M, LaFleur B: Psycho-social implications of service dogs for people who have mobility or hearing impairments. *Soc Work Health Care* 1993; 19: 109-25.

KOIRA LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

Teksti: Marjaana Koskinen, kansanedustaja

Koiran yhteiskunnallista asemaa tuskin monikaan enää kyseenalaistaa. Tosin suomalaisessa lainsäädännössä on vielä puutteita. Esim. avustajakoirilla ei ole samanlaista asemaa lainsäädännössä kuin opaskoirilla ja myös jotkut koirien pitoon liittyvät lakipykälät ovat edelliseltä vuosisadalta tai jopa vuosituhannelta. Koiran merkitys huumeidenvastaisessa työssä tullin tai poliisin huumekoirana on myös tunnustettu samoin pelastuskoirien merkitys humanitaarisessa työssä.

Koiriin liittyvä lainsäädäntö on ripoteltuna eri ministeriöiden ja valiokuntien välillä. Eläinsuojeluasioita käsittelevänä valiokuntana on maa- ja metsätalousvaliokunta. Viime kaudella eläinsuojelulakia parannettiin ja eläintenpidon lähtökohdaksi on eläimen hyvinvointi ja esim. koirien häntien ja korvien typistys on kielletty. Vuosi sitten puutuin koiranäyttelytoimintaan ja vaadin, että typistettyhäntäiset ja -korvaiset koirat eivät voi poikkeusluvallakaan osallistua koiranäyttelyihin. Tein asiasta kirjallisen kysymyksen ja toimenpideoitoiteen ja parhailaan maa- ja metsätalousministeriössä valmistellaan samansuuntaista ministerinpäätöstä. Kennelliitto on viime vuosina myöntänyt noin 450 poikkeuslupaa typistettyhäntäisille ja -korvaisille koirille osallistua koiranäyttelyihin ja usein ulkomuototuomarit ovat palkinneet eläinsuojelulainvastaiset koirat korkeille palkintosijoille. Viime vuosien ikävänä ilmiönä on havaittu, että itänaapurista on yhä enemmän tuotu mm. typistettyhäntäisiä ja -korvaisia dobermanneja, boksereita, snautsereita ja rottweilereita. Rikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä eläinsuojelulain sanktiopykälät siirrettiin rikoslainsäädäntöön ja näin ollen lakivaliokunnan alaisuuteen.

Koiraveron periminen on historiallinen jäänne. Viime kaudella tein asiasta lakialoitteen ja yli 100 kansanedustajaa allekirjoitti sen. Tällä kaudella koiraveron kumoamisaloite on uudistettu. Koiraveroasia kuuluu hallintovaliokunnalle ja koiraihminen epäonneksi hallintovaliokunnassa on kansanedustajia, jotka ovat sitä mieltä, että kuntien itsehallinto on niin pyhä asia, että kunnat voivat edelleen päättää asiasta eikä lakialoitetta ole otettu käsiteltäväksi. Yli sata Suomen kuntaa ja kaupunkia ei peri

koiraveroa ja koiraveron tuotto kokonaisuudessaan on ollut marginaalista: noin 20-30 miljoonaa markkaa vuodessa. Mitään järjestä perustetta koiraveron perimiselle ei ole. Koiraveron ei ole korvamerkittyä rahaa eli sen vastineeksi koirat eivät ole saaneet ulkoilutaitauksia eikä kakkapusseja eikä koiranharastajien harrastamahdollisuuksia ole parannettu. Varsinais-Suomessa tosin toimii ympärivuorokautisesti, myös viikonloppuisin eläinlääkäripäivystys. Kuntaministeri Matti Korhonen voisi esittää koiraveron kumoamista, mikäli ministerillä olisi hyvää tahtoa. Ministeri on leikkisästi puolustanut toimettomuutta asian suhteen sillä, että Oulussa, jossa hän asuu, ei peritä koiraveroa.

Eduskunnan eläinsuojeluryhmä järjesti neljä kuukautta sitten huumekoirakoulutuksen eduskunnassa. Poliisi ja tulli kertoivat huumekoirien työskentelystä ja huumekoirien lisätarpeesta. Huumekoirien määrärahoista päättää sisäasiainministeriö ja eläinsuojeluryhmän tilaisuus kantoihin hedelmää, kun ministeri Johannes Koskinen ja hallitus esittivät lokakuussa tullille lisää määrärahaa ja noin 30 uutta huumekoiraa.

Sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan alla oleva Raha-automaattiyhdistys jakaa vuosittain tukea mm. pelastuskoira- ja avustajakoiratoimintaan. Pelastuskoirat, esim. rauniokoirat, edustavat mielestäni sellaista huippuosaamista, jota suomalaiset voisivat entistä enemmän viedä maailmalle, esim. maanjäristysalueille, mutta miksei myös tulva-alueille vesipelastuskoiria.

Avustajakoirien aseman saattaminen lainsäädännössä opaskoirien tasolle on perusteltua.

Kansanedustaja Marjaana Koskinen (sd) ja staffiurossa "Poika" eduskuntatalon portilla.

Olen tehnyt asiasta kirjallisen kysymyksen. Avustajakoirien työ on todella arvokasta. Koira toimii avustavana kumppanina, joka lisää liikuntavammaisen henkilön itsenäisyyttä, omatoimisuutta ja aktiivisuutta ja koira on tietysti myös "mukava kaveri". Itse olen kolmen staffin emäntä ja aina joskus joudun ottamaan nuorimmaisen mukaan eduskuntaan työhuoneeseeni. Jotkut työtoverini kiusoittelevatkin, että olenko valinnut avustajakseni koiran. Vastaukseni on: mikä ettei? Mikä on parempi palkinto raskaan työpäivän jälkeen kuin iloinen koiran hännän heilutus ja märkä suikko poskelle?

KALUSTE-MATTI OY

LAATUA EDULLISESTI

Kettukalliontie 31 - 87100 KAJAANI
Puh./Fax 08-627 266

kaluste-matti@kajaani.net - www.tutka.net/~kaluste.html

Kara the koira

Teksti: Mikko Arola

Kuva: Eki Linkoranta

Tapasin Karan ensimmäisen kerran syksyllä 1999 Apuvälinemessuilla Lahdessa. Kara oli yhdessä kouluttajien Marja Kalpamaan ja Leena Rajalan kanssa pr-hommista värväämässä uusia avustajakoiran hakijoita. Messujen jälkeen täytin pikaisesti hakemuslomakkeet ja pääsin vielä samana syksynä haastattelutilaisuuteen, missä uudet koirien saajat valittiin. Puoli vuotta myöhemmin olin Karan onnellinen omistaja.

Ennen Karaa minulla ei ole ollut juurikaan kokemuksia koirien hoidosta, joten kahden viikon mittainen luovutusjakso Lappeenrannassa tuntui hiukan lyhyeltä. Informaatiota tuli joka suunnasta melko nopeaan tahtiin. Yhteistyö meillä Karan kanssa alkoi sujua nopeasti ja mitään suurempia ongelmia ei ole ilmaantunut. Niistä pienemmistä ongelmista on selvitty hyvin peesarini sekä Marjan ja Leenan avulla. Ongelmamme ovat olleet lähinnä siinä kuinka muut perheen jäsenet kykenisivät pitämään näppinsä erossa Karasta. Lisäksi kesälomamatkalla Kuusamossa itikat pääsivät syömään Karaa niin pahasti, että Karan pää turposi noin jalkapallon kokoiseksi.

Jos sananlasku "nauru pidentää ikää" pitää paikkansa, elän minä Karan ansiosta todella vanhaksi. Karalla on ilmiömäinen kyky järjestää huvittavia tilanteita sekä töissä että vapaa-ajalla. Kysykää vaikka Helsingin sanomien toimittajalta, joka oli tekemässä meistä lehtijuttua. Kävimme Stockmannilla ostoksilla, jotta toimittaja näkisi Karan tosi toimissa. Kara nosti ostamani keksipaketin hienosti myyjälle, mutta kun tuli lompakon vuoro, päätti hän hypätä itse liukuhihnalle. Hetken hämmennyksen jälkeen rämähtivät kaikki lähistöllä olevat ihmiset nauramaan.

Olen yrittänyt opettaa Karalle joitakin uusia töitä naksun avulla. Nykyään Kara mm. avaa oven kun ovikello soi, yleensä ilman eri käskyä. Roskat sen sijaan eivät vielä mene aivan roskikseen asti, joten harjoittelua kyllä piisaa. Lisäksi voin todeta saman, minkä kuulee lähes kaikilta avustajakoirien omistajilta. Nimittäin, että ulkoilu on lisääntynyt melkoisesti. Muutenkin Kara kulkee mukana. Menemistä riittää jo senkin vuoksi että opiskelen Helsingin yliopistossa. Kara siis varmaan oppii oikeustiedettäkin.

Pointti

KAUPPAPUISTIKKO 26

65100 VAASA

PUH. 06 2800200

**KALLIOT MURENEE
LOUHINTALIIKE
E. LUKKARI & K. SIRVIÖ**

Puh. 08-661 118 ja 08-871 778

Matka 0400-185 587 ja 0400-385 714

HALMEVAARANTIE 28 88530 PAAKKI

Taksi

Juha-Pekka
Sievänen

PALTAMO

Puh: 0400 280 999

Tasokas taksibussi (1-8 h)
myös invavarustus

Teksti: Erkki Pirttilehto

Lappeenrannassa viime vuoden maaliskuussa kohtasimme ensi kerran. Mustan olennon kiiluvan ruskeat silmät tuijottavat minua. Niiden katse tuikkii huumorintajua, uskollisuutta, uhmaa ja hyvää tahtoa. Ei, en ole kohdannut elämäni naista, vaan katson silmiin Remua. Vaikka onhan tämäkin ”rakkautta ensi silmäyksellä”. Tästä alkaa yhteinen taipaleemme.

Turbovaihteella liikkeelle

Marjolan selviytymisleirin tarkoitus on antaa eväitä yhteiselämäämme varten. Uudella seuralaisellani näyttää olevan turbovaihte aina päällä. Löydän itseni loskaisesta ojasta, kun pyörätuoli on saanut todellista vetoapua. Arnoldsin donitsit löytävät tien parempaan suuhun käydessäni välillä ruokalassa lounaalla. Mutta näin me hiomme toistemme särmiä; niinhän sitä sanotaan. Kurssi antaa paljon tietoa koiran elämästä yleensä ja erityisesti avustajakoiran roolista. Luentokansio täynnä tietoa ja mieli täynnä intoa pakkaan siten koiran ja tavarat taksiin. Kiitos Leena ja Marja! Hyvin tämä sujuu!

Ensimmäinen aamu uudessa kodissa tuo heti yllätyksen: illalla oli jääkaapin ovi jäänyt auki, ja Remu oivalsi tuoksujen takaavan pienen nautinnon hetken. Vaimon parahdus keittiöstä paljastaa tilanteen. Mutta homma jatkuu ja harjoitukset etenevät. Vähitellen muodostuvat päivittäiset rutiinit: ruokailut, ulkoilu, harjaus, vetoharjoitukset, avustajan tehtävien treenaus.

-Remu, hae tossu! Tulee puhelin.

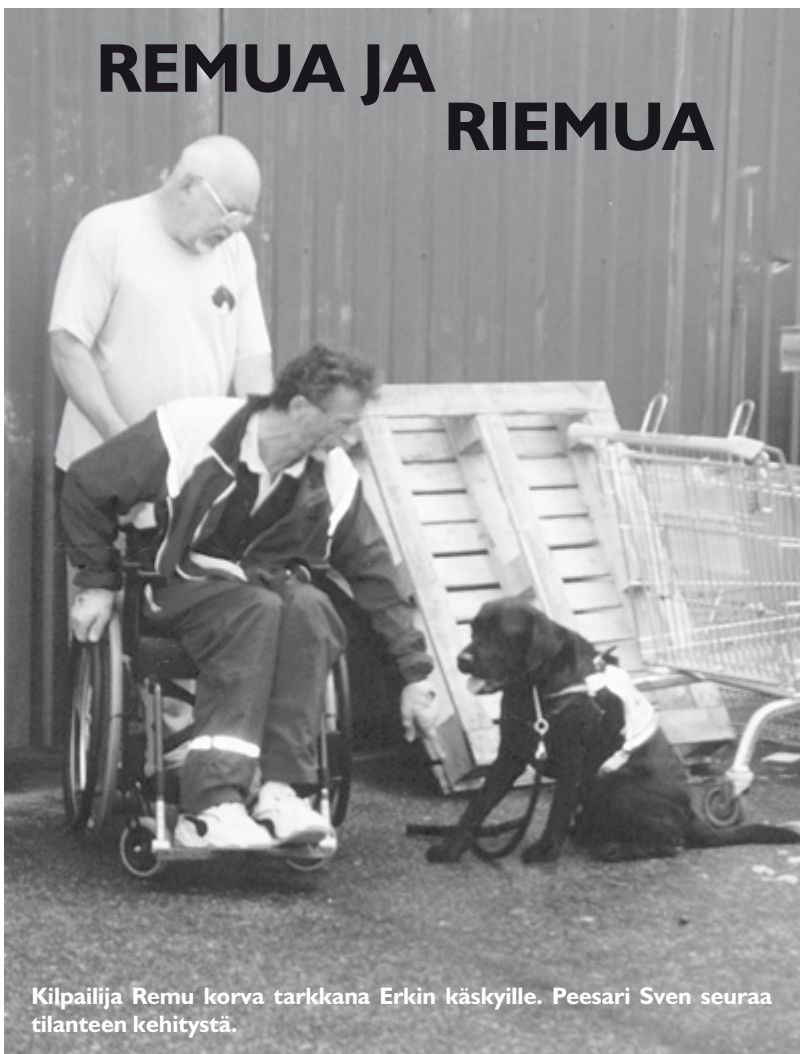
-Remu, hae tumppu. Tulee tossu.

Harjoittelukertoja lisätään. Suoritustoistoilla olympiaurheilijatkin hiovat itsensä mitallikuntoon. Edessä häämöttävät kesäiset testit Lehtimäen opistolla.

Apu on lähellä

Erityisen suurta ongelmaa harjoituskaudella aiheuttavat vaaleaveriköt. Varsinkin kultaiset noutajanartut aiheuttavat Remun mielelle nuorta vimmaa. Se vetää isäntäänsä herkkua kohti ja haluaa lähempää tuttavuutta. Muutkin sukulaissielut kelpaavat. Mutta apu on onneksi lähellä: peesari **Sven Nordblad** tuo mukanaan pillin, jonka ääni on Remulle selkeä käsky: Tänne! Tilanne on siis hanskassa.

Ensimmäinen käynti jäähallissa ei ihan täysin onnistu. Katsojien lattialle kylvämät popcornit saavat Remun sukeltamaan penkkien alle. Kun maali räjäyttää jokerifanien riemun kattoon, Remu katoaa kauhuissaan jälleen penkkirivien pimentoon. Mutta kokemus ei lannista. Seuraavalla kerralla Remu on jo valmis jokerifani.

Kilpailija Remu korva tarkkana Erkin käskyille. Peesari Sven seuraa tilanteen kehitystä.

Suurella sydämellä

Silti hiukan jännittää, kun auto heinäkuussa lähtee kohti Etelä-Pohjanmaata. Iltamyöhällä saavumme Lehtimäen opistolle. Remu sävyyttää kaikkia pihamaalla avustajakoiren kanssa iltaa istuvia koiranomistajia. Remu ymmärtää heti, että olemme kaikki yhtä suurta perhettä ja tervehtii kaikkia myrskyisästi.

-Jaaha, kukas se tämä onkaan. Oli meilläkin koulutuksen alussa hiukan ongelmia, satelee meille vaivautuneen hymyn saattelemana. Ja huomenna olisi siis vaativat testit, huh, huh! Remu joutuu oitis todelliseen koirakouluun, korkeanpaikan leirille.

Palkintoa sylin täydeltä

Koittaa testipäivä, pahaenteisen sateisena. Isännän ja peesarin ohjeet päässään Remu astelee ylväästi suorituspaikalle. Apua, häiriökoirana on kultainennoutaja! Peli on menetetty lopullisesti! Vaan Remuhan ymmärtää tilanteen täydellisesti. Nyt on aika näyttää ettei opetus ole valunut hanhen

selkään vaan avustajakoiran aivoihin. Tehtävä toisensa jälkeen viedään läpi tyyliillä ja napataan korkeat pisteet kuin namupalat. Lopputuloksena on **97/100 p**, siis päivän toiseksi korkeimmat heti ensi yrittämällä. YES! Soitto kotiin saa lapset kiljumaan ylpeinä perheenjäsenemme menestyksestä. Itse sankari ottaa onnittelut vastaan tyyneenä; sehän tiesi. Näytetään, kun on näytön aika.

Remu on siis rajaton riemu. Se on tuonut elämänsä päivittäiset, pitkätkä ulkoilulenkit. Se on tuonut päiväänsä ryhdin ja rytmin. Se on antanut haasteita heittäytyessään nuoruuden uhmalla ja hurmoksella sille annettuihin tehtäviin. Se on tuonut tuttavuuteeni mukavia ja mutkattomia koiraihmisii. Se on palkinnut sylin täydeltä oppiessaan suoriutumaan. Ruskeissa silmissä vilkkuu edelleen remua ja riemua.

ILOLLA ON DESIGNKÄRRYT

Ilo on nimensä mukainen, ystävällinen ja viisas koira, Punapakan liriksen ja Petminskan Ikaroksen pentu. Tiina osti sen avustajakoiraan, huolimatta varoituksista että tehtävään on vaikea löytää sopivaa koiraa. Ystävyys Tiinan kanssa sai alkunsa kun Ilo oli vasta kolme kuukautta.

-Tiesin heti että tämä se on, sanoo Tiina. – Oli turvallista luottaa Hopeahietikon kouluttajaan joka lupasi tehdä työtä kanssani jotta Ilostä tulisi avustajakoira. Invalidiliiton haussa olin ollut mukana kaksi kertaa, mutta koiria oli vähän ja minä olen päällepäin melko terveen näköinen. En käytä pyörätuolia, enkä saanut koiraa. Keskustelimme muutaman kerran siitä, että jos löydän koiran, sen soveltuvuus avustajantehtäviin voitaisiin testata.

Tiina toteaa, että kun hän tunsu vammaansa, tiesi vaikeudet suoriutumisessa arjen askareista ja katseli lääkärintodistusta, hän päätti tavoitteekseen avustajakoiran saamisen. Sen suhteen hän oli sinnikäs, lujan luonteensa mukaisesti. Tiina on joutunut selviytymään yksin erilaisista elämäntilanteista, traumaattisistakin. Ilo osoitti sitten alusta alkaen oman luonteensa, se oli aivan erinomainen.

Ensimmäinen itseopetettu hyväksytyt

Kouluttajana Sylvi Wiberg teki kovan, vaativan ja erinomaisen työn. Niinpä Ilo suoritti viime kesänä ensimmäisenä ulkopuolisen kouluttamana avustajakoiran taidontarkastuskokeen. Käyttöönottokatsastus oli Lehtimäen opistolla.

-Tiesin että Ilo osaa tehtävänsä, vaikka olimme epäonnistuneet kerran aiemmin, Tiina kertoo. –Silloin minun suoriutumiseeni vaikuttivat ympäristön paineet.

Tiinan ja Ilon yhteiselämä sujuu. Aamuisin Ilo herättää Tiinan kellon soidessa, vetää peiton lakanoineen ja tyynyt pois, jos ylösnousua ei tapahdu. Ilo tekee työn tunnollisesti. Illalla hän sammuttaa valot ja aamuisin käskyn saatuaan hän laittaa ne päälle. Sitä ennen hän on tuonut sängyn viereen Hesarin. On aika nousta ylös, kaveri odottaa ruokapalkintoaan.

Kauppamatkoilla Ilo kantaa satulalaukkua, johon isoinkin ruokakassin sisältö mahtuu. Tehtävä on tärkeä, sillä Tiinan käsien puristus- ja nostovoima on merkittävästi alen-

Ilo ja liris-äiti perhepotretissa.

tunut ja tulevaisuudessa vielä heikkenee hitaasti. Kun tehdään isoja hankintoja, esim. ostetaan Ilolle ruokasäkki, koira vetää kotikärryä. Ilo on siitä ylpeä: häntä varten suunniteltu kärry sai kysyntää niin, että se on nyt markkinoilla ja nähtävissä Ilon kuvan kanssa internetissä osoitteessa www.kotikärry.fi. Hyvien pyörien ansiosta sitä ei tarvitse nostaa pienissä portaissaakaan, vaan kärry kulkee joustavasti koiran perässä. Lisälaitteen avulla sen voi kytkeä pyörän perään.

Pyydettyessä Ilo osaa antaa kotiavaimen postiluukusta. Tiina unohti avaimen usein kotiin ja alkoi tulla kalliiksi kutsua huoltomies paikalle. Ilo nostaa myös pudonneet esineet lattialta ja avaa oven pyydettyessä. Oven avaamiseen ei ole ollut vielä tarvetta, joten sen harjoittaminen on jäänyt vähemmälle.

Energiaa puolin ja toisin

-Ilo on iloinen kaverini, kiittelee Tiina. – Hän on metsästyspuolen koira jolla riittää energiaa avustajan tehtäviin vielä vuosia. Selvästi hän iloitsee siitä, että olen jäänyt

opintovapaalle vakituisesta puolipäiväisestä työstä vaikeavammaisten ihmisten virokehjaajana ja aloittanut iltaopiskelijana AMK:ssa sosionomikoulutuksen tänä syksynä. Ilo saa pitää minut päivät kotona!

Ilo on terve koira, lonkat ovat B-luokkaa ja polvet O-luokkaa. Isä ja äiti ovat olleet A-lonkaisia, mikä minun tuli ottaa huomioon valitessani koiraa avustajan tehtäviin. Ilon äiti liris on tottelevaisuusvalio ja suorittanut kaikki taidontarkastuskokeet palveluskoirien jälkikokeen voittajaluokassa sekä rauniokokeessa. Isä Ikaros on menestynyt metsästyspuolella. Ruskeana hän on ainutlaatuinen uljas uros.

-Tältä pohjalta uskon Ilon edellytyksiin avustajana. Kun vielä jaksan uskoa itseeni, on kaikki hyvin, toteaa Tiina. –Kiitän Ilon kouluttajaa, Sylvi Wibergia, hienosta työstä. Hänellä on parinkymmenen vuoden koulutusohjaajan kokemus. Ilon koulutus pohjautui niihin tietoihin, mitä osasin antaa tarvitsemistani palveluksista. Kiitän tässä myös avustajakoiraohdistystä saamastani palvelusta.

Terveisiä kaikille avustajakoiran omistajille ja tsemppiä, toivottelevat Tiina ja Ilo

<p>LEMMIKKI- JA RATSUTARVIKE</p> <p>Uusikatu 35 OULU (08) 377 444</p>	 <p>Akvaariosoppi</p> <p>Kauppatatu 12 KEMI (016) 223 105</p>	<p>Korkalonkatu 27 ROVANIEMI (016) 344 667</p>
--	--	--

KUN SE ON SUURTA - Aputassujen koulutusta USA:ssa

Teksti: Ritva Lehtiö

Kuva: Pekka Huolman

Idea avustajakoirien värväämiseen liikuntavammaisten avuksi tuli Suomeen 90-luvun alkupuolella USA:sta. Siellä on aloitettu joskus 30 vuotta sitten. Eipä ihme, että ensimmäinen avustajakoira kouluttajamme Marja Kalpamaa oli iloinen kun hänelle ja kouluttajakumppani Leena Rajalalle avautui mahdollisuus päästä tutustumaan jenkiopetukseen viime keväänä.

-Olin toivonut tätä mahdollisuutta pitkään, totesi Marja. -Olen itse ollut alalla vuodesta -94 ja Leena vuoden vähemmän. Tietomme ja taitomme oli tullut pitkälti kantapään kautta, joten nyt oli tilaisuus nähdä, missä muualla mennään ja missä meillä. Kehitysideoita toivoimme tietysti paljon.

Marja ja Leena tutustuivat useampaan järjestöön, hyvinä esimerkkeinä Paws with a Cause ja Canine Companions for Independence (CCI). Nämä toimivat amerikkalaiseen tapaan oman varainhankinnan turvin, hyväntekeväisyyspohjalta. Alkuun on lähdetty samalta viivalta kuin yleensä kaikkialla: ensimmäiset kouluttajat ovat olleet palveluskoiraharrastajia – kuten meilläkin. Marja ja Leena ovat kilpailleet menestyksellä palveluskoirakisoissa. Marjalle kokemuspohjaa toi lisäksi se, että hän oli työskennellyt vammaisten avustajana pitkään.

Omat treenihallit

-Alku on ollut USA:ssakin pienimuotoista, totesi Marja. Nyt esim. CCI ylläpitää kou-

lutuskeskuksia monissa osavaltioissa. Marja ja Leena tutustuivat Delawaressa Ohiossa sijaitsevaan keskukseseen. Paws-järjestön perustaja Michael Sapp kertoi aloittaneensa toiminnan autotallissaan. Motiivina oli tarve auttaa ihmisiä ja siinä hän on vuosien varrella edennyt pitkälle. Nykyään järjestöllä on omat isot toimistotilat Grand Rapidsissa Michiganissa. Treenaushallit ovat mahtavia. Niissä on harjoitusvälineitä kaikkiin mahdollisiin tarpeisiin. Esimerkkinä ovikelloja ja valokatkaisijoita eri korkeuksilla, erilaisia ovia avattavaksi ja suljettaviksi koiravoimalla, jne. Myös kuulokoirilla oli omat harjoitusvälineensä. Jatkuvasti oli koiria treenaamassa niiden käyttöä.

Pawsilla on jopa erillinen harjoitteluhuoneisto, jossa on olohuone, makuuhuone, keittiö, wc. Siellä asustaa myös ”häiriökissa”. Kuulokoiria varten on puhelin, lapsen itkua toistava laite, jne. Huoneistossa on videokamera, jonka avulla voidaan tarkkailla koiran tekemisiä eli miten se reagoi yksinloon. Kaiuttimien kautta sitä oikaistaan ei-toivotuista teoista, esim. sohvalle menemisestä.

Kattavia kokonaisuuksia

-Toiminta oli hyvin organisoitua koko koulutuslinjalla, Marja arvioi.

Esim. CCI:lla on omat pentujen kasvattajat (puppy raisers). Sijoitusperheille on laadittu ohjelma, jossa käydään läpi missä vaiheessa tehdään mitään pennun (foster puppy) kanssa. Paws with a Cause pitää pentukurssseja. Kasvattajat eivät saa korvausta työstään, mutta kulut voi vähentää verotuksessa.

Paws ylläpitää hyvin mielenkiintoista peesarisysteemiä. Jokainen koiran isäntä saa kotipaikkakunnallaan asuvan peesarin (field instructor). Tämä sitoutuu kuudeksi kuukaudeksi ”ajamaan sisään” uu-

den työparin yhteiselämää. Siitä maksetaan korvaus. Meillä peesarit ovat vapaaehtoisia, joten vastaavaa sitoutumista ei voi edellyttää. Tietysti monilta ongelmilta vältytään kun on edes joku lähellä, jolta voi kysyä ja jolle voi purkaa huolia, mutta tiivis peesarisuhde tekisi isännän ja koiran yhteiselämän alun paljon tehokkaammaksi ja monilta kommelluksilta vältyttäisiin.

Peesaria varten videoidaan koiran taidot, jotta tämä tietää lähtökohdan. Koiran isännän pitää raportoida järjestölle pitkin matkaa, missä hän käyttää koiraa ja miten. Tässä peesari on myös apuna.

Tulevia amerikkalaisia avustajakoiria järjestöt hankkivat kasvattamalla niitä itse tai valitsemalla sopivia huostaan otettujen joukosta. Roturajoituksia ei ole, mutta labradorin- ja kultaisetnoutajat ovat tavallisimpia. Kaikki käyvät läpi testin, joka vastaa meillä käytettyä. Esim. Pawsilla on palkkalistoillaan oma eläinlääkäri. Koulutuspaikassa eri asteella oleville koirille on omat tilansa, vastatulleet ovat toisessa paikassa kuin muut. Sairauden ajaksi koirille on myös erilliset tilat.

Tuloshakuisuutta monelta kantilta

Koulutuksessa teki vaikutuksen jo koirien määrä. Esim. CCI:n Delawaren keskuksessa, jossa Marja ja Leena vierailivat, neljällä kouluttajalla on kerrallaan opetettavana kullakin 10-12 koiraa. Henkilökunta on nuorta. Pawsilla koiria on pitkälti yli 100. Silti keskuksessa on sopuisaa. Kouluttajien opetus kestää kaikkiaan kolme vuotta. Se aloitetaan kennelsiivouksella. Sitten seuraa työ vanhojen treenaajien kanssa. Kouluttajilla on tehtävälistat, joihin merkitään kunakin koiran suoritukset. Treenaajat vaihtavat töitä keskenään, ettei rutiini käy tylsäksi. Kukin opettaa sekä avustaja- että kuulokoiria. Koulutuksessa otetaan myös huomioon treenaajien persoonallisuuteen pohjautuvat erikoistaidot, esim. joku opettaa parhaiten noutoja, toinen pyörätuolin vetoa, jne.

CCI:ssa kaikille koirille opetetaan samat taidot. Kolmen kuukauden kuluttua pide-

Marja Kalpamaa (vas.) ja Leena Rajala.

jatkuu sivulla 18

jatkoa sivulta 17

tään katselmus, jossa arvostelijat merkkäavat papereihin, mitä koirat osaavat. Kaikkiin koulutus kestää noin puoli vuotta. Paljon painoa annettiin sille, miten monta käskyä koira hallitsee. Voidaan olla montaa mieltä tämän tarpeellisuudesta. Asiaan vaikuttaa ehkä se, että jollain mittarilla pitää ilmaista työn tehokkuus ja sitä kautta varmistaa varojen hankintaa.

Vuorovaikutusta

Kun rahoitus perustuu lahjoituksiin, järjestöt joutuvat kilpailemaan keskenään. Koirien käyttäjät toimivat kuitenkin myös yhdessä. Hyvä esimerkki on IAADP (International Association of Assistance Dog Partners).

Se perustettiin vuonna 1993 ja toimii itsenäisenä opas-, kuulo ja avustajakoirien isäntien järjestönä. Nimensä mukaisesti se on maailmanlaajuinen. Tavoitteena on toimia avustajan tehtävissä työskentelevien koirien isännille äänitorvena, tarjota yhteinen foorumi eri tavoin vammaisille ihmisille koira-asioiden edistämiseen ja edistää vammaisen ihmisen ja avustavan koiran työkuppanuutta. Järjestöön voi tutustua nettiosoitteella: www.iaadp.org.

Marja arvioi, että matka antoi sen mitä hän siltä odotti. -Ensinnäkin se vahvisti näkemystäni koulutuksesta yleensä. Meidän ei tarvinnut missään kohtaa hävetä omaa tasoaamme. Treenausmenetelmiimme saimme

kyllä uuttakin. Kun näimme, miten tehokasta naksukoulutus oli isoissa organisaatioissa, vahvistui ajatus tämän pehmeän opetusmenetelmän hyödyntämisestä entistä enemmän.

-Apuvälineisiin saimme uusia ideoita. Paws with a Cause on panostanut apuvälinekehittelyyn jopa perustamalla apuvälineyksikön. Siinä työskentelevä teknikko aloitti kouluttajana, mutta kun huomattiin hänen erityislahjakkuutensa apuvälinealalla, hänet palkattiin tähän toimeen. Näimme esim. monenmoisia valjaita, ovenavaussysteemejä ja kiinnitysmekanismeja, joista olisi paljon hyötyä meilläkin, Marja kertoi. -Nähtyämme, millaiset koulutuspuitteet kaiken kaikkiaan voivat olla, suunnitelmia meiltä ei tosiaan puutu pitkään aikaan.

Auto-konehuolto Keränen Oy

88470 KONTIOMÄKI

Puh. 08-687 1143, 0400-482 570

GOOD YEAR

TAKSI
MÖTTÖNEN

0400 951 110

PALTAMO

AVUSTAJA- KOIRAKOULUTUSTA SAKSASSA

Teksti: Lotta Lamminen

Anja Hartmann ja
Nessun (vas.)
saksalaiskollegat.

Vietin viime kesän Etelä-Saksassa työharjoittelussa. Avustajakoiran käyttäjänä olin luonnollisesti kiinnostunut myös saksalaisesta avustajakoira järjestelmästä. Jo Suomesta käsin yritin etsiä tietoa sekä Internetin kautta että saksalaisten ystäväni avustuksella,

mutta tulokset olivat laihoja. Internetistä en löytänyt mitään, vain itävaltalaisia järjestöjä. Yksi ystäväni sai lukuisten puhelinoitojen jälkeen erään koiran käyttäjän osoitteen, mutta hänkään ei vastannut kirjeisiin. Sen verran sain kuitenkin selville jo ennen

lähtöäni, että Saksassa avustajakoirailla on samat oikeudet kuin opaskoirillakin, ja ne saa viedä myös normaalisti koirilta kiellettyihin paikkoihin.

Aivan kesän lopulla tapasin sattumalta ilta-

lenkillä avustajakoirakouluttaja **Anja Hartmannin**. Hän työskentelee ”Institut für Handikap Hunde” –yhdistyksen koirankouluttajana Erlangenissa. Hän ulkoili kolmen koiransa kanssa, joista yksi oli valmis avustajakoira ja kaksi nuorempaa olivat koulutuksessa odottamassa uutta omistajaansa. Hartmann pysäytti minut koirani kanssa kysyäkseen, onko Nessu koulutettu avustajakoira. Tartuin luonnollisesti tilaisuuteen ja haastattelin Hartmannia avustajakoira-asioista.

Hajakoulutusta

Saksassa avustajakoirat ovat melko uusi tuttavuus. Hartmann ei osannut sanoa tarkalleen, kuinka kauan koiria on Saksassa tähän tarkoitukseen koulutettu, mutta vain muutamia vuosia. Tällä hetkellä työssään toimivia avustajakoiria on 50. Se on huomattavan vähän verrattuna Suomen vastavaan määrään, kun ottaa huomioon että Saksassa on noin 80 miljoonaa asukasta. Avustajakoiran käyttäjillä ei ole järjestynyttä yhdistystoimintaa, ja myös koirien koulutus on hyvin hajanaista. Saksassa on kymmenkunta avustajakoiran kouluttajaa, jotka toimivat pitkälti toisistaan erillään. Yhteistyötä kouluttajien välillä ei juurikaan ole, eikä toiminta ole keskitettyä.

Avustajakoirat eivät kuulu sairaskassan kor-

vausten piiriin, joten käyttäjien pitää maksaa noin 60000 markan arvoinen koira itse. Sillä rahalla valmiiksi koulutetun koiran omistussuhde siirtyy kokonaan käyttäjälle. Tästä seuraa myös se, ettei käyttäjiä valikoida yhtä tarkasti tarveharkinnan perusteella kuin Suomessa, vaan koiran saa se, jolla on varaa maksaa. Koiria koulutetaan lähinnä lievästi vammaisille ihmisille, henkilöille joilla ainakin kädet toimivat kunnolla. Hartmannin oli vaikea uskoa, että kovin vaikeavammaiset henkilöt pystyisivät ylipäänsä toimimaan koiran kanssa, ja hän olikin hyvin hämmästyntynyt kuullessaan, millaisille vammaisille Suomessa koiria luovutetaan.

Samoja ja eri tehtäviä

Saksalaiset avustajakoirat tekevät samoja töitä kuin suomalaiset kollegiansakin. Ne vetävät pyörätuolia, nostavat, noutavat ja etsivät esineitä, kantavat laukkuja, avaavat ovia ja painavat katkaisijoita. Monilla on myös kuulukoiran tehtäviä. Lisäksi koirille oli opetettu henkilöiden ja esineiden etsintää maastossa. Hartmannin koirilla ei käytetä valjaita muutoin kuin silloin, kun ne tarvitsevat avustajakoiramerkkit päästäkseen koirilta kiellettyihin paikkoihin. Työssä olemisen ne ymmärtävät käskystä ”Du bist in Dienst jetzt!”, ”Olet nyt työssä”. Lisäksi niillä on pieni kori, jota koira kantaa suus-

saan. Tässä korissa kulkevat myös lompakko ja puhelin, sekä muut pienet mukana kannettavat tavarat. Saksassa koiria ei tarvitse pitää taluttimessa, joten Hartmanninkin koirat kulkevat aina vapaina joka paikassa. Tämä helpottaa avustajakoiran käyttöä monissa tilanteissa, kun talutin ei ole jatkuvasti tiellä.

Saksassa käytetään avustajakoirana paljon labradorinnoutajaa kuten Suomessakin, mutta Hartmann suosii itse berninpaimenkoiraa. Se on iso, roteva koira, joka jaksaa hyvin vetää pyörätuolia, mutta varjopuolella siinä on paimenkoiralle tyypillinen yhteen ihmiseen kiintyvä luonne. Berninpaimenkoiran pitäisi tutustua uuteen omistajaansa jo pentuna, ja leimautua tähän, sillä myöhemmin omistajanvaihdos on hankala. Hartmann toivookin voivansa kouluttaa jatkossa avustajakoiria tiiviissä yhteistyössä tulevan käyttäjän kanssa siten, että koira asuisi tämän kotona ja Hartmann kävisi kouluttamassa sitä ja opastamassa uutta käyttäjää osallistumaan koulutukseen. Näin koira leimautuisi suoraan tulevaan käyttäjäänsä ja hyväksyisi hänet helpommin johtajakseen. Ongelmana tässä on ainakin käyttäjän ja kouluttajan asuinpaikkojen välimatka, sekä pennun valinta. Pienestä pennusta ei vielä varmuudella voi sanoa, kasvaako siitä avustajaksi kelpaava koira vai ei. Jos näin ei käykään, jää ostajalle avustajakoiran sijasta käteen tavallinen koira.

Iloa elämään?

Hartmannin koirat olivat hyvin opetettuja, mutta verrattuna iloiisiin häntiään heiluttaviin aputassuihimme Suomessa, ne olivat passiivisia ja suorittivat liikkeet mekaanisesti, ilman intoa. Vähän väliä ne pyrkivät poistumaan paikallamakuusta ja haukahtelivat hermostuneesti katsellessaan toisten koirien työskentelyä. Työnsä ne tekivät huolella, mutta se iloisuus mihin täällä olemme tottuneet puuttui kokonaan.

Saksalainen koirakulttuuri on kuuluisaa Suomessakin kovasta kurista ja hyvin käytettyistä koirista. Täällä kadehditaan Saksaa koiramaana, mutta ihan turhaan. Ainkin avustajakoirien osalta voimme seisoa pystypäin ja esitellä ammattitaitoisia koiriamme myös kansainvälisillä areenoilla. Suomalainen avustajakoira on luotettava kumppani ja toimii siinä tehtävässä mihin se on opetettu yhtä hyvin, ellei paremminkin kuin saksalaiset virkaveljensä. Lisäksi se nauttii työstään silminnähden ja on ilonaihe niin ohjaajalleen kuin ympäristölleenkin.

Kaikki RAY:n voittovarot jaetaan avustuksina apua tarvitseville.

www.ray.fi

Hyvän tahdon pelejä

Vakavaksi veti kilpailuvuoroa odotellessa jo Lehtimäellä...

Taidontarkistus ei ollut kiiva tilaisuus. "Ison kraanan" alla Päivi ja Kike.

TUURIA VAI TAITOA TUURISSA

Teksti: Eki Linkoranta

Luulimme, että kaikki olisi niin kuin ennenkin. Koiravuotemme jännitystapahtuma huipentuisi heinäkuussa taidontarkistuskokeeseen ja kilpailuun Lehtimäen opiston rauhallisessa eteläpohjalaisessa maalaismiljöössä. Mutta kuinka kävikään – kilpailu oli jaettu kahteen osaan: toinen pidettäisiin siellä, missä pitikin. Mutta toinen osuus suoritettaisiin Tuurissa, tähän tiedätte Suomen suurimman kyläkaupan. Oikeammin voidaan kyllä puhua megaostoskeskuksesta. Parkkipaikkaa on varmaan hehtaareja ja autoja ja ihmisiä sen mukaisesti.

Ei mikään "likainen tusina"

Kaksitoista koirakkoa uskaltautui lähtöviivalle Lehtimäellä. Mukaan oli ilmoittautunut myös Ilo, joka oli ensimmäinen käyttäjän itse kouluttama koira näissä kokeissa ja saisi nyt onnistuessaan virallisesti avustajakoiratittelin. Osalle ilmoittautuneista suoritus oli pakollinen, koska avustajakoiran on tittelinsä säilyttääkseen läpäistävä taidontarkistuskoe joka toinen vuosi. Osa halusi treenata ja katsoa, missä oman koiran kanssa mennään. Isäntien ja karvakuonojen ilmeet olivat yhtä vakavat lähtöviivalla, ja mukana oltiin tosissaan muttei tosikkomaisesti. Aputassuthan eivät otsa rypyssä toimi missään olosuhteissa.

Lehtimäki-osuudessa suoritettiin seuraaminen avustamistilanteessa, oman ja vieraan esineen nouto, luoksetulo ja vapaavalintainen liike. Valinnaisina tehtävinä ovat valojen syyttäminen/sammuttaminen, oven avaaminen, koiran kytkeminen (tetraplegikot), nimetyksen esineen nouto, pyörätuolin vetäminen. Yhtenä arvostelukohteena on ohjaajan ja koiran välinen yhteistyö: Koiran tulee olla hallinnassa koesuorituksen koko ajan. Isännät hikoilivat, että onko tämä juuri se päivä, jolloin koira tulee luok-

se kuin ajatus, noutaa juuri sen esineen kuin pitääkin, meneekö jossain kissa tai tapahtuuko muualla jotain mielenkiintoisempaa... Avustajakoirat näyttivät taas olevansa sellaista väkeä, ettei siinä kissat ja muut kiinnostosta varsinkaan kun ympärillä häärää tuomareita arvostelupapereineen ja liikkeenohjaajakin vielä viittoilee.

Kivikasvoja

Kun ajettiin Lehtimäeltä Tuuriin, kilpailijoiden naamat menivät peruslukemille. Varsinkin kun nähtiin kesäinen viikonloppuviolinä parkkipaikalla. Me saimme vielä etsiä porukkaa, kun olimme lähteneet liikkeelle myöhään. Epäily hiipi mieleen, kun tiesimme vielä että vaativat olosuhteet oli valittu, jotta suoritusten välille saataisiin selvempiä eroja.

Autojen ja ihmisten seassa avustajakoirat isäntineen sitten suorittivat taitonäytteistä kytkettynä ja taluttimetta seuraamisen, häiriökoiran ohituksen, paikalla makuun kahden minuutin ajan ypyksinään kun isännän piti häipyä nurkan taakse piiloon. Kaiken yllä leijuivat konkreettisesti synkät pilvet. Ja yhdessä vaiheessa vettä rupesi tulemaan kuin aisaa. Juuri silloin oli Roopen vuoro maata paikallaan. Hän päätti, että tuleen ei yleensä jäädä makaamaan, mutta ei kyllä veteenkään ja lähti hakemaan Ritvaa ennen kuin se kaksi minuuttia tuli täyteen. Tuomari Timo naureskeli, että kunikas nyt näin kävi, kun tähän viimeiseen osioon asti kilpailu oli mennyt huippupisteillä. Arvatkaa, onko meillä jälkeen päin jossiteltu, että jos se sade ei olisi alkanut juuri silloin... Tosin sitten myöhemmin pikkujouluristeilyllä vielä kuulin muittenkin kilpailijoiden kommentteja siitä, missä oma koira olisi pärjännyt erinomaisesti, jos ei...

Kilpailuvietti on siis ainakin isännillä kunnossa, koska yhdenkään koirakon suorituksia ei ole syytä hävetä. Kaikki ylittivät riman komeasti. Palkintojen jakoa ei nyt nähty, koska sateenjumala hoiti sen, minkä autokilpailujen voittaja tekee sampanjapulloa hölskyttelemällä.

Tulosluettelo näyttää, että rankatkaan olosuhteet eivät venyttäneet pisteskaalaa. Mikä tärkeintä, rima ei juurikaan vapissut suorituksissa. Homma on hanskassa.

KILPAILUTULOKSET

Taidontarkistuskoe Lehtimäellä
Maksimipisteet: 100,
hyväksytyyn raja: 70

1.	Tarja Haltsonen ja Milka	99 p.
2.	Erkki Pirttilehto ja Remu	97 p.
3.	Kalevi Sirviö ja Niko	96 p.
4.	Pekka Pesonen ja Kake	95 p.
5.	Mikko Arola ja Kara	90 p.
5.	Sari Salovaara ja Jes	90 p.
7.	Ritva Lehtiö ja Roope	89 p.
8.	Petri Ilkola ja Eve	88 p.
8.	Päivi Laine ja Kike	88 p.
10.	Sanna Kraatari ja Rico	85 p.
11.	Matti Veivo ja Toivo	75 p.
12.	Tiina ja Ilo	70 p.

Milka työkokemuksella mestariksi

Teksti: Ritva Lehtiö

Mikä tekee koirasta taidontarkistuskokeen voittajan? Lehtimäellä kesällä pidettyjen kisojen mestari oli Milka, joka oli Tarja-emäntänsä kanssa hionut aiempien kilpailujen hyviä suorituksiaan huippuun asti, eli yhtä pistettä vaille sataan. Milka on avustajakoirien senioriluokkaa, jo 8-vuotias. Se jää keväällä eläkkeelle, mutta vireyttä riittää – varmaan senkin takia että koira saa jatkuvasti innostavia virikkeitä. Milka näytti saavutuksellaan myös sen, että kova onni voi kääntyä. Se pääsi aikanaan avustajakoira-kouluun, kun opaskoiran pesti stressasi sitä liikaa. Milka on tuonut onnea muillekin. Se toimi puhemiehenä niin menestyksekkäästi että Tarja ja Jani aloittivat yhteiselämänsä melko pian Milkan tulon jälkeen.

-Täydet pisteet tietysti tuntuvat hienolta, **Tarja Haltsonen** sanoo. –Kuitenkin taidontarkastuskoe on hyödyksi kaikille. Meikin osallistumme niihin aina kun se on mahdollista. Siinä näkee, mikä on hallinnassa, mutta ainakin yhtä tärkeitä ovat virhesuoritukset. Niiden korjaaminen vie kehitystä eteenpäin. Kisoissa oppii tuntemaan itseäänkin, onko sitä jännittäjä vai rennompaa laatua. Jännitys vähenee rutiinin kasvaessa.

Miten hiotaan huipputuloksia

Tarja antaa mestaruuteen tähtääville yksinkertaisen vinkin: koiran kanssa on tehtävä töitä päivittäin. Ihmetemppeja ei tarvita, teetetään niitä asioita, joita koira hoitaa työkseen muutenkin ja keksitään uusia hyödyllisiä tehtäviä.

-Meille oli tällä kertaa helppoa se, että osa koesuorituksista tehtiin Keskisen kaupan parkkipaikalla sunnuntairuuhkassa, Tarja arvioi. –Liikumme kotona Lappeenrannassa niin paljon ostoskeskuksissa ja kaupungilla ihmisten ja liikenteen vilinässä, että rutiinia löytyy. Se yksi piste meni siinä, että Milka seuraa minua vähän liian kaukana. Koira varoo tassujen joutumista pyörieni alle, ja minä ymmärrän sen.

Toisen seuraamisongelman Tarja on opettanut Milkalta pois: se ei enää vedä taluttimesta silloin kun sen tehtäviin ei kuulu veto. Koiran oli vähän vaikea hahmottaa, että joskus vedetään, toisinaan taas ei.

-Milka vetää minua pyörätuolilla päivittäin. Se tietää minne mennään, kun sanon esimerkiksi KELA tai pikapankki, jota en kyllä ole opettanut sitä käyttämään. Tavaroiden

nostot ja siirrot ovat tuttua arkirutiinia, Tarja kertoo.

Milka hemmottelee Tarjaa tuomalla aamulehden sänkyyn. Tosin se pitää nykyisin ensin herätellä, kun iän mukana pommiin nukkuminen on tullut kuvioihin. Palkkiona lehdestä on pääsy vuoteeseen aamunokosille. Kahvia Milka ei tarjoile petiin. Päiväpostin haku on lempihomma. Kun luukku kolahtaa, Milka on jo menossa eteiseen. Sillä on suosikkinsa: 7 päivää –lehden tulo on juhlahetki, riemun vallassa tuodussa lehdessä on joskus irtokannet. Milka osallistuu siivouspuuhiin innolla. Se kuljettaa pyykkiä koriin, tipauttaa roskat pönttöön, tuo olohuoneen pyödyttä kupit ja muut astiat tiskiini. Yhden lasin se on hajottanut viiden työvuotensa aikana. Milka osallistuu myös vaatetuspuoleen. Se hakee Tarjan kengät, eikä vahingossakaan Janin. Se myös vetää saappaat Tarjan jalasta.

-Käskeyten kanssa pitää olla tarkka, Tarja sanoo. –Pitää huolehtia, että koira tekee sen mikä on tehtävä. Toisaalta pakottaa ei voi, on tärkeää muistaa palkitseminen. Se voi olla kiitos ja kehu tai makupala. Niiden ansiosta koira nauttii töistään vielä enemmän ja mikä on mukavampaa kuin iloisesti toimiva apulainen. Tietysti koira tarvitsee myös leikotusleikkeitä. Välillä vain ollaan kaikessa rauhassa.

Tassuapu korvaamaton

Osan tehtävistä Tarja on opettanut itse. Yhteiselämän aikana on huomattu monia uusia asioita, joissa koiran palveluksista on hyötyä. Kun lisäksi koira on oppivaa sorttia, se velvottaa emännän keksimään aina jotain uutta. Esimerkiksi roskien tipauttamista pönttöön opeteltiin niin, että Milka ojensi roskan Tarjan käteen pöntön yllä ja siitä se ymmärsi homman nimen.

Palkitsevinta Milkan töissä on ollut se, että Tarja pääsee liikkumaan paljon itsenäisemmin. Esimerkiksi ostoksille hän voi lähteä ilman työntöapua. Jos tätä ei ollut aiemmin saa-

tavilla, piti lähteä liikkeelle omalla autolla. Sitä varten täytyi hiisata pyörätuoli autoon sisälle ja taas ulos lyhyilläkin matkoilla. Uikoilu onkin Milkan myötä lisääntynyt valtavasti, mikä taas vaikuttaa kuntoon ja yleensä terveyteen.

-Jos jostain syystä olen ulkona ilman Milkaa, olo on orpo, Tarja naurahtaa. –Milka on myös tärkeä turvallisuustekijä silloin kun Jani on pitempään poissa.

Ikä alkaa painaa Milkaa erityisesti vetohommassa. Tarja on huomannut, että lenkit eivät saa olla enää aivan yhtä pitkiä. On päiviä, jolloin Milka painaa täysillä, mutta seuraavana voi olla tiukkaa. Toinen ongelma on kuulon heikkeneminen.

-Milka on ollut niin hyvä kumppani, että ilman muuta haluaisin uuden avustajakoiran. Olen kokenut koiran hyödyllisyyden.

Uudelle hakijalle neuvoksi Tarja antaa sen, että pitää laskea onko koiralle riittävästi töitä ja aikaa. Siitä ei voi katkaista virtaa eikä pistää kaappiin varastoon. Isännän budjetissa pitää olla varaa niin että jos esimerkiksi ei pysty itse imuroimaan, voi palkata jonkun useammin kuin koirattomaan huusholliin.

-Milka ei lähde meiltä eläkkeelle jäätyään, mihinpä sitä kotoaan menisi. Siitä tulee Janin koira. Jos saamme uuden, Milka tietysti osallistuu sen opettamiseen, mutta saa muuten nauttia grand old lady'na olosta.

Koulutustarjonta 2001-2002

	ov	Koulutuspaikka
TEKNIikka JA LIIKENNE		
Kone- ja metallialan perustutkinto	120	
- valmistustekniikka		Oulu
- koneenasentaja, koneistaja, työvälinevalmistaja		Oulu, Liminka, Muhos, Ylitornio
- levyseppähitsaaja		Oulu, Muhos
Sähköalan perustutkinto	120	
-elektroniikka ja tietoliikennetekniikka		Muhos
Logistiikan perustutkinto	120	
- kuljetuspalvelut		Liminka, Muhos
Autoalan perustutkinto	120	
- autotekniikka		Muhos
Talotekniikan perustutkinto	120	
- kiinteistöhoito		Oulu
Maanmittausalan perustutkinto	120	
- maanmittaustekniikka		Oulu, Liminka, Muhos, Ylitornio
Puualan perustutkinto	120	
- puuseppä		Liminka
Verhoilualan perustutkinto	120	
-verhoilu		Ylitornio
Vaatetusalan perustutkinto	120	
- pukuompelu		Oulu
Suunnitteluassistentin perustutkinto	120	
- tekninen suunnittelu		
LUONNONVARA-ALA		
Luonto- ja ympäristöalan perustutkinto	120	
- luontoyrittäjän koulutusohjelma		Liminka
Maatilatalouden perustutkinto	120	
- maatilatalous		Muhos
Puutarhatalouden perustutkinto	120	
- puutarhatuotanto		Liminka, Muhos
- puutartatyöntekijä (ei tutkinto)	40	Liminka
MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALA		
Catering-alan perustutkinto	120	
- suuratalouden ruokatuotanto		Oulu, Muhos, Liminka
Hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto	120	
- ravintolan ruokatuotanto		Oulu
- ravintolapalvelut		

Merikoski on Hengityslitto Heli ry:n omistama ammatillinen erityisoppilaitos. Merikosken koulutus on tarkoitettu ensisijaisesti henkilöille, jotka terveydellisistä tai muista syistä tarvitsevat opinnoissaan ja työllistymisessään erityistä ohjausta, neuvontaa ja tukipalveluita.

KAUPPA JA HALLINTO

Liiketalouden perustutkinto	120	Oulu, Helsinki
- asiakaspalvelu ja markkinointi		
- taloushallinto		
- toimistopalvelut ja tietohallinto		
Tietojenkäsittelyn perustutkinto	120	Oulu
- informaatioteknologiapalvelut ja markkinointi		

KULTTUURIALA

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto	120	Ylitornio
- esinesuunnittelu ja valmistus		
- tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu ja valmistus		
Audiovisuaalisen viestinnän perustutkinto	120	Oulu, Helsinki
- audiovisuaalinen viestintä		

VALMENTAVA JA KUNTOUTTAVA OPETUS JA OHJAUS

Mm. Oulussa, Limingassa, Muhoksella, Ylitorniolla, Helsingissä

EDELLYTYSTEN MUKAINEN KOULUTUS

Kiinteistö-, metalli-, varasto- ja lähetti-, puu-, ruokatalous- ja siivoustyö	80	Muhos (Toivola)
Puu- ja tekstiiliala	120	Ylitornio

AMMATILLINEN AIKUISKOULUTUS

Ammatilliseen koulutukseen ja työelämään valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta
Näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta ja näyttötutkintoja
Ammatillista jatko- ja täydennyskoulutusta
Työllisyyskoulutusta
Henkilöstökoulutusta, asiantuntija- ja konsultointipalveluja

OPPISOPIMUSKOULUTUS

Ammatilliset perustutkinnot
Ammattitutkintoon valmistava koulutus

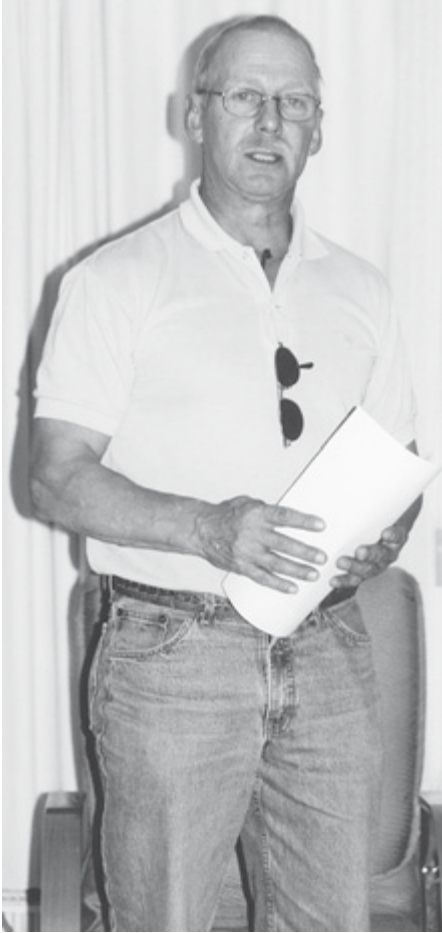
Hakuaika syksyllä 2001 alkavaan koulutukseen 30.4. saakka.

Ammatilliseen aikuiskoulutukseen ja oppisopimuskoulutukseen on jatkuva haku.

Lisätietoja hakulomakkeita saat numeroista:

Oulu, opintosihteerit, (08) 8848 536, 8848 488
Liminka, opintoneuvoja, (08) 5547 112
Muhos, opintoneuvojat, (08) 311 1012, 311 1074
Muhos/Toivola, opintoneuvoja, (08) 5341 811
Ylitornio, opintosihteerit, (016) 571 931
Aikuiskoulutus, (08) 8848 513, 8848 547, 8848 616
Oppisopimuskoulutus, (08) 8848 470

AVUSTAJAKOIRA HAASTE TUOMARILLE

-Tärkeintä ihmisen ja koiran kumppanuudessa ovat rehelliset kädet, sanoo **Kari Huhtala** Kokkolasta. Hän on toiminut Timo Leppäkorven kanssa ensimmäisten näyttökokeidemme tuomarina. –Koiran kanssa pärjää vain rehdillä meiningillä. Jos yhteispeli ei onnistu, ihmisen pitää tutkiskella itseään löytääkseen, missä vika on. Näitä sanoja kannattaa miettiä, sillä koiratuomarilla on iso merkitys avustajakoiran ja isännän yhteiselämälle. Sen tietävät kaikki, jotka ovat pienessä tärinässä odottaneet käyttöönottokatsastuksen ja taidontarkastuskokeen alkamista. Vaikka kuinka tietää isännöivänsä maan mainiota avustajakoiraa, näyttökokeen alla muistaa, että avustaja on myös koira. Ja koira taas ... no, koiralla on myös koiran kujeet.

Avustajakoirien näyttökokeita on järjestetty pari vuotta ja säännöt tulivat voimaan viime vuoden alusta.

-Pohjana tuomarintaidoille on koirakokemus, toteaa Kari. Hän on kouluttanut saksanpaimenkoiria vuodesta 1971, mutta listalla on myös ajokoiria ja muita rotuja. Palveluskoiratuomarina hän on toiminut n. 10 vuotta ja sitä myötä pari vuotta sitten vastaavana ylituomarina pätevyysnäin totelevaisuus, jälki, haku, viesti ja etsintä. Myös pelastuskoiratuomarina Karilla on pitkä kokemus.

Kari kilpailee edelleen myös itse omalla koiralla SM-tasolla. Se antaa pohjaa ja viivahteita arvostelulle. Laajempaa näkemystä tuomari saa myös muista harrastuksista. Kari on metsästännyt yhdessä koiran kanssa pitkään ja siinä oppii lukemaan koiraa.

Avustajakoiraommiin Kari tuli Marjan innostamana. Marja Kalpamaalla oli selkeä näkemys asiasta, onhan hän maamme ensimmäinen avustajakoirien kouluttaja. Tuomarin tehtävä on ennen muuta arvioida kilpailutilanteessa, miten koira suoriutuu sille annetuista tehtävistä kotioloissa. Karin mukaan avustaja- ja palveluskoirien suoritusarvostelussa on ja pitääkin olla eroja. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tuomari päästää läpi mitä vain, vaikka avustajakoiraommiin säännöt ovat väljät.

Teknisiä eroja avustaja- ja palveluskoirien kilpailuissa on mm. se, että jälkimmäisiltä vaaditaan asettumista isännän suhteen just jämpäsiin asentoon ja paikkaan. Avustajakoi-

rat pysyttelevät useimmiten hivenen kauempana pyörätuolista. Se on ymmärrettävää, koska muuten ei voisi välttää tassujen tallautumista pyörän alle. Toisaalta jos koira saa seurata liian etäällä, sen turvallisuus on vaarassa esim. parkkipaikoilla, joissa liikutaan autojen seassa. Ongelmallinen on myös löyssä taluttimessa seuraaminen. Jos koiran tehtäviin kuuluu pyörätuolin veto, on vaikea saada se tajuamaan että hihna voi olla löysälläkin.

-Avustajakoirien ratkaisevana ominaisuutena on palveluallittius. Tämä toimii, jos koira katselee isäntäänsä niin kuin alempiarvoisen susi laumansa alfa-sutta. Laumavietti on osattu hyödyntää, kun koiralle on tärkeintä olla yhdessä isännän kanssa. Kun ohjaajan suosio tulee koiralle tärkeäksi asiaksi, se on nöyrä muttei nöyrytetty. Myös saalistusvietin käyttäminen apuna on perusasioita. Sen ansiosta koira noutaa esineet innolla. Kari toteaa, että tätä puolta voisi kouluttaa enemmänkin. Se tuli mieleen, kun hän pudotti marjastusreissulla kännykän metsään. Kännykkä olisi jäänyt sinne, ellei hänen saksanpaimenkoiransa olisi hae-käskyllä etsinyt sen. Hakua voisi harjoitella avustajakoiran kanssa niin että se lopulta etsii esim. lenkkipolun vierestä minkä tahansa esineen jossa on ihmisen hajua.

Luoksetulo ehdoton

Luoksetulo on Karin mukaan kaikkien koirien tärkeimpiä taitoja. Jos tätä ei opeteta, koira on vankina koko ikänsä. Koiran on opittava aivan ensimmäiseksi, että aina on tultava kun käsketään. Tätä helpottaa se, että avustajakoirat on leikattu. Vastustamattomia houkutusliemmenleikkiin tms. ei ilmaannu. Sen sijaan moni koira heittäytyy kuuroksi, jos on mahdollisuus hankkia ylimääräistä hiukopalaa maastosta. Tavasta poisopettaminen vaatii isännältä oivalluskykyä. Koira pitää saada uskomaan että isännän vieressä se on maailman parhaassa paikassa. Tätä ei voi opettaa pakkokeinoin. Kiittäminen ja kehuaminen ovat avainasemassa. Kiitos menee suoraan koiran sydämeen ja kun se oppii mistä keuhutaan, se haluaa suorittaa tehtävän aina hyvin.

Kiitosta voi tehostaa makupalloilla. Koetilanteessakin herkkupalat ovat sallittuja. On kuitenkin muistettava, että palkitsemisen on oltava isännän hallinnassa. Hän määrää

INVALIDILIITON
LAPIN
KUNTOUTUSKESKUS

Porokatu 32
96400 Rovaniemi
puh. (016) 3329 111
fax (016) 3329 293

koska palkkio on aiheellinen. Jos makupalaa käytetään ikään kuin täkynä ja niitä jae- taan esim. seuraamistilanteissa kuin auto- maatista, isäntä ei ole tajunnut sitä, että koiran pitää palvella häntä eikä päinvastoin.

Menikö perille?

Kun isännän liikkuminen on rajoitettua, kieltojen perillesaaminen on melkoinen haaste. Ei-käsky opetetaan jo pennulle, mutta sen pitävyys ratkaistaan uuden isännän kanssa. Kaiken perustana on isännän kyky käyttää ääntä tai eleitä niin että koira erottaa kiellot, käskyt ja kehumiset. Käskeminen ei ole pyytelemistä. Kari huomauttaa, että joidenkin kilpailijoiden on syytä treenata tätä puolta. Samalla kannattaa muistaa myös se, että koira ymmärtää meidän kieltämme paljon paremmin kuin luulemme.

Karin mielestä "rankaiseminen" on joissain tilanteissa välttämätöntä. Se tarkoittaa sitä,

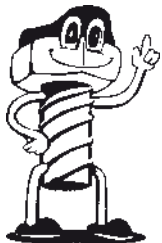
että tilanne tehdään koiralle epämiellyttä- väksi. Kokemuksesta koira oppii. Tässä peesarilla on keskeinen rooli. Hänen pitää keksiä, mikä tepsii juuri kyseiseen koiraan. Käytännön esimerkkinä vaikkapa tilanne jos- sa koira nappaa pöydältä makkaran. Peesari havahduttaa koiran läpsäisemällä rullalle kää- rityllä sanomalehdellä. Samalla hetkellä isän- tä sanoo tai tekee eleellä Ei-käskyn ja pal- kitsee sitten heti. Mitään vakikonsteja ei ole, yksi sopii yhdelle, toinen toiselle. Nyrkki- sääntönä on se, että pakotteiden pitää olla rehellisiä ja jämptejä. Vilpillinen käytös saa koiran uusimaan virheen. Kun koira sisäis- tää asian, siitä tulee rutiinia.

Koiran "lukeminen" kehittyy koko yhteis- elämän ajan. Ensimmäisiä opittavia on en- nakointi. Kari muistuttaa, että isännän pi- tää olla aina vähintään yksi tai kaksi askelta koiraa edellä käskyineen. On seurattava koiran pään, korvien, kuonon ja hännän asentoa ja komennettava Ei ennen kuin päätös liikkeelle lähdöstä ärsykkeestä

hyökkäykseen on ehtinyt koiran mieleen asti. Tämä lisää myös koiran kunnioitusta isäntää kohtaan: Mistä se tiesi että ajoin ryn- nistää liikkeelle, kun en tiennyt oikein vielä itseään. Ennakointia voi käyttää toisinkin päin, kun haluaa että koira hakee jotain.

Ennakointi on tärkeää etenkin silloin kun koiran juokseminen voi aiheuttaa vaarati- lanteita. Koira pitää pystyä pysäyttämään mistä tahansa. Seis- ja maahan-käsky on saatava ehdottomiksi. Paikalleen jäämistä ei testata siis huvin vuoksi kokeessa.

-Koetilanteissa avustajakoirat ovat pärjän- neet hyvin, Kari kiittää. -Kaikki eivät kui- tenkaan voi olla voittajia. Häntäpäähän si- joittuneidenkin on hyvä muistaa, että sa- man koiran kanssa lähdetään kuin tultiin- kin. Pettymystä ei saa purkaa koiraan. Se ei mokaa tahallaan. Tärkeintä on että yh- teispeli sujuu arkielämässä ja koira toimii avustajana..

POHJANMAAN PULTTI KONE JA RUUVI OY

Myllärinkatu 21 • 65100 VAASA
Puh. (06) 280 4200 • Fax (06) 361 0916
www.konejaruuvi.com

HYPOTEKKILAINA

Asunnon ostoon, rakentamiseen, remonttiin
ja muuhunkin tarkoitukseen

Taloyhtiöille perus- ja kunnostuskorjauksiin

SUOMEN HYPOTEKKIYHDISTYS

Yrjönkatu 9 A, PL 509, 00101 HELSINKI
Puh. (09) 228 361
Fax (09) 647 443
hypo@hypoteekkiyhdistys.fi
www.hypoteekkiyhdistys.fi

SOTKAMON FYSIOTERAPIA

Monipuolista
hoitoa
ammattitaidolla

Torikatu 8
puh. 08-666 1266

Koiran kouluttaminen naksuttimen avulla

Teksti: Leena Rajala ja Katja Mikalahti

Pienestä muovisesta rasiasta kuuluu naks, kun sitä painaa. Halutusta toiminnosta koira saa naksauksen ja sen jälkeen makupalan. Yksinkertaista ja helppoa.

Naksuttimen käyttö (shaping) perustuu välineelliseen ehdollistamiseen ja on lähtöisin delfiinin koulutuksesta. Menetelmä on syntynyt ikään kuin pakon edessä, sillä delfiinejä ei voi opettaa tekemään temppuja rankaisemalla. Kaikki mitä niille opetetaan, on tehtävä positiivista vahvistamista käyttäen. Eläin oppii, että tietty ääni on merkki oikeasta toiminnasta, liikkeestä, sijainnista, asennosta tms.

Avustajakoiran koulutuksessa naksutin on oivallinen apuväline. Luovutusjaksolla koiran ja tulevan käyttäjän yhteisen kielen ja toimivan kommunikaation löytyminen on suurin työmaa. Koiran tulevan käyttäjän on vaikea ohjata ja palkita sitä kouluttajan käyttämillä äänillä. Naksaus on aina samanlainen riippumatta siitä, antaako äänen kouluttaja vai koiran käyttäjä. Ääneen ei myöskään vaikuta ihmisen mielipaha, ärtymys tai muu tunnetila. Naksuttimen käyttö koiran kouluttamisessa vähentää em. ongelmia.

Seuraavat ohjeet ovat osittain lainauksia **Karen Pryorin** kirjasta **Koira ja Delfiini** (1998). Alkuteos A dog & A Dolphin (1996):

OHJEITA NAKSUTINKOULUTUKSEN ALOITTAMISEKSI

Naksuttimen avulla voit kouluttaa kaikenlaisia ja kaikenikäisiä lemmikkejä.

- Paina naksutinta niin että siitä kuuluu naksahdus. Anna koirallesi välittömästi erityisen herkullinen ja pieni makupala (esim. kanan- tai juustonpala, ei kuivamuonaa)
- Naksauta **samanaikaisesti** halutun toiminnon kanssa. Oikea ajoitus on ratkaisevan tärkeää. Anna makupala vasta sen jälkeen.
- Naksauta vain yhden kerran! Jos olet erityisen tyytyväinen, lisää makupalojen määrää. Älä naksautusten määrää!
- Harjoittele vain vähän aikaa kerrallaan. Kolme viiden minuutin harjoittelujaksoa on huomattavasti tehokkaampaa kuin tunnin mittainen tylsä saman asian toistaminen. Parhaiten onnistut, kun naksautat silloin tällöin sopivissa tilanteissa päivän mittaan.
- Korjaa koiran huonoja tapoja naksauttamalla, kun se toimii hyvin. Opetä koiraasi kulkemaan kiskomatta hihnassa naksauttamalla juuri silloin, kun hihna sattumalta löystyy.
- Kun koira on oppinut tekemään tietyn asian saadakseen naksauksen, se alkaa tarjota tuota toimintaa oma-aloitteisesti saadakseen sinut naksauttamaan.
- Älä komentele koiraasi. Naksutinkoulutus ei perustu komentoihin. Pidä naksutin aina mukana ja "merkitse" sillä hauskoja toimintoja, esimerkiksi pään nyökäyttäminen, hännän takaa-ajaminen tai yhden tassun nostaminen.
- Koirasi ei hämmenny siitä, että sille naksutellaan eri asioista. Jos sinulla on useampia koiria, kouluta niitä erikseen vuorotellen.
- Jos suutut, pane naksutin heti pois. Älä sekoita toruja, hihnasta nykimistä ja koiran ojentamista naksutinkoulutukseen. Ne vähentävät koiran luottamusta naksuttimeen ja ehkä sinuun itseesikin.
- Jos et edisty tietyn toiminnan opettamisessa, on melko varmaa, että naksautat liian myöhään. Oikea ajoitus on kaikki kaikessa. Pyydä jotakuta katsomaan koulutusta tai jopa naksauttamaan puolestasi muutamia kertoja.

Ennen kaikkea: pidä hauskaa! Naksutinkoulutus on mainio tapa parantaa sinun ja koirasi välistä suhdetta.

Lisätietoja englanninkielisistä naksutinkoulutukseen liittyvistä kirjoista ja videoista on osoitteessa: www.clickertraining.com

Rakennuspalvelu Pekka Sirviö

Höyhtykuja 10, 90910 Kontio
Puh. (08) 816 2787 GSM 040 504 9448

**Suunnittelu- ja konsultointipalvelua
pienrakentajille**

TAKSI TAISTO KAISTOLA

Härköläntie 8 C 3 88300 PALTAMO

**Puh. koti 08-872 174
auto 0400 587 500**
24 tuntia vuorokaudessa

- 1 + 8 istuinpaikkaa	- Invataksipalvelut
- TV + videot	- 2 pyörätuolipaikkaa
- Normaali taksihinnat	- Mahdollisuus makuulla kuljetukseen

KIVAA TÄMÄ DOGSITTERIN TYÖ!

Teksti: Saara Veneskoski
Kuva: Eki Linkoranta

Olen aina pitänyt kovasti koirista ja koirien hoitamisesta. Meillä itsellämme ei ollut koiraa, joten päätin ryhtyä hoitamaan muiden koiria ja menin **4 H-kerhon dogsitter-kurssille**. Siitä on nyt pari vuotta, olin silloin 12. Kurssilla sain tietoa koirien hoidosta, käyttäytymisestä, sairauksista, harastusmahdollisuuksista koiran kanssa ym. Kurssiin kuului n. 10 tuntia luentoja sekä viikonloppuleiri, jolla oli myös saman veran oppitunteja. Leirillä myös harjoiteltiin opittuja asioita koirien kanssa. Kurssiin kuului lisäksi loppuentti opetelluista asioista. Kun läpäisee tentin, saa dogsitter-passin ja on virallisesti dogsitter. 4H-kerho pitää rekisteriä dogsittereistä ja toimii myös heidän välittäjänään. Nyt minulla on itselläni koira, joten en enää tee paljon dogsitterin töitä, mutta Roope on tietysti aina tervehtullut meille. Nyt kerronkin vähän Roopen ja Vilman yhteisistä hetkistä.

Roope lomalla Vilman komennuksessa

Kun ovi aukeaa, syöksyy Roope sisään iloisena häntäänsä heiluttaen, kuten niin monta kertaa ennenkin. Hän kiertää paikat ja huomaa, että on lomalla. Samaan aikaan Vilma (5 v.) huomaa uuden tulokkaan reviirillään, mistä seuraa haukutus ja hurja takaa-ajo. Roope tajuaa olevansa loukussa keittiössä ja vilahtaa pöydän alle häntä koipien välissä. Ei täällä ennen

Dogsitter Saara visiitillä Vilman kanssa Roopen (oik.) luona.

tällaista ollut! Pian Vilma rauhoittuu ja menee pedilleen nukkumaan, jolloin Roope huomaa tilaisuutensa tulleen ja syöksyy yläkertaan. Siellä Roope on turvassa, kun Vilma taas ei uskalla kulkea rappusissa.

Oltuaan vähän aikaa yläkerrassa, kuulee Roope remmingsä kolisevan ja johan Vilma unohtuu, kun on lenkki tiedossa. Kolme sekuntia ja Roope on alakerrassa ja kaksi, kun Roope on takaisin yläkerrassa. Hetken houkuttelun jälkeen Roope kuitenkin uskaltautuu kokonaan alakertaan ja Vilma jo vähän rauhallisemmin haistelee vierastaan. Yhteisellä lenkillä Vilma antaa Roopen olla ihan rauhassa ja Roopehan aina kulkee yläväesti, mitä nyt vähän paperinenäliinoja

haistellen; ei muita maailmassa silloin olekaan! Kotiin palatessa Roope uskaltaa jo vähäksi aikaa jäädä alas, ja kun ruoka tulee kuppeihin, unohtaa Roope kaiken muun. Vilmankin ruoka mene parempiin suihin. Tässä vaiheessa Vilma esittelee kaunista "hymyään" ja Roope syöksyy yläkertaan! Myöhemmin Roope uskaltautuu (olikhohan kolmantena päivänä) alas, hieman varovasti keittiöön nukkumaan, eikä Vilma paljon muuta kuin vähän nostaa kulmakarvojaan, rauha maassa! Vihdoin voi itsekin rentoutua, kivaa tämä dogsitterin työ!

Kivia-vuolukiviunit ja -takat

Arcturus-takka

vuolukiven ja kaakelin yhdistelmä

lämmitysala 70 – 80 m²

Ota yhteyttä lähimpään jälleenmyyjään tai Kivian tehtaalle.

KIVIA

Kivikatu 2-4, 88900 Kuhmo
P. (08) 877 1700, Fax (08) 877 1777
www.kivia.com

TAKSI

RISTO KARPPINEN

Paltamo

Koti (08) 871 176

Auto 0400 686 907

KOIRA – HYVÄN KUNNON KUNTALAINEN

Teksti: Eeva Anttinen
puheenjohtaja, Suomen Kennelliitto ry

Koira on ihmisen kesyttämistä eläimistä ensimmäinen vai kävikö siinä toisin päin ja koira kesyttikin ihmisen. Meidän koiraihmissen mielestä sillä ei varmaankaan ole niin kovin suurta merkitystä. Pääasia, että ”löysimme” toisemme. Tämän muistaen tuntuukin kummalliselta nykyihmisen suhtautuminen parhaaseen ja uskollisimpaan ystäväänsä. Urbanisoituminen, kaupunkilaistuminen, on etäännyttänyt suuren osan ihmisistä luonnosta ja sen ilmiöistä. Emme ymmärrä emmekä edes aina näe tai kuule vaikka luonto yrittää meille puhua. Monesti tekisi mieli oikein pysäyttää vastaan tulija, joka ei kuule satakielen laulua eikä näe neitoperhon pyrähtelyä. Näitä kanssaihmissiämme varten varmaan tarvitaan myös niitä lukuisia pykäläiä, joilla rajoitetaan koirien liikkumista yhdessä ihmistensä kanssa. Tuntuu jotenkin **pelottavalta**, että järjestyslain perusteluissa vaaditaan koirien kiinnipitoa, koska irrallaan oleva koira saattaa aiheuttaa vähintään **pelkoa** ja turvatomuuden tunnetta ihmisissä.

Kuitenkin Suomessa on n. viisisataatuhatta koiraa ja saman verran suomalaisia on ”koirallisia” tai heidän perheessään asuu koira. Kuinka tällaista koirasta vieraantumiskehitystä on voinut meillä tapahtua.

Kaikki koirat hyötykoiria

Niin kotikoirat kuin kilpailu- ja näyttelykoiratkin luetaan yleisesti lemmikkieläimiksi, seuraläimiksi, erotukseksi hyötyeläimistä, kotieläimistä. Kuitenkin nyky-yhteiskunnassakin on koiria työssä: rajavartiolaituksen rajakoirat, poliisikoirat, armeijan koirat, vahti- ja vartiointikoirat, opaskoirat, huumekoirat. Näitä me kutsumme hyötykoiriksi. Tähän joukkoon kuuluvat myös vähemmän tunnetut kuulokoirat ja liikuntavammaisten ihmisten avustajakoirat sekä home- ja ruumiskoirat. Siihen tulisi lukea mukaan myös ne koirat, jotka työskentelevät sairaaloissa ja vanhainkodeissa mielenterveyskoirina. Näistä on maailmalla jo pitkäaikaista kokemusta ja hyviä tuloksia.

Itse asiassa tutkimusten mukaan koiranpidosta seuraa niin paljon hyötyä, että sillä on laajempaakin merkitystä ja sitä kautta kaikki koirat ovat hyötykoiria. Kennelliitto onkin ruvennut myöntämään sankarikoiran arvoja koirille, jotka ovat neuvokkaasti tai urhoollisesti toimimalla pelastaneet ihmishenkiä.

Lisävahvistusta koiran hyödyllisyydestä saa mm. Pasi Jääskeläisen Duodecim aikakauslehden vuoden 1999 joulukuun numeroon kirjoittamasta artikkelista ”Ovatko koiranomistajat muita terveempiä?”

Pasi Jääskeläisen keräämien ulkomaisten tutkimusten mukaan:

- Tunne-elämältään

häiriintyneet lapset ja aikuiset kiintyvät helpommin eläimeen kuin ihmisiin (Levinson 1969).

- Koiran läsnäololla oli positiivisia vaikutuksia hylättyihin ja seksuaalisesti hyväksikäytettyihin lapsiin sekä kaikkein vihamielisimpiin ja vetäytyvimpiin lapsiin (Gonski 1985)
- Yli 25% Alzheimerin tautia sairastavista virkistyi henkisesti, koulutettujen koirien vieraillessa hoitokodissa kahdesti viikossa (Schultz 1987)
- Vastaavia tuloksia on raportoitu myös psykiatrisissa hoitolaitoksista (Hart & Hart 1985)

Monien tutkimusten mukaan ihmiset, joilla on lemmikki, käyvät harvemmin lääkärillä, heillä on vähemmän sydänsairauksia ja he elävät pitempään kuin muut. Koiran hellimisen ja koiralle puhumisen on todettu vähentävän stressiä, saavan aikaan turvallisuuden tunnetta, lieventävän kipua, nopeuttavan paranemista ja virkistävän dementoituneita.”

Kosketus luontoon

Koirien määrän lisääntyminen kaupungeissa ja taajamissa on yhtäältä kartuttanut harrastusmahdollisuuksia koiranomistajien keskuudessa toisaalta kasvattanut koirakielteisyyttä ja mm. synnyttänyt jokakeväisiä koirankakkakeskusteluja. Kuitenkin urbanisoituneessa yhteiskunnassa on suurempi tarve pitää seura- tai harrastuseläintä, kun muu kosketus luontoon ja eläimiin puuttuu.

Pasi Jääskeläinen: ”Urbaani ihminen on etäännyttänyt luonnosta, mutta kaipaa sitä. Koiran kanssa on helppoa liikkua luonnossa, rentoutua ja virkistyä siellä, olla tarvittaessa yksin ja keskittyä omiin ajatuksiinsa. Oulun yliopistossa vuonna 1996 tehdyn kyselytutkimuksen mukaan koira pakottaa omistajansa säännölliseen ulkoiluun ja liikkumiseen, mikä vaikuttaa positiivisesti fyysisen kuntoon ja terveyteen. Koira lisää liikkumista, koska ulkoilu koiran kanssa on turvallista ja koira toimii linkkinä sosiaalisiin suhteisiin ja vähentää eristäytymisen riskiä. Naiset arvostavat koiran kanssa liikkumista miehiä enemmän. Koiran kanssa

Eeva ja vauvakoira Robinin ensimmäinen yhteinen aamu 2.8.2000.

ulkoilun koettiin myös vähentävän stressiä ja jännittyneisyyttä (Heikkinen ja Paavonseppä 1996).

Lisäksi koiraan liittyvä sosiaalinen toiminta lievittää yhteiskunnallista kerrostuneisuutta, koska arvostus tuolloin tulee koiran kautta, ei omistajan yhteiskunnallisen statuksen mukaan.

Hollannissa vuonna 1991 tehdyn tutkimuksen mukaan koiranomistajat elävät pitempään kuin minkään muun lemmikin omistajat.”

Meillä Suomessa onkin selkeästi tarve tutkia koirien vaikutusta ihmisten hyvinvointiin ei ainoastaan pahoinvointiin.

Ruotsissa Cederströmska Gårdenin vanhainkodissa Södertäljessä työskentelee yhdeksän koiraa osastoilla normaalityövuoroissa henkilökuntaan kuuluvien omistajensa kanssa tehtävänään ilon levittäminen. Koirien läsnäolo on koettu erittäin positiivisena. Pienimuotoisesti meillä paikalliset koirakerholaiset tekevät jo käyntejä mm. päiväkodeissa, kouluissa ja vanhainkodeissa. Koirien vierailut ovat tervetulleita ja niistä riittää mielenvirkistystä ja puhuttavaa pitkäksi aikaa. Tämä jos mikä on sopivaa kuntatason toimintaa, vuorovaikutusta koirattomien ja koirallisten kesken eikä vaadi suuria järjestelyjä, eikä aiheuta juurikaan kuluja. Vastavuoroisesti kunnasta varmaan löytyy harrastustiloja koirallisille ja ehkä oma tiedotussivu kunnan internet-kotisivuilta. Kysymys on ennen kaikkea asenteista. Koirat ja koiranomistajat voivat ja saavat myös toimia kunnan kuntalaisina – velvollisuuksineen ja oikeuksineen sekä osallistua aktiivisesti yhteistoimintaan asuinpaikkakunnillaan.

Jonkun on vain kerrottava mitä, missä ja kuinka voidaan toimia. Siksi kuntatasolla tarvitaan myös tavallisten koiraihmissen yhteydenpitoa ja tiedonvälitystä varten jokin kanava tai tori, niin kuin nykyisin tavataan

sanoa. Yksi malli on kunnassa toimiva kaikille koiraihmisille avoin koirayhdistys, jossa tieto kulkisi koiranomistajilta kuntaan ja päinvastoin. Nämä koirayhdistykset olisivat myös Kennelliiton jäsenyhdistyksiä ja saisivat näin yhteyden keskusjärjestöön ja pääsisivät osallisiksi meidän tiedonvälitykseltämme ja neuvontapalveluistamme.

Kennelliitto mielletään usein vain aktiiviharrastajien yhdistykseksi. Kuitenkin Kennelliitto voi olla kaikkien koiranomistajien keskusjärjestö ja pyrimmekin aktivoimaan ns. tavallisia koiraihmissiä osallistumaan ja vaikuttamaan omalla kotipaikkakunnallaan.

Koira kaiken ikää

Väestön vanhenemisesta ja mitenkä siitä yhteiskuntana selviämme, on tehty ja tehdään erilaisia ennusteita. Tästä koiramaisesta näkökulmasta nähtynä tulisi kerätä muissa maissa tehtyjen vanhenevan väestön ja koiranpidon välisiä yhteyksiä valottavia tutkimuksia ja käynnistää sosiaali- ja terveydenhoidon alan oppilaitoksissa omiin oloihimme pohjaavaa tutkimusta lemmikkieläinten pidon vaikutuksista ikääntyviin suomalaisiin. Ulkomaisten positiivisten tutkimustulosten tulisi jo sinällään kannustaa aihepiiriin lähempään tarkasteluun meilläkin. Koiranpidon myönteinen vaikutus väestön liikunnan lisääntymiseen ja kunnan kohentamiseen sekä vireyden säilymiseen pitempään vähentää terveydenhoidon menoja ja sosiaalipalvelujen kysyntää. Kuten jo aiemmin mainitsin, koirien aiheuttamien haittojen selvittämiseen ja julkituomiseen on käytetty runsaasti aikaa ja varoja. Nyt olisi korkea aika valottaa asian toista puolta ja tuoda tutkimuksen kautta esiin myös koirien pidon hyöty omistajilleen ja ympäristölleen. Tähän tähtää myös Kennelliiton viime vuonna aloittama ”Koira kuntalaisena projekti”.

Kennelliitto käyttää varoja koirien käyttäytymisen, terveyden ja sairauksien tutkimiseen. Tulevina vuosina osa näistä varoista toivottavasti käytetään koiran yhteiskunnallisen ja sosiaalisen merkityksen tutkimiseen, mutta kun joka neljännessä kotitaloudessa on koira, alue on niin laaja, että tutkimushaluja ja -varoja tulisi löytyä myös muista lähteistä.

Väestön vanhenemisen ohella meitä puhuttaa myös lapset ja nuorisot. Koira perheenjäsenenä ja harrastuksena on hyvä vaihtoehto mietittäessä aktiivista ja sosiaalistavaa toimintaa nuorille. Mutta kuten kaikkiin harrastuksiin siihen pitää liittyä paljon myönteistä ennen kuin nuoret siitä kiinnostuvat. Tässäkin ympäristöllä olisi paljon tekemistä. Koirakerhot, rotujärjestöt ja Kennelliitto eivät siihen yksin ilman muun yhteiskunnan mukaantuloa pysty. Koiran omistaminen ja koiran kanssa harrastaminen pitää kokea vähintäänkin tasavertaisena harrastusmuotona muiden joukossa, koska kilpailu ihmisten vapaa-ajasta on kovaa. Koiraharrastus ei sinällään ole sen kummallisempaa tai kalliimpaa kuin muutkaan harrastukset. Tosin siihen voi ”hurahtaa” ja koirista tulla elämäntapa. Mutta huonompiakin vaihtoehtoja toki oman ajan käytölle on.

Mutta jos koirat koetaan vain kakkaläijä pudotteleviksi ja haukkuviksi harminkappaleiksi, jotka vielä ovat suuren kansanosan allergioiden lähde ei koiraton nuorisot tällaisesta harrastuksesta kiinnostu.

Myönteisen suhtautumisen lisääminen koiran pitoa kohtaan onkin yksi Koira kuntalaisena -ohjelman tärkeimmistä tavoitteista.

Onhan koira ihmisen ensimmäinen kotieläin, joka on palvellut meitä uskollisesti mitä erilaisimmissa tehtävissä 10 000 vuotta pyytämättä muuta kuin saada olla ihmisen paras ystävä.

Tilausajot 9 hengen taksi-bussilla ja 16 hengen pienlinja-autoilla

10060
0400 686 666
- SOITELLAAN -

Oulun Taksipalvelut Oy
- ja palvelu pelaa -

YES HIEROJALLA

Teksti: Iiris Brocke, kuntohoitaja

Eläinfysioterapia saattaa vielä tuntuu oudolta käsitteeltä. Hierontaa käytettiin aluksi kilpahevosten lihashuollossa. Nyt koiratkin saavat hierontaa. Hieronta ennalta ehkäisee koiran tuki- ja liikuntaelimsitön ongelmia ja nopeuttaa parane misprosessia.

Kultaisen noutajan silkkisen karvapeitteen alla on lihaksia monessa kerroksessa. Päälimmäisenä ovat iholihakset. Niiden avulla koira voi ravistella veden tai hiekan pois turkistaan. Sitten tulee vastaan koiran tuki- ja liikuntaelimestö, eli koiran luusto ja keho liikuttavat ja asentoa yllä pitävät lihakset. Osaan niistä saa kädellä tuntuman. Osa on piilossa pinnallisempien lihasten alla. Katsotaanpas mitä täältä löytyy. Nyt pitää olla silmät sormenpäissä. Minulla on onneksi heikon näköni vuoksi vankka kokemus tuntoaistin käytöstä.

Asiakkaani, avustajakoira Yes, tuttavallisemmin Jesperi, suhtautuu tutkiviin käsiini gentlemannin rauhallisuudella. Koira makaa kyljellään emäntänsä, Sari Salovaaran työhuoneen lattialla eikä ole moksiskaan vaikka lähes vieras ihminen sivelee ja muokkaa sen lihaksia. Jesperin pään päälle voisi kuvitella puhkekuplan, jossa lukee: "Hieman hämentävää, mutta ei hassumpaa. Jaa-aa, taidanpa syventyä nauttimaan tästä möyhenyksestä."

Koiran hierontakurssilla

Näkövammaisten ammatillinen koulutus- ja kehittämiskeskus Arlainstituutti järjesti täydennyskoulutuksena koiran hierontakurssin vuonna -98. Kahdeksan näkövammaista fysioterapia-alan ammattilaista pääsi silloin perehtymään asiantuntevassa ope- tuksessa koiran lihashuoltoon.

Koira on selkärankainen ja nisäkäs, kuten ihminenkin. Siksi sen anatomia muistutaakin jossain määrin ihmisen anatomiaa. Koiran hierontakurssilla riitti silti opskeltavaksi monenlaista uutta asiaa. Perehdyimme koiran käyttäytymiseen ja aistitoimintoihin. Pänttäsimme päähämme tuki- ja liikuntaelimsitön rakenteen ja toiminnan.

Opettelimme harjoituslinikalla tutkimaan, tekemään johtopäätöksiä tutkimisen pohjalta, hieromaan ja venyttämään monenlais- ten koirien lihaksia ja antamaan neuvoja koirien omistajille. Sitten piti vielä oppia tulkitsemaan koiran eleitä, liikkeitä ja muita sanattomia viestejä hoitotilanteessa.

Tyytyväisiä asiakkaita

Valmistumiseni jälkeen olen hieronut kymmeniä koiria. Joukossa on ollut pienen pi- ni kiinanpalatsikoira, arvokas doberman- niherra, hentoinen villakoiraneiti ja monta monituista muuta pientä ja suurta karva- kuonoa. Jesperi on siitä rauhallisimmasta päästä. Vaikka koira olisikin ensimmäisillä hierontakerroilla hieman levoton, jossain vaiheessa se oivaltaa hieronnan hyvää te- kevän vaikutuksen. Kun koiraa hierotaan, sen aivoista erittyy elimistöön endorfiinia - morfiiniinukuista hyvää oloa aiheuttavaa hormonia. Koiran silmäluomet alkavat lup- sua ja se vaipuu ihanaan horrokseen. Niin käy Jesperillekin. Sen kylkiluut kohoilevat hengityksen tahdissa hitaasti ja voin tuntea sen vasemman kainalon lähellä sydämen lyövän rauhalliseen tahtiin.

Mutta mitä nyt? Jesperi havahtuu, kohottaa päätään ja kurkkii minuun päin. Hieron juuri sen selkälihakset selän keskivaiheilta - juuri si- tä kohtaa, missä on pieni notko merkkinä sel- kärangan okahaarakkeiden suunnan vaihtumi- sesta. Arvasin kyllä, että tässä voisi olla kipeä kohta. Jesperi värähtää iholihaksiaan: "Ai, tun- tuu inhottavalta," se sanoo koko kehollaan ja tökkäisee kättäni hienotunteisesti märällä kir- sullaan.

-Okei, lepyttelen, -otetaan vähän kevyemmin.

Pian Jesperi rentoutuu uudelleen valahtaen taas kyljelleen, pää painuu lattiaan. Se tun- tuu nauttivan viileällä lattialla makaamisesta. Sillä on pehmusteena oma turkkinsa, mutta lyhytturkkisella koiralla pitää hieron- nassa olla ehdottomasti pehmeämpi alusta.

Tunti ja vartti on kulunut, kun nousen ylös polviltani kyljellään makaavan koiran vie- reltä. Puistelen vaatteistani vaaleita karvo- ja ja suosittelen Sarille, että hänen pitäisi suoda uskolliselle palvelijalleen tällä erää vielä pari hierontaa. Jesperin lihakset ovat melko hyvässä kunnossa. Niskalihaksissa on

Hyvässä kunnossa on kiva tavata julkis- tuttuja. Yesin ja Sarin seurassa Marko Björs ja Uma Aaltonen.

pienää kireyttä, sitten on se arka kohta se- lässä ja vielä takaraajojen ojentajalihakset ovat hieman rasittuneet. Näin upea avus- tajakoira kannattaa pitää huippukunnossa.

Hieronta ennaltaehkäisee tehokkaasti tuki ja liikuntaeliongelmiä. Avustajakoira jou- tuu kulkemaan ihmisen vauhdissa. Se ei ole koiralle luonnollisin liikkumisnopeus. Koi- ra joutuu myös jatkuvasti pitämään katse- yhteyttä "pomonsa" kasvoin. Se nimittäin lukee jatkuvasti ihmisen eleitä yhtäläillä kuin ihminen sen eleitä. Kyllä siinä niska rasittuu.

Työkoiralle on tärkeää, että se saa purkaa paineitaan ja harjoittaa lihaksiaan päivittäin jonkin aikaa vapaana juoksennellen ja leik- kien. Sen lisäksi muutama hieronta silloin tällöin lisää koiran aktiivivuosia.

Jos koira satuttaa itsensä, alkaa ontua, tai menettää äkkiä liikkumishalunsa, on ensiksi käännyttävä eläinlääkäriin puoleen. Fysio- terapia on käyttökelpoinen kuntoutusvai- heessa, kun koira on toipumassa lihaksiin, tai niveliin kohdistuneista kolhuista tai ra- situksista.

Jesperin makaa yhä lattialla kyljellään. Se muistuttaa litteää pitkänomaista taljaa. Näyttää kuin se olisi venynyt hieman pi- demmäksi hoidon aikana. Venymisvaikutel- ma ei ole harhaa. Rasittuessaan lihakset, li- haskalvot ja hermot kiristyvät ja lyhenevät. Hieronnassa ne saavat takaisin joustavuus- tensa venyen taas normaalipituuteensa.

Hierontaa voi käyttää apuna niin aktiivikoi- ran, kuin koiravanhuksenkin lihashuollos- sa. sinua lähimpänä työskentelevän koiran hierojan yhteystiedot saat Fysioterapia- alan näkövammaiset ry:n toimistosta, p. (09) 774 4210.

Pidä koirasi kunnossa!

STRESSI JA AVUSTAJAKOIRA

Teksti: Matti Veivo

Minulla ja karvaisella apulaisellani Toivolla, Topilla, on nyt yhteistä taivalta takana melkein kolme vuotta. Tätä nyt kirjoittaessani on syksy 2000 jo pitkällä, eli marraskuun viimeinen viikko on jo alkanut. Oikeastaan täällä kirjoituspaikkakunnallani Oulussa pitäisi olla jo kalenterin ja vanhan käytännön mukaan talvi lumineen. Tämä lämmin, märkä, lumeton, synkkä ja pimeä marraskuu on oivallinen "syy" pieneen stressiin ja masennukseen. Edessä on taas kuitenkin pitkä talvi pakkasineen ja lumikinoksineen. Ne ovat pyörätuolilla rullailevalle, tai siis ainakin minulle henkilökohtaisesti aina pieni stressin aihe.

Sanotaan, että stressiä voi lieventää monella tavalla. Myös eläinten vaikutusta ihmisen stressin vähentäjänä on arvioitu ja saatu siitä hyvinkin positiivisia tuloksia tutkimuksissa. Eli ei siis hätää. Vihellänpä karvaisen avustajani Topin luokseni stressin poistajaksi. Topihan on sellainen "puudelimainen" saksanpaimenkoira joka varmasti lieventää stressiäni eläimellisellä "rauhallisuudellaan". Vihellän ja odotan - vihellän ja huudan koiraa nimeltä ja odotan - Ei mitään kuulu. Mihinkähän se koira on vilahtanut? Menen katsomaan ja saunan lauteiden altahan koira löytyy makaamasta ja poistamassa omaa stressiään. Tosin kissa näyttää olevan ylälauteilla, eli on siis menossa "saalista tai tule saalistetuksi"-leikki koiran ja kissan välillä.

Meillä oli kotona ennen Toivo-apulaiseni

tuloa 10-vuotias kissa, joka kohtasi loppukesästä tien päänsä ja sen kanssa Topilla ei oikein "saalista tai tule saalistetuksi"-leikki toiminut. Kissa antoi Koiralle kyllä kyytiä, jos koira liian innokkaana haastoi leikkiin. Kissan kuoltua piti tietysti tyttäreemme Nellin saada uusi kissa entisen tilalle ja niinpä. Siinä oli sitten syy koiralle parin viikon stressiin. Ei voinut eikä malttanut yölläkään

nukkua, kun piti vahtia kissan pennun liikkeitä koko ajan. No siinä sitten oli stressin syy isännillekin ja siinä tuli luettua "tuomiota" useampaan kertaan, niin kissalle kuin koirallekin. No tällä hetkellä kissa on jo puolivuotias pentu ja alkututustumisen ja stressien jälkeen leikki ja sen ilo on molem-

min puolista Topin kanssa. Välillä Topi on saalistajana ja välillä saaliina. Yllättävää kyllä, vielä toistaiseksi se on pysynyt täytenä leikinä. On kyllä huvittavaa kuvitella sivullisten katsovan menoa ja kuvittelevan, että onpa rohkea kissa, kun ajaa saksanpaimenkoiraa takaa ja vaanii sen häntää tai kuonoa.

Käsken koiran eteiseen ja laitan sille valjaat niskaan ja menoksi. Käyn Topin kanssa ulkona pienen mutkan lenkillä ja pelaamme vähän pallolla pihalla. Tulemme sisään ja niinhän siinä on käynyt, että stressi ja masennus on ainakin vähäksi aikaa unohnutunut. Eli täytyypä sanoa, että kyllähän se Topikin "osaa" poistaa stressiä vähäksi aikaa. Joskin totuuden nimissä osaa se kyllä sitä aiheuttaakin. Viisaiden tutkimukset eläimistä stressin poistajana ei liene ihan turhaan sitten mennytkään, eli niinhän se täytyy olla.

Aamulla iskee taas uudestaan stressi. Väsyttää niin kovasti ja ulkonakin sataa vettä ja pitää lähteä kouluun. Koira olisi ilolla lähdössä kouluun mukaan, mutta kun kouluni on HELI:n (Hengitys Liitto) ylläpitämä koulu missä on paljon allergisia ja astmaattikko opiskelijoita, on Toivon kohtalo odotella kotona ja olla muutaman tunnin vaikka "saalista tai tule saalistetuksi"-leikkiä kissan kanssa. Myöhemmin tulee koiran taas olla valmiina isännän stressinkin poistoon. Ja Topihan on aina valmis pienelle stressinpoistolenkille.

TURVALLISUUDEN ASiantuntija

Jo 30 vuotta lukkoalan johtavaa palvelua Oulussa.

- AVAIMET
- OVIAUTOMATIikka
- RIKOSILMOITINJÄRJESTELMÄT
- MEKAANISET LUKOT
- OVIPUHELINJÄRJESTELMÄT
- VIDEOVALVONTALAITTEET
- HELOITUKSET
- KULUNVALVONTAJÄRJESTELMÄT
- KASSAKAAPIT
- SÄHKÖISET LUKITUSJÄRJESTELMÄT
- OVI- JA PORTTIAUTOMATIikka
- NOSTO-OVET

ABLOY BODA

AVA Primo

ESMI

OVITOR

Crawford AUTOTALLIN NOSTO-OVET MYynti JA ASENNUS

ULUN LUKKO oy

PAKKAHUONEENKATU 32, 90100 OULU Telefax 881 1109

www.mediantekijat.fi/oulunlukko/ Email: oulun.lukko@co.inet.fi

Puhelin
(08) 881 1107
881 1108

Ja ruotsinlaivalla seilattiin

Koiraihmiset ovat mukavaa porukkaa, joten yhdessä on aina hauskaa. Yhdistysläisemme yhdistivät jo toisen kerran hovin ja hyödyn lähtemällä eri puolilta Suomea risteilylle Turusta Tukholmaan. Mukana oli kaksi työntekijääkin, eli Kara ja Lola, jotka ovat uusimpia tulokkaita avustajakoirien ammatissa. Molemmat pärjäivät meriolo-suhteissa komeasti. Toilettiasiat ne hoitivat ulkona kannella olevassa koirien vessalaituksessa, vaikkakin muutaman kerran meni vähän laatikon viereen...

Lolan emäntä Elina kertoi, että henkilökunta oli oikein ystävällistä: aamiaiselle mennessämme ravintola-emännät tulivat meitä oikein ovelle vastaan ja kertoivat, kuinka he olivat koko aamun odottaneet "pikku apulaista" aamupalalle!

Kanssamatkustajilta sain pelkästään positiivista palautetta: kuinka kaunis, älykäs ja

hyvinkäyttäytyvä koira Lola onkaan ja kuinka hienoa on, että tuollaisia avustajia koulutetaan.

Koko risteily sujui oikein hyvin. Mitään ongelmia ei oikeastaan ollut. Kiusaus herkutella lattialta löytyviltä suolapähkinöillä, kurkkupastilleilla ja muilla karamelleilla oli kyllä käydä Lolalle ylivoimaiseksi, mutta hienosti se kuitenkin piti kielensä kurissa. Lola kulki mukanani kaikkialla, jopa yökerhossa se oli vähän aikaa nukkumassa sohvalla, missäs muualla!

Nikon muistelmia

APUTASSU ESIKOULUN OPETTAJANA

Teksti: Niko, tulkkina Kalevi Sirviö

Rupesin tässä eräänä pimeänä syysiltana petillä loikoillessani, kun uni ei tullut heti, mietiskelemään mitä lähimenneisydessä on tullut touhuttua. Ajattelin alkuaikoja isäntäni palveluksessa avustajana. Tutustuessani nykyiseen isäntääni noin neljä vuotta sitten, hän tuntui olevan kovin innostunut ja tyytyväinen tulooni. Silloin touhua ja tehtäviä riitti päivät pitkät, aina en oikein tiennyt mitä hän minulta halusi. Mutta ajan myötä vähitellen ensi innostuksen laannuttua, alkoi minulle selkiintyä mitä työhöni kuului. Päivittäisistä työtehtävistä tuli rutiinomaisia, välillä jopa oli aikaa vähän löhöillä ja ottaa vaikka pienet tirsat. Nykyisin luottamus isäntääni on täydellinen luulenpa että myös hän luottaa minuun. Näen jo isäntäni katseesta mitä hän haluaa ja tarkoittaa.

Työni alkaa aamulla lehden hakemisella laatikosta. Sen jälkeen on vähän ulkoilua ja vapaata, kun isäntä tuijottaa sitä lehteä. Sitteen isäntäni käskää minua töihin, on esineiden nostoa ja kantamista toiseen huoneeseen, kuulemma se on työhuone. Itse hän istuu nurkkaan tuijottamaan yhtä laatikkoa ja välillä kuuluu naputusta kun hän hakkaa kädellään ihmeellisiä nappuloita ja kuva laatikossa vaihtuu. Minä loikoilen toisessa nurkassa sohvalla, välillä kuuluu tippuvien paperien ja kynien ääniä ja silloin isäntä kommentaa minut niitä nostamaan. Vuorossa on päiväpostin haku ja makupala. Iltapäivällä yleensä alkaa sitten ne minun mielestä

mukavammat tehtävät, kun isäntäni alkaa katsella ulkovaatteita. Minä innostun ja haen sille kengät pyytämättä. Vähän siinä ulkoiluaan ennen autoon siirtymistä ja eikun menoksi, siitä minä nautin. Ajellaan monessa paikassa milloin kaupungin ruuhkassa milloin maaseudulla ja jopa korvessa. Käydään mummolassa (mummo antaa mielellään makupaloja), jossa minä tapaan joskus myös lajitovereitani ja saan juosta niiden kanssa ympäri pihon ja pientareita ihan vapaasti. Joskus, mutta harvemmin, isäntäni nostetaan ihmeellisen aparaatin päälle istumaan (kuulemma mönkijä) ja hän lähtee sillä ajelemaan. Seuraan mielelläni mukana, saanhan laukata vapaasti. Matkan varrella on yksi mukava puron poukama, jossa varsinkin kesäkuumalla on mukava käydä uimassa ja vilvoitella itseään. Silloin kun vapaita harjoituksia ei ole, kuuluu työtehtäviini yleensä iltpäivisin ulkoilu ja lenkkeily. Lenkillä joudun vetämään isäntääni pyörätuolissa, kun hän ei itse jaksata kelata. Joskus huonona päivänä, (ihmisilläkin on näitä), kun vetoaluja ei oikein ole varsinkaan raskaissa ylämäissä, isäntäni yrittää innostaa minua monin eri tavoin ja hoptuttaa vetämään. Kuitenkin se palkitsee minut lenkin jälkeen makupalalla. Toisinaan taas tiedän että ruokakuppi on odottamassa, silloin varsinkin paluumatkalla minusta löytyy vetoaluja ja vauhtia riittää. Illan velvollisuuksiin ennen nukkumaanmenoa kuuluu esineiden nostoa ja kantamista sekä olohuoneen nurkassa olevan laatikon katselua.

Lajitoveri saapuu

Pari vuotta sitten kuulin kun isäntäni ja sen parempi puolisko, josta käytän nimitystä emäntä, keskustelivat siitä otettaisiinko meille kasvattikoira. No tuumasta toimeen ja eräänä syksyisenä päivänä meille saapui iso mies, jonka jo tunsin kouluajoiltani. Hän toi mukanaan pienen lajitoverini. Ensi huomioni oli, että sama rotu mutta eri väri. Saa nähdä mitä tästä tulee! Seurasin mielenkiinnolla sen touhujaa ja liikkeitä.

Kun ilta tuli ja nukkumaanmeno, niin pentu pakkautui minun punkalle, siitä minä vähän ärähdin että katselehan petisi muualta. Isäntäni oli sitä mieltä että minun pitäisi hyväksyä se perheenjäseneksi ja parin yön jälkeen me koisattiin samalla petillä. Isännän ulkoiluttaessa meitä pennun reiviiri alkoi päivä päivältä laajentua pihapiirin ulkopuolelle, joko naapuriin tai metsään. Silloin isäntä käski minut hakemaan pentu pois. Minä menin sen luo ja rupesin leikkimään, pentu seurasi perässä kotia. Silloin minulle tuli ahaa-elämys: minä olen pomo, lauman johtaja, tietenkin isäntäni jälkeen.

Muutaman viikon päästä yhtenä aamuna meille tuli pari miestä ja alkoivat pystyttää takapihalle verkkoaitahäkkiä. Ymmärsin kyllä mistä oli kysymys. Katselin niiden touhujaa terassin rappusilta ja ajattelin että tuonne en kyllä mene, enköhän ole saanut tarpeeksi

häkkielämää jo kouluaikoina. Isäntäni ulkoi-lutti alkuun minua talon toisella puolen että ei häkki ahdistaisi. Suostuin kuitenkin me-nemään muutaman päivän kuluttua pennun kaveriksi häkkipuolelle. Olihan siellä kuiten-kin joskus mukava leikkiä pennun kanssa ja vähän koulia sitä. Talvella kun oli kovat pak-kaset, jouduimme olemaan paljon sisällä kun isäntä ei tarennut pistää nokkaansa ulos. Silloin oli pennun kanssa mukava leikkiä, vedellä sitä pitkin lattiaa jostakin köyden pätkästä tai hanskasta joka sillä sattui ole-maan suussa. Eipähän käynyt aika pitkäksi. Tietysti minun piti myös opettaa sille perus-asioita isäntäni kanssa, esim. sisäsiisteyttä ja vähän käytöstapoja. Talven mittaan pennun kasvaessa isommaksi se teki joskus tihutöi-tä kun silmä välitti tai oltiin hetki kahdestaan. Se saattoi tyhjentää rosiksen pitkin lattioita ja katsella pöydät löytyisikö jotain syömistä ja purra varsinkin emännän kenkiä. Emän-nän huomattua tekokset se torui pentua, minä koetin olla hiljaa ja poissaoleva, että en se minä ollut. Kevättalvella yhteiset lenk-kireissomme pennun kanssa emännän seu-rassa tuntuivat joskus rasittavilta. Pentu luuli jo kasvaneensa isoksi pojaksi se haukkui ja rähjäsi vastaantuleville tuntemattomille laji-tovereille. Mitä isompi vastaantulija oli sitä enempi se rähjäsi. Ehkä se luotti minun tur-vaan että onhan se pomo mukana puolus-tamassa. Vetipä se joskus emännän polvil-leen ja ojan pohjalle. Kevään tullessa aita purettiin ja minä huokaisin helpotuksesta. Ihmeesti pentu oli oppinut jo rajat mihin sai mennä. Tietenkin se seurasi minua ja teke-misiäni ja kulki jäljessä. Yleensä isäntä otti meidät molemmat mukaansa kun lähti lii-kenteeseen varsinkin autolla. Minun ja isän-täni seurassa pentu oppi seuraamaan mei-tä. Joskus kun meillä isäntäni kanssa oli jo-kin tärkeä meno, jätettiin pentu kotia. Tie-tenkin minun tärkeä tehtäväni isännän avus-tajana ei saanut kärsiä, vaikka siltä joskus tuntui. Muutamien tehtävien suorittamises-sa (esim. tavaroiden nosto lattialta ja niiden kantaminen) minun oli opeteltava uusi tak-tiikka, kun pentu luuli että minä haluan leik-kiä sen kanssa. Kun se lähestyi minua, kään-sin äkkiä selkäni ja tein muutamat harhau-tusliikkeet, sitten äkkiä kurvi isännän kärryn vierelle ja tavarat syliin.

Pennun haku emännälle

Viime syksynä alkoi emäntä taas puhua oman koiran hankkimisesta, ettei tulisi kävä kun kasvattipentu lähtisi meiltä varsinaiseen avustajakoira-kouluun. Ajattelin että taas-ko uusi pentu! No olihan minulla jo vuo-den kokemus esikouluopettajan tehtävis-

tä. Mietin että menisi kai siinä sivussa toi-nenkin pentu. Tietysti minun vastuuni kas-vaisi koska oman laumani koko kasvaisi heti puolella. Eräänä syysaamuna pakattiin ka-mat autoon, isäntä ja emäntä etupenkille, me kasvattipennun kanssa taakse, sitten matkalle. Iltapäivällä saavuimme minulle tuttuun paikkaan, olin käynyt koulun tääl-lä. Sinne saapui myös isännän ja emännän jälkikasvu, tytär suoraan opiskelukaupun-gista. Siellä oli paljon lajitovereita. Osa oli koululaisia jotka valmistuisivat samaan am-mattiin kuin minä. Päätin kuitenkin pysy-tellä autossa enkä halunnut mennä koulu-laisten sekaan, tunsin kai ammattilypeyttä. Yövyimme siellä, tietysti minä ja kasvatti-

pentu autossa. Seuraavana päivänä lähdim-me kotimatkalle, uusi pentu meni tyttären kyytiin. Se oli hyvä, saatiinpahan makoilla rauhassa takapenkillä kasvatin kanssa kun ei ollut se pieni karvapallo meitä häiritse-mässä. Kotona syksy ja seuraava talvi me-nivät jo minulle tuttuun tapaan - samat hommat, pentuja oli vain kaksi. Häkki tuli heti mutta lähti myös keväällä. Huomasin kuitenkin talven mittaan että sain olla enempi rauhassa. Kun pentuja oli kaksi, ne rähisivät keskenään. Tarkkailin niiden tou-huja ja leikkejä sivusta ja puutuin asiaan vasta jos leikit näyttivät menevän liian ra-juiksi. Myös ruokailuista tuli uusi rituaali, isäntäni kun oli käskenyt meitä odottamaan ennen kuin antoi luvan ruokailuun. Alussa pennut eivät tahtoneet malttaa odottaa,

mutta vähitellen ne istuivat minun selkäni takana seuraten mitä minä teen ja luvan saatuamme säntäsivät perässäni ruokaku-pille. Keväällä kouluttaja haki kasvattipen-nun koulun penkille. Minulle tuli haieka mieli sen lähdettyä, olinhan toiminut sen esikouluopettajana puolitoista vuotta. Kesä meni nyt emännän pennun kanssa touhu-tessa ja sitä kouluttaessa. Se vain nyt ei anna minun olla rauhassa kun leikkikaveri lähti. Jatkuvasti se yrittää olla haastamassa minua mukaan leikkeihin. Joskus pitää oikein äräh-tää että jätä minut rauhaan. En tiedä olen-ko tulossa vanhaksi kun moiset leikit ei isommin enää kiinnosta. Isännän hankit-tua uuden menopelin jota se kutsuu koi-rankopiksi, liikumme paljon pentu muka-namme. Autoon rakennettiin meille oikein omat tilat, jossa on turvallista matkustaa ja mukava löhöillä.

Pentu on kasvanut isoksi pojaksi, se on jo yli vuoden ikäinen. Tässä syyskesällä se meinasi vähän riehaantua - olikohan se sen synttären aikoihin, kun naapurin lajitoveri tuli meidän reviiirille. Minä en siedä sitä! Kävin vähän ajelemassa tunkeilijaa pois. Sil-loin pentu lähti sen matkassa omille teil-leen muutamaksi tunniksi. Emännällä oli kova häätä ja paapatti isännälleni miksi se lasi pennun ulos. Minä koetin olla isäntäni tukena: Minkäs se sille voi kun toinen lähti. Syksy on mennyt jo rauhallisimmissa mer-keissä, pentu on oppinut perusasiat melko hyvin ja jotain muitakin pieniä asioita. Kak-si vuotta työn ohessa esikouluopettajana ovat olleet tosi mielenkiintoisia ja vaihte-levia, mutta aika rankkoja. Tämä vaihe on antanut minulle myös paljon uutta.

Rikasta on ollut

Kesällä meillä kyläili muutaman päivän ajan myös ammattikavereitani oli ihan hauska tavata ja vaihtaa kuulumisia. Vaikka muu-ten olen ammattini ja työtehtävien suhteen aika itsenäinen ja ylpeä ammattitaidostani. Vanhuuskin ehkä alkaa kohta painaa kun tuo leuan aluskin näyttää jo menevän harmaak-si. Mutta jospa tässä jaksaisi vielä muuta-man vuoden palvella ja avustaa isäntääni. Ehkä joskus pääsen ansaitulle eläkkeelle, saa nähdä. Elämä avustajakoira on anta-nut minulle paljon, se on ollut vaihtelevaa ja rikasta. Uskallan väittää että monella tavallisella lajitoverillani ei näin ole. Isäntä-ni tuntui tuossa mumisevan jotakin, urahti kai hyvänyön toivotukset emännälle. Uni tuntuu jo painavan päälle. Täytynee lope-tella nämä mietiskelyt sillä taitaa olla jo keskiyö.

NESSU TYÖMATKALLA SAKSASSA

Teksti: Lotta Lamminen

Opiskeluni veivät minut kesällä 2000 kolmeksi kuukaudeksi työharjoitteluun Erlangeniin, Etelä-Saksaan, ja avustajakoiranani Nessu seurasi luonnollisesti mukana. Ilman koiraa lähtemiseni olisi ollut paljon vaikeampaa, olisin tarvinnut avustajan, ja luultavasti lähtö olisi minun kohdallani jäänyt.

Jo työnhakuvaiheessa kerroin rehellisesti koirasta, ja sen aiheuttamista vaatimuksista työpaikan ja asunnon suhteen. Koiran piti saada tulla mukaani töihin ja luonnollisesti asuntoon. Pyörätuolin käyttäjän on muutenkin vaikeaa löytää asunto lyhyeksi ajaksi Erlangenista, eikä koira ainakaan helpottanut tätä asiaa ollenkaan. Onneksi saksalainen harjoittelunvaihtojärjestö hoiti asian puolestani ja saapuessani minua odotti ihana asunto, jossa oli huomioitu sekä koira että pyörätuoli.

Laivalla keinuen

Matkustin Saksaan lautalla ja omalla autolla. Lauttamatka Helsingistä Travemüнден kestäähän lähes kaksi vuorokautta. Kannella on koiraa varten hiekkalaatikko, eikä Nessu edes erikoisemmin oudoksunut sitä. Ensimmäisellä kerralla se katsoi laatikkoa vähän kummissaan, mutta komento ”pissalle mars” auttoi tässäkin tilanteessa, ja Nessu ymmärsi, että täällä vessa on nyt tämän näköinen. Laivan keinuminen ei Nessua paljonkaan hetkauttanut, mitä nyt vähän piti tasapainoa hakea, mutta pyörätuolin vetäminen sujui heiluvallakin alustalla. Puolenvälin reippaamman aallokon aikana se ei suostunut istumaan ollenkaan, vain kävellemään tai makaamaan. Maatessaankin se piti etujalat tukevassa haara-asennossa, ikään kuin varmistaakseen tasapainonsa. Pahoinvointia ei kuitenkaan esiintynyt kummallakaan matkalaisella, joten sen suhteen matka sujui hyvin.

Laivan henkilökunta oli erittäin ymmärtäväistä ja auttavaista. He lupasivat käyttää Nessua kannellakin, jos se olisi minulle liian vaikeaa, mutta onneksi selviydyin ilman apua. Kannelle oli kyllä hankala mennä pyörätuolilla korkean vesikynnyksen takia, mutta aina oli riittävästi apua saatavilla, eikä todelliseen pulaan koskaan jouduttu. Laivalla koira sai olla mukana joka paikassa,

kun olin ensin kertonut, että se on avustajakoira ja että sen tulisi saada olla myös ravintolatiloihinsa. Ruokailun aikana Nessu makasi rauhallisesti pöydän alla eikä suurin osa muista matkustajista edes huomannut karvakorvaani.

Oma koppa kullan kallis

Lauttamatkan jälkeen edessä oli reilun 700 km:n ajo Saksan halki. Nessulla oli autossa oma kuljetuslaatikko, jossa sillä oli turvallisista olla. Matkatavarat ja pyörätuolit pysyivät varmasti kopan ulkopuolella ja Nessulla oli mukava tila oman vilttinsä päällä koptissa. Ilmeisesti koppa oli Nessunkin mielestä miellyttävä, koska se hyppäsi sinne aina mielellään ja taukopaikoillakin makoili siellä vaikka ovi oli auki. Kesän aikana koppa oli korvaamaton apu koiran kuljetuksessa, kun autosta puuttuivat takapenkit ja se muistutti enemmän pakettiautoa kuin henkilöautoa. Ilman koppaa koira olisi joutunut vaarallisesti vaeltamaan tyhjässä takatilassa pyörätuolin ja muun roinan seassa.

van päästää sen takapihalle tarpeilleenkin tarvittaessa. Olikin mukava herätä sunnuntaiaamuna kun koiran saattoi päästää pikaisesti takapihalle ja näin siirtää aamulenkkiä tunnilla, parilla eteenpäin. Asunto oli kaupungin laidalla lähellä peltoja ja peltoteitä, joilla oli hyvä ulkoiluttaa koiraa. Saksassa koiran ei tarvitse olla kytkettynä, joten Nessukin sai juoksentella vapaana pitkin teitä ja ruuhikoita. Töihin oli matkaa asunoltani noin viisi kilometriä, ja kävelyreitti kulki metsän läpi. Kävelimme joka aamu töihin, joten Nessu ei tarvinnut varsinaista aamulenkkiä ollenkaan. Tämä nopeutti aamutoimia huomattavasti ja antoi minulle kaipaamani lisän yöuniini.

Saksalainen koirakulttuuri on hyvin erilainen kuin täkäläinen. Koska koiria ei tarvitse pitää kytkettynä, melkein kaikki koirat ovatkin vapaina, mutta valitettavasti useat omistajat eivät juurikaan välitä katsoa niiden perään. Erityisesti meidän asuinalueellamme koirat elivät suhteellisen vapaasti, ja omistajat luottivat siihen, että ne tulevat kyllä takaisin. Yleisin irrallaan juoksevan koiran omistajan kommentti olikin ”Er macht nichts”, ”Ei se tee mitään” kun koira juoksi täyttä vauhtia kohti. Useimmat eivät tehneetkään, mutta jotkut tulivat päälle suorastaan aggressiivisesti. En myöskään

Nessu eli matkalla herroiksi: oma kabinetti ja ruokaa ja juomaa...

Vapauden valo- ja varjopuolia

Määränpäässämme Erlangenissa meitä odotti mukava yksiö, jossa koira sai olla vapaasti ja antoipa vuokraemäntä vielä lu-

halunnut antaa Nessun leikkiä koirien kanssa, olivatpa ne kilttejä tai eivät, sillä en halunnut ottaa riskiä, että se saisi ulkoloisia, joita Keski-Euroopan maissa on enemmän kuin meillä. Osa koirista oli hyvin hoitamat-

toman näköisiä, enkä halunnut Nessun olevan tekemisissä niitten kanssa. Lisäksi Nessu ei työtehtäviensä vuoksi saa leikkiä liikaa muitten koirien kanssa, mitä saksalaisten koiraihmissen oli hyvin vaikea ymmärtää. Nessu alkoi kesän aikana arastella irti olevia koiria, ja palattuamme olemme joutuneet tekemään paljon töitä ongelmattoman kulkemisen eteen.

Saanko esitellä: Avustajakoira!

Avustajakoira oli Saksassa suhteellisen tuntematon käsite. Monille ihmisille oli yllätys, kuinka paljon erilaisia asioita koira voi tehdä, ja sainkin selittää sen työnkuvaa monta kertaa. Saksalaiset suhtautuvat koiriin yleisesti ottaen suvaitsevaisemmin kuin suomalaiset ja koiran saa ottaa mukaan useampaan paikkaan kuin täällä. Ongelmia syntyi kun halusin viedä Nessun sellaiseen paikkaan, johon koiria ei normaalisti saanut viedä. Sääntöjen säännöistä kiinni pitävä virkamies ei voinut joustaa säännöistään, eikä myöskään ymmärtää avustajakoiran ja opaskoiran samankaltaisuutta.

Eräessä museossa meille sattui hauska tilanne. Olin kahden ystäväni kanssa tutustumassa näyttelyyn, kun yksi vahtimestareista tuli sanomaan, ettei museoon saa tuoda koiria. Minä selitin ystävällisesti, että se on avustajakoira ja selitin sen tarpeellisuuden minulle, johon vahtimestari totesi: "Niin, teillä on opaskoira, mutta kuka teistä sitten on sokea?".

Kesän aikana Nessu pääsi tutustumaan mitä erilaisimpiin paikkoihin, ja opimme liikku- maan yhdessä mahdollisimman tuntuvis- sa paikoissa. Ehkä vaikein tilanne meille molemmille oli Hannoverin maailmannäyt- tely Expo2000, jossa vietimme kaksi ras- kasta päivää. Hirveässä ihmispaljoudessa vaeltaminen on raskasta sekä koiralle että ohjaajalle, mutta selvisimme siitäkin kun- nialla. Edes kamelit eivät häirinneet Nes- sun työskentelyä, nenä nousi vain vähän tutkailemaan omituista hajua.

Kolmen kuukauden oleskelu vieraassa maassa outojen ihmisten ympäröimänä oli sekä minulle että koiralle hyvin kasvattava kokemus. Minä opin entistä paremmin käyttämään Nessun taitoja hyväkseni, kun muuta apua ei yksinkertaisesti ollut saatavilla, ja samalla luottamaan sen toiminta- varmuuteen vaikeissakin tilanteissa. Nes- su taas kiintyi minuun entistä vahvemmin, kun muita ihmisiä sen elämässä ei juuri ol-

Nurnbergissa sylityksin.

lut. Haluaisinkin rohkaista kaikkia avustaja- koiran käyttäjiä ottamaan koiran mukaans- a ihan kaikkialle, sillä siten koiraan saa rak- kennettua niin lujan luottamuksen että sen kanssa pärjää missä vaan.

rakennamme uutta - korjaamme vanhaa

MTM

RAKENNUS OY - BYGGNADS AB

Pitkäkatu 85, 65100 Vaasa
Puh. (06) 320 5600, fax (06) 320 5601

RAPE KANSAINVÄLISTYY: TYÖTÄ ESPANJASSA

Teksti: Anneli Tarakkamäki

Melkein neljä vuotta on vierähtänyt siitä, kun rupesimme Rapen kanssa viettämään yhteistä elämää Lappeenrannan talvipakkasissa. Silloin jo oli mielessäni paikka, jossa talvella voisin liikkua pyörätuoleineni ilman lumiesteitä. Rapen vetoavulla voisimme liikkua paljon ja vauhdilla. Nyt kun perhemme lapsetkin olivat lentäneet pesästä, oli sopiva aika toteuttaa unelma. Eikalle, minulle ja Rapelle sopiva paikka löytyi pienen etsinnän jälkeen vuosi sitten Espanjan eteläkärjestä.

Rokotuksia, lääkärintodistus, koppa...

Kun kaikki rokotukset, lääkärintodistus, koppa jne. oli hankittu, oli Rape valmis osaltaan pitkälle matkalle. Rape määräsi matkareittiämme. Itämeri ylitetäisiin Saksaan laivalla. Lippuja Finnlinesilta tilatessamme varmistui, että avustajakoira pääsee mukana.

Oli ilta, vähän haikeat ajatukset pyörivät mielessä kotisatamassa. Mutta oli yksi, joka ei tiennyt, minne olimme menossa, Rape! Kun passit oli tarkastettu, ilmoitimme että meillä oli koira mukana. Kukaan ei reagoinut siihen tullissa. Laivalla saimme autopaikan hissien vierestä. Jo ennen kuin ehdimme autosta ulos, oli luiska laitettu valmiiksi. Ja niin oli laiva lastattu Annelilla, Eikalla

ja Rapella. Matka alkoi kohti tuntematonta tulevaisuutta.

Ruoka kuului lipun hintaan ja me syötiin, syötiin ja nukuttiin. Yöllä oli kova myrsky, mutta Rape kuorsasi sängyn vierellä onnellisena. Joskushan silläkin pitää olla loma! Laivalla oli koirien toilettitarpeita varten hiekkalaatikko, mutta Rape ei koko matkan aikana suostunut käyttämään sitä. Onneksi eläinlääkäri oli kertonut omasta koirastaan samaa!

Automatkailija Rape

Aamulla olimme Saksassa, Rape oli ensimmäisen kerran ulkomailla. Saksa saikin Rapelta pitkän kasteen. Hampurissa kävimme ostoksilla. Rape tärisi, kun jätimme sen auton vartijaksi keskelle kaupunkia. Matkalla eteenpäin maisemat olivat mahtavat, vihreitä kumpareita, lehmä laitumella, alhaalla kyliä taloineen ja kirkkoineen.

Näkymät muuttuivat heti Ranskan puolella, Alppien läheisyys oli selvästi havaittavissa. Rape makasi tyytyväisenä kopassaan. Neljä kertaa päivässä pysähdyimme jonnekin niistä pyörätuolivessapaikoista, jotka oli liikennemerkillä ilmoitettu hyvissä ajoin ennen kääntymistä. Rape sai juoksennella läkähdyksiin asti, sitten vettä ja baanalle.

Lenkille lähdössä.

Muuttolinnut saimme kiinni Pohjois-Espanjassa, niitä oli sähkölangoilla monta kilometriä, ja laulu oli mahtava. Sanoinkuvaamaton maisema, vasemmalla siinsi Välimeri ja tien molemmin puolin kasvoi sitruuna- ja appelsiinipuita. Mustalaiset vaelsivat vankureissa, varahevokset kävelivät perässä.

Benidormin jälkeen maisemat muuttuivat karummiksi. Jossain tien vieressä oli koirakennel, ainakin 200 pentua haukkui häkeissä. Vuorten rinteille oli kerätty kiviä, multaa päälle ja niissä kasvoi oliivipuita. Alicante, josta ensin meinasi tulla talvikotimme, oli ylhäältä vuoristotieltä katsottuna kuin olisi ollut maisemaa kuusta.

Moottoritien puhkoessa maisemaa 1500 metrin korkeudessa näimme vuorten sisään rakennetut yhteisöt. Sierra Nevadan huiput siinsivät yli kolmen kilometrin korkeuksina. Kuinka pieneksi itsensä tuntee kaiken tämän kauneuden edessä.

Uusi työmaa

Pimeyden jo laskeutuessa olimme onnellisesti perillä Costa del Solissa. Taakse oli jäänyt yli 3000 ajokilometriä ja tuulinen Itämeri. Rapekin pääsi kopastaan ulos kesäiseen ilmastoon. Ilmeestä päätellen hänenkin matkansa oli sujunut hienosti. Laukkuja sisälle kantaessamme (Rape kuljetti tietysti oman osansa) kuului jostain karaokebaarista "Olen suomalainen". Emme tainneet olla ainoat muuttolinnut. Toista avustajakoira tuskin näemme täällä tänä talvena – ei ainakaan yhtä hyvää matkaseuraa kuin Rape. Ja hyvän avustajan kanssa täällä varmaan pärjää mukavasti, mutta siitä seuraavassa Aputassussa lisää.

Rape Annelin kansa tutustumassa paikalliseen eläinlääkäriin (vas.).

RICO KUNTOUTUSREISSULLA

Teksti: Aputassu Rico, tulkkina Sanna

Eräänä syyskuun lopun aamuna minut kiskottiin ylös sängyn lämmöstä, aivan liian aikaisin. Katsoin emäntääni, Sannaa, alta kulmain, että kuka hullu nousee tähän aikaan aamuyöstä!?? Samalla selvisi sekin, miksi Söpö-kissa ja linnut menivät edellisiltana mummilaan hoitoon. Meidän piti lähteä lenkille jo viiden maissa, koska täytyi ehtiä junalle. Olin menossa emäntäni mukaan kahden viikon kuntoutusjaksolle, vieläpä Kankaanpähän asti.

Täysi työpäivä matkalla

Junaan tullessa olin valppaana. Täytyi seurata konduktööriä, koska hän kantoi minun ruokasäkkiä. Ettei hän vain yrittänyt varastaa sitä itselleen?! Koko matkan makasin omalla peitolla. Välillä alkoi kyllästyttää makaaminen, mutta pieni ja loittelu auttoi asiaa. Matka Rovaniemeltä kesti junalla yli 7,5 tuntia ja lisäksi taksilla melkein tunnin, joten

perille päästyämme olimme aivan poikki matkustamisesta.

Koska minä olin mukana, saimme oman yhden hengen huoneen. Huoneeseen

si ja ottaa palloja kiinni. Minkä minä sille voin, että ne ”katosivat”, kun sain niistä otteen...

Päivät olivat yhtä lentoa, kun kuljettiin hoidoissa. Jouduin tosi paljon makoilemaan erilaisten laitteiden vieressä. Peliryhmät olivat mukavia; sain itsekin pelata välillä toisten mukana, kunhan muistin ottaa palloni mukaan. Kävimme kahdestaankin pelailemassa ja riehumassa ylimääräisiä energioita pois.

Kävimme myös mm. fysio-akustisessa tuolissa, josta en pitänyt lainkaan. Se värähteli eri taajuuksilla, joita kuuntelin pää kallellaan. Ne äänet alkoi pelottaa, jolloin päätin mennä Sannan syliin loppuajaksi. Tuolin tarkoitus oli rentouttaa, mikä onnistuikin. (Apu, minulta pääsi tuhnu siellä pienessä kopperossa! Noloa!)

Kollegakin tavattiin

Ai niin, tavattiinhan me eräs apu-tassukin siellä, nimittäin Lasse. Ekaksi minä pelkäsin tulla huoneestani käytävälle, kun huomasin, että Lasse onkin saksanpaimenkoira!!! (Koska alkukesällä eräs sellainen yritti hyökätä kimppuuni, minulla jäi kammo niitä kohtaan!) Huomasin pian, että Lasse onkin kiva kaveri ja nuuskimme toisiimme. Mutta pallooni en antanut koskea.

Pari viikkoa kului nopeasti ja sitten oli jo aika pakata tavarat. Olikin jo ikävä Söpöä ja muita. Kotimatka sujui samaan malliin, joten makoilua riitti...

Kotiin päästyäni sain hirveän hepulin; kierittelin ja hajoitin lelut ympäri huushollia. Aikani riehuttuani rauhoitin huokaisten nukkumaan.

Onhan se kivaa käydä välillä reissussa, mutta kyllä KOTI on aina KOTI!!!

T TAXI 29 * VAASA
O
Y **M. Koljonen**
O **0500 668 489**
T Ilmastointi
A 1+8 henkilöä
 Myös tavarakuljetukset

päästyämme levitimme kaikki leluni ja muut tavaramme, jotta tuntuisi kotoisammalta. Ainoa huoleni oli tosi kapea sänky. Miten me molemmat sovittaisiin siihen nukkumaan? Itse ainakin nukuin hyvin, mitä nyt välillä potkittiin ja tönittiin toisiimme.

Pelimiehiä ollaan

Ekana päivänä olin ryhmän mukana pelamassa ilmapalloilla sulkista. En vieläkään ymmärrä, miksi minut vietiin välillä pois omaan huoneeseen. Koetin vain olla avuk-

TULE KÄYMÄÄN

KUMIALAN TUOTTEET JOKA LÄHTÖÖN

- Hihnat • Hihnapyörät • Letkut • O-renkaat • Stefat
- Mannerpyörät • Nostovyöt • Teipit

Palvelu joka pelaa ...

KUMISIN PAIKKA

KUMI-JÄRVINEN OY

Myllykatu 7, 65100 Vaasa, 06-317 4044, 317 2629 Fax 06-312 6288

KUN RIKU TAPASI HIRVEN

Teksti: Pirkko Patronen

Aputassuni Riku on tavannut moniakkin kaitenkarvaisia eläimiä elämänsä varrella – pienempiä ja suurempia. Lajitovereihinsa se suhtautuu pienellä varauksella; mitä suurempi koira sen vähemmän se sitä kiinnostaa. Pienet koirat saavat Rikun niskakarvat pystyyn, se jopa pelkää näitä pieniä otuksia. Tämän lehden lukijoille jo tutuksi käynyt kissamme Akuliina hävisi keväällä; Riku ja Akuhan olivat parhaat kaverit. Ne nukkuivatkin vierekkäin, tosin aina sopivan välimatkan päässä toisistaan. Etsimme kissaa Rikun avustuksella koko kevään, mutta tuloksetta.

Nyt talossamme on uusi kissanpentu, Yrtti nimeltään. Alussa Riku suhtautui pentuun epäluuloisesti, mutta kun se havaitsi, että kissa aikoo jäädä pysyvästi taloksi, se pikkuhiljaa alkoi tehdä myönnötyksiä Yrtin yrityksille tehdä lähempää tuttavuutta sen

hännästä; Rikuhan ilmaisee ystävällisyyttä hännän heilutuksella ja kissanpentua kiinnostaa kaikki eestaas liikkuvainen.

Tänään he ovat parhaita ystäviä; Tosin vähän eri tavalla kuin Akuliinan kanssa. Riku voi ajaa Yrttiä takaa ja Yrtti voi ajaa Rikua takaa. Kun taas Aku ei koskaan suostunut Rikun takaa ajettavaksi. Se vain köyristi selkäänsä ja katsoi vihaisesti. Riku ei oikein mielellään jakaisi patjaansa uuden kissan kanssa. Kissanpentu kun kaipaisi läheisyyttä ja se venyttäisi itsensä ihan liki Rikua. Hiiret, myyrä ja sammakot, jos elävinä Riku ne tapaa, saavat ystävällismielisen hännänheilutuksen ja kovakouraisen tassun kosketuksen.

Isännän arvailuun, kuinka Rikusta voisi tulla hyvä hirvikoira, saimme vastauksen tässä menneenä kesänä. Olimme palaamassa

mökkirannasta eräänä alkukesä valoisana yönä. Huomasimme tienposkessa nuoren naarashirven ruokailemassa. Pysäytimme auton, sammuttamatta moottoria, jolloin hirvi jäi paikoilleen. Päätin Rikun autosta ja se oli heti hajulla tuoreista jäljistä, muttei huomannut hirveä. Hirvi kylläkin huomasi Rikun ja alkoi uteliaasti korvat höröllä lähestyä Rikua. Jännitimme kuinka lähelle hirvi uskaltaa tulla. Auton ja hirven välissä ei ollut matkaa enää kuin noin viisi metriä. Sitten Riku havaitsi hirven ja haukahti keran. Pitkät takakoivet vain vilahtivat, kun hirvi lähti pakoon. Riku meni perässä vähän matkaa häntä heiluena, ikään kuin olisi tavannut parhaan ystävänsä. Niin oli sitten Rikun pääsy hirvimetsälle tänä syksynä sinetöity.

Mercedes-Benz Vito.
Erottuu edukseen.

Myös liikuntavammaisten suosikkiauto.

VEHO

MERCEDES-BENZ
HYÖTYAJONEUVOT

Inva-autojen muutostyöt - nostimet

THE BRAUN CORPORATION

MADE IN AMERICA

Varustelemme henkilö- ja pakettiautoja

Nostokyky n. 350 kg

ESIMERKKIRATKAISUJA
■ henkilöautot
■ pakettiautot
www.handicar.com

HANDICAR Ky

Piiukuja 4 A 9, 01600 VANTAA
Puh. +358 9 504 2385
Fax. +358 9 5303 6600
jussi.rantala@handicar.inet.fi
www.handicar.com

Aseennus:
Kytöntie 5
00770 HELSINKI
Puh. +358 9 347 6115

AVUSTAJAKOIRAN HAKIJAKSI?

Liikuntavammaisten ihmisten palvelukseen on koulutettu avustajakoiria maassamme vuodesta 1994. Toimintaa on toteutettu Invalidiliiton projektina Raha-automaattiyhdistyksen tuella. Vuosittain työelämään siirtyy viisi koulutettua avustajakoira. Ne auttavat isäntiään päivittäisissä askareissa ja edistävät heidän itsenäistä selviytymistään. Kaikessa koira ei tietenkään pysty korvaamaan ihmisapua. Avustajakoiran työnkuvaan kuuluu mm. ovien avaaminen, esineiden poimiminen lattialta, tavaroiden siirtäminen, pyörätuolin vetäminen, ostosten kantaminen selkäreppussa ja lisäksi monenlaisia isännän yksilöllisten tarpeiden sanelemia tehtäviä.

Kouluttajana toimii Marja Kalpamaa Merikaarosta, apukouluttaja on Leena Rajala Naantalista. Avustajakoira hakeneille järjestetään tiedotus- ja haastattelutilaisuus, jonka jälkeen koira-avustajan saajat valitaan. Kun koirat ovat saaneet peruskoulutuksen, on vuorossa niiden ja isäntien yhteinen koulutus- ja luovutustilaisuus. Jatkossa kunkin parin yhteistyön sujumista kotona seurataan.

Kuka voi saada avustajakoiran?

Avustajakoirille on jatkuva haku aika. Ne on tarkoitettu aktiivisille, koirista pitävälle lii-

kuntavammaisille ihmisille. Hakijan psyykkisen ja sosiaalisen tilanteen tulee olla kunnossa. Isännän pitää sitoutua ylläpitämään koiran taitoja. Hakemuslomakkeella kartoitetaan vamman laadun lisäksi perheen allergiat, asumismuoto, kokemukset koirista sekä avustajakoiraan liittyvät tarpeet ja toiveet. Avustajakoiraan liittävät tarpeet ja toiveet. Avustajakoiraan liittävät tarpeet ja toiveet. Avustajakoiraan liittävät tarpeet ja toiveet. Avustajakoiraan liittävät tarpeet ja toiveet.

Raha-automaattiyhdistyksen tuella koulutetut koirat luovutetaan uusille isännille maksutta. Vain koiran ylläpito jää haltijan maksettavaksi. Invalidiliitto omistaa koulutamansa koirat.

Taitokoe

Jokaiselle avustajakoiran haltijalle myönnetään avustajakoira-kortti, joka todistaa että koira on koulutettu. Alun käyttöönottokat-
sastuksen jälkeen isäntä ja koira käyvät taidontarkistuskokeessa joka toinen vuosi. Näiden kokeiden perusteella avustajastuksen voi saada myös koira, jonka sen isäntä on itse kouluttanut. Kokeiden valvonnasta ja arvostelusta vastaa Invalidiliiton hyväksymä tuomari, joka on saanut koulutuksen tehtävään.

Lisätietoja: Invalidiliitto ry

Kuntoutussihteeri Hélène Stjernschantz
Kumpulantie 1 A, 00520 Helsinki
Puh: 09-6131 9218
Sähköposti: helene.stjernschantz@invalidiliitto.fi

Avustajakoira-kouluttaja Marja Kalpamaa

Kaaponkatu 7, 66510 Merikaarto
Puh/fax: 06-4781 666 GSM 040 569 6665
Sähköposti: marja.kalpamaa@pp.inet.fi

Avustajakoira ry:stä saat tietoa käyttäjäkokemuksista

Puh: 040 811 8860/ Petri Ikola, pj.

Colette pieni musta koira

Uma kirjoittaa koirista ja enkelikoirista uuden kirjan sivuilla

Oletko koskaan miettinyt minkälainen koirasi mahtoi olla pentuna? Avustajakoiraathan tulevat meille käyttäjille kotiin aikuisina. Emme pääse haistelemaan pennun pyöreää olemusta ja kokemaan sen vilkkaita ja teräviä pikkuhampaita. **Uma Aaltosen** kirjan sivuilla labradorinnoutajan pentu Colette touhua niin elävästi, että sen on melkein kuin nähnyt ja tuntenut. Kyyneleetkin valuvat kirjaa lukiessa, sillä koiraihmiset joutuvat hyvästelemään nelijalkaiset ystävänsä josain vaiheessa lopullisesti.

Uma on kirjoittanut Colette-pennusta jo 1970-luvun lopulla, nyt kirjasta on ilmestynyt uusi painos, jossa Coletten tarinaa seuraavat muiden Uman koirien tarinat. Uma

Aaltonen osaa kuvata arkipäivän pieniä yksityiskohtia kiehtovan elävästi ja taivutella notkeasti suomen kieltä. Kirjan sivuilta huokuu eläinrakkaus. Lukija kurkistaa maalla elävän noutajan pentuelämän ja aikuisten koirien arvokkuuteen. Ehkä tulee poimit-

tua myös eväitä siihen koirasta luopumiseen, mikä joskus on edessä.

Aaltonen Uma: Colette pieni musta koira, Juva 2000.

Teksti: Sari Salovaara

SAMHABISTA APUVÄLINEET

Liikkumiseen: Kepit, potkupyörät, rollaattorit, pyörätuolit, turvavyöt, renkaat, pinna- ja kelausvanteen suojat...

Asuminen ja hygienia: Sängyt, patjat, tyynyt, sylitarjottimet, pöydät, kutsuntalaitteet, suihkutuolit, tukikahvat, tarttuma-apu...

Tekstiilit: Kylpyviitat, ruokalaput, liukulakanat, vuodesuojat,

Ruskovillaa: sukat, kohdelämmittimet, kerrastot...

OY OLOF EKBLÖM AB
SAMHAB
APUVÄLINEET - HJÄLPMEDEL
Rautakalliontie 7, FIN-01360 VANTAA
Puh: 09-871 1066, Fax 09-871 1077
Internet: www.samhab.fi

*Annamme mielellämme lisätietoja
puh: 09-871 1066*

**Tuotteemme myös internetissä
www.samhab.fi**

ULKOILU ON TEKSTIILI-URHEILUAKIN

Teksti: Ritva Lehtiö

Liikuntavammainen koiranulkoiluttaja mieltii monet kerrat, onko hänellä kaikki vaatetusvaihtoehdot tiedossa sään haltijan koetellessa. Nykyään apuvälinealalla jo on pukinetarjontaa. Vantaalainen Olof Ekblom kertoo, että apuvälineäyttelyissä eri mais- sa voi olla esillä paljonkin vammaisille suunniteltuja tai heille muuten erityisen sopivia vaatteita. Olof osaa katsoa oikealla silmällä näitä asioita oman apuvälinefirmansa vuoksi ja myös sen takia että hän itse liikkuu sähköpyörätuolilla.

-Nykyisin ehdin ulkoilla vähemmän, mutta hyvässä muistissa on että 30 asteen pakka- sissa tuli jo kylmä, Olof naurahtaa eikä suo- sittele sitä liiemmin.

Lämpöpukeutumisessa vaatteet eivät saa olla niin jäykkiä ja paksuja, että ihminen muuttuu liikkumattomaksi tönköksi. Säh- köpyörätuolin käyttäjänkin on pystyttävä liikkumaan yllättävän paljon. Oivallinen ni- ksi on kerrospukeutuminen. Olof pitää hyvi-nä ruskovillavaatteita, jotka ovat ohuita mutta pitävät silti lämpötasapainoa yllä. Kotimainen valmistaja on Ruskovilla. Tuot- teita on sekä alus- että päällyskäyttöön. Ne ovat pehmeitä ja sopivat herkkähipiäisel- lekin yleensä suoraan ihoa vasten. Alusasuj- en lisäksi on mm. polvien, ranteen, hartioiden lämmittämiä. On sukkia, käsineitä, huppareita, säärystimiä, kommandopipoja jotka peittävät kasvot silmiä lukuunottamatta. Kekseliäs ulkoilupaita on sellainen että siinä on takahelma pidennetty suojaamaan istujan selän ja takaliston, kädet voi pitää lämpimänä kääntämällä hihat alas jolloin toiminnallisuus säilyy peukaloa varten teh- dyn reiän ansiosta. Ruskovillan hyviin omi- naisuuksiin kuuluu se, että niiden hoidoksi riittää useimmiten tuuletus, pesua tarvitaan harvoin. Eränkävijät ovat testanneet rus- kovillavaatteita tosi hikisissä ja myös kylmissä olosuhteissa.

Päällysvaatetuksen tulisi sujua mahdollisim- man vaivattomasti ja nopeasti, ettei ulos- lähtijä väsyisi ja hiostuisi ennen kuin on päässyt liikkeelle. Hyviä ratkaisuja löytyy mm. ruotsalaisesta Eva Lindströmin valmis- vaatevalikoimasta. Pyörätuolilaiselle käte- vä on ajopussi, johon on helppo sujauttaa

jalat ja takamus. Jalkahuopa taas kiinnite- tään tarroilla jalkojen alta. Valikoimissa on myös viittoja, joissa on tarrakiinnitys ja rei- ät käsille. Vetoketju- ja tarrakiinnityksillä varustettuja lapasia on erilaisia. Oma mal- linsa on käsille, joissa sormet ovat kouki- tuneet. Sähköpyörätuolilapasan oivallus on se, että sähkökin nuppi voi olla hanskan si- sällä. Jalkoihin on tarroilla kiinnitettävät kangassaappat, joissa on nahkapohja. Niiden sisässä voi pitää vaikka tavallisia ken- kiä. Olof muistuttaa, että joillakin on myyn- nissä myös patterisukkia, joskaan hän ei ole kokeillut niitä. Sisälle tultua mukavaa läm- pöä saa mikrossa nopeasti lämpiävästä pik- ku tyynystä, jossa on viljan jyviä sisällä. Sateen varalle Olof suosittelee viittaa. Se pitää selustankin kuivana. Istuvalla ihmisel- lä takamus kastuu, jos hän liikkuu sadeta- kissa. Olofin viitat ovat sen pituisia, että jalkateriä suojaamaan pitää olla saappaat tai pussi.

Vammaispukineiden ongelmana Olof näkee sen, että ne ovat aika kalliita joten varas- toa ei kannata paljon pitää. Vaatteet ovat toisaalta laadukkaita ja kestäviä. Olof tote- aakin, että jos hänellä ei ole jotain tuotet- ta, hän tilaa tarvittavan jos se on mahdol- lista. Ja aina kannattaa kysyä, löytyisikö jo- honkin vaatepulmaan ratkaisuja. Keskuste- lemalla voi saada kokonaan uusia ideoita. Tietoa ja neuvoja vaatteista ja muista apu- välineistä voit kysyä Olof Ekblomilta, puh: 09-871 1066.

HAUSkaa on kiittää

Eikka Tarakkamäkeä mahtavasta varain- hankintatyöstä. Sen ansiosta yhdistyksem- me on päässyt vauhtiin, josta hyötyvät kaik- ki karvakuonoavustajat käyttäjinään!

Kansainvälisillä sivuilla

Amerikkalaiset avustajakoiren käyttäjät saivat tutustua toimintaamme IAADP:n jul- kaiseman **Partner´ s Forum**in (2000/2) palstoilla. Tässä neljä kertaa vuodessa il- mestyvässä lehdessä esiinnyimme raportis- sa sanoin ja kuvin. Lehdessä kerrotaan avus- taja-, opas- ja kuulokoiriin liittyvästä työstä ja elämästä USA:ssa ja kaikkialla, missä toi- mintaa on tai ollaan aloittamassa.

APUTASSUT AMMATISSAAN

Palvelualttiutta, tietoa, taitoa, turvaa, kuntoilukaveruutta, opiskeluintoa, hännänhuisketta

KIITOS TUESTASI
Avustajakoira ry

Maailman johtava

PUTKITYÖSTÖ-KONEIDEN
valmistaja

T-DRILL

PL 20, 66401 LAIHIA
Puh. 06-475 3333, Fax 06-475 3300

Hevoshulluja ihmisiä

Jesperin ajatuksista poimittua: Voi että koiralla pitää olla riesaa hevosista. Kyllä avustajakoiran luonnolle käy se, että oma ihminen kiipeää ulottumattomiin ison eläimen päälle. Sitten ihminen vielä silittelee sitä, lepertelee ja pahimmassa tapauksessa antaa hevoskaakille leipää, jota koira paljon enemmän tarvitsisi. Tämä hevoshulluus riippottaa ihmisiä niin, että pitää mennä jopa tylsiin massatapahtumiin katsomaan kun nuo kömpelöt eläimet hyppivät ja tanssahtelevat. Helsingissä oli taas syksyllä **International Horse Show**. Ihmiset tuijottivat, melkein kuolasivatkin kun **Marko Björs** ratsasti orilla **Don Carlos** ja esitti musiikin tahdissa ohjelmaa. Oli siellä väliajalla koirien agilityakin. Onnistuin vähän haukahtelemalla tervehtimään ja kannustamaan lajitovereita katsomon puolelta. (SS)

CAMPING PELLO

TEE ELÄMÄSI ERÄRETKI

Vietä unohtumaton hetki luonnossa.

Räätälöimme retket sinulle sopiviksi.

- LOHEN kalastusta liikuntaesteisille
- Lauttaretket
- Kotaillat
- Moottorikelkka safarit
- Pilkkiretket

Tule ja koe Torniojoen ihanuus.

Lautalta kalastaen tai muuten luonnossa viihtyen.

VAIN mielikuvitus asettaa rajat!!!

ERÄ AHJO OY:n
Wäylävaappuverstas
Tehtaan myymälä
Wäylävaaput
Yritys vaaput,
lahjapakkaukset suoraan meiltä
sekä kahvila CRA MIA.

ERÄ AHJO oy
Hannurannantie 35
95700 PELLO
puh. 0400 907600, 0400 225654
016 512110, 016 512494
fax 016 515601
era.ahjo@oy.inet.fi

TILINTARKASTUSTOIMISTO REVISIONSBYRÄ

Laimi Kurtén Oy Ab

Laimi Kurtén
HTM • GRM

Orrenkatu 30 Orregatan
65300 Vaasa - Vasa
puh./fax (06) 3211 866 GSM 0500 166 512
koti/hem (06) 3212 078
E-mail: laimi.kurten@pp.inet.fi

Kansankatu 2
96100 Rovaniemi
kaarina.holopainen@pp.nic.fi

Puh. 016-346 560
GSM 040 538 8359
Fax 016-3421 987

Kotimaista laatua

Kuvan tuoli erikoisvarustein.

**Sinun toiveesi ja tarpeesi,
meidän osaamisemme**

sekä

**perinteinen
käsityötaito.**

**Yksilöllinen,
mittojesi mukainen**

***JT-Mirage*
pyörätuoli.**

MENOX

**Nyt meiltä myös MENOX-
ajohallintalaitteet. Myynti
ja asennus valtuutetun
jälleenmyyjän
ammattitaidolla.**

Talart Oy

**Raudoittajantie 9, 36100 Kangasala as.
puh. (03) 377 1669, fax (03) 377 1688, GSM 0400 632 347
E-mail: talart@saunalahti.fi**

LEHTIMÄEN OPISTO JA VALKEALAMMEN KURSSIKESKUS

* erityiskansanopisto vammaisille
PL 13, 63501 LEHTIMÄKI puh. 06-52202
faksi 06-522 0290
Valkealampi puh. 06-527 1255
faksi 06-527 1266

- * Kelan kuntoutusta vaikeavammaisille lapsille, nuorille ja aikuisille
 - * perhekursseja
 - * ratsastusterapiakursseja
- * Kansanopiston perusoppijakso 1-2 vuotta
- * Avustajakoira-viikoloppu elokuussa
- * Valkealammella leiri- ja luontokursseja, myös erilaisia "koitatapahtumia"
- * Tilaa esite - tule hankkimaan kokemuksia!

NAAPURINVAARA - KAINUUN HELMI

Ohjelmistossamme v. 2001 mm.

Tanssiorkesteri Yölintu

Janne Tulkki, Arja Koriseva,

Eija Kantola, A. Aallon Rytmiorkesteri,

Agents ja

Reijo Taipale.

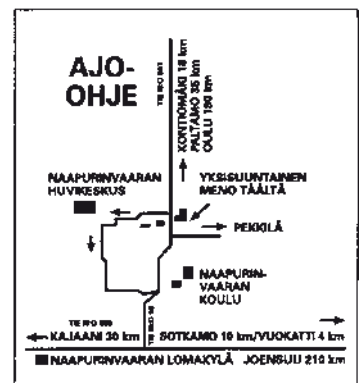
★ Elävää musiikkia tauotta

★ Liput 60 mk

★ Naisten valtaa

★ Savuton ravintola ★

Työpaikat, yhdistykset
ym. porukat. Yli 25-
hengen ryhmille erikois-
tarjouksia. Soita ja
kysy puh. 0400-218314!

www.napis.com

KOE LAADUKKAAN KUNTOUTUMISEN ILO!

Tarjoamme Sinulle:

- oman kuntoutusohjelmasi yksilö- ja ryhmäkuntoutuksena
- vaikeavammaisille parhaat hoitomenetelmät ja laitteet
- erikoislääkärien palvelut
- ammattitaitoisen ja palvelualltiin henkilökunnan
- uusimmat erikoishoidot
- ympärivuorokautista avustusta kaikkina viikonpäivinä
- monipuoliset sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuudet
- ohjattua ja omatoimista harrastus- ja vapaa-ajan toimintaa
- rentouttavaa oloa kylpylämäisen allas- ja saunaosaston pirstävissä poreissa
- ELÄMYKSIÄ luonnossa liikkumisen, melonnan, soutelun, kalastuksen, uinnin ja ratsastuksen parissa kauniissa järvi- ja kangasmaisemissa

Minne yhteys?

Hakeudu kuntoutukseen hoitavan lääkärisi tai hoidostasi vastaavan yksikön kautta. Kuntoutusasioissa ota yhteyttä Kelaan, liittoosi, vakuutusyhtiösi tai hoitolaitoksesi kuntoutustyöntekijään.

Ota yhteys asiakastoimistoomme puh. 02-573 3250

Kankaanpään Kuntoutuskeskus
Kelankaari 4, 38700 Kankaanpää
Puh. 02-57 333 fax 02-573 3200
http://www.kuntke.fi

MEILTÄ LÖYDÄT TÄYDELLISET VARUSTEET

- Polaris Moottorikelkat,
- Honda ja Polaris Mönkijät
 - kaikki nämä INVA-varustuksella
- Lisäksi kotimaiset MAJAVA-perävaunut ym...

MAATALOUS

TUHKANEN

Puh. (08) 665 107, 0500 384 941

Erkki Tuhkanen

Asematie 5, Sotkamo

tai

e-mail: maatalous.tuhkanen@saunalahti.fi

RESPECTA

A p u v ä l i n e i d e n e r i k o i s l i i k e

Carony ja Turny järjestelmät mullistavat autoon siirtymisen.

Carony siirtojärjestelmä mahdollistaa henkilö-autoon siirtymisen ilman raskasta nostoa pyörätuolista auton istuimelle. Laite sopii lähes kaikkiin henkilö-autoihin.

Laite nostaa pyörätuolisi auton katolla olevaan koteloon, näin et tarvitse ketään nostamaan pyörätuolia sisään. Laite sopii kaikkiin henkilö-autoihin.

Tip Top pyörätuolirobotti mahdollistaa itsenäisen autoilun.

Maahantuonti, neuvonta, myynti ja asennus

- Helsinki Puh. 09-85606252
Tenholantie 12 00280 Helsinki
- Oulu Puh. 08-8800232
Kiviharjunlenkki 4 90220 Oulu

Jälleenmyynti ja asennus

- Seinäjoki Puh. 06-4143 999
- Kuopio Puh. 017-285 5570